

Till
Kommunstyrelsen

Uppföljning av budget 2010 - Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2010

Kommunstyrelsen: Uppdrag att ta fram policy för sponsring i skolan, dnr 322-3846/2007

Kommunstyrelsen: Uppdrag att utveckla ett administrativt stödsystem för avtalsförvaltning, dnr 327-214/2009

Trafik- och renhållningsnämnden: Upphandling av elenergi för trafikkontorets elförbrukning. Genomförandebeslut, dnr 319-1119/2010

Stadsbyggnadsnämnden: Arvode för ordförande i byggnadsdelegerade, dnr 019-2688/2007

Idrottsnämnden: Upprustning och modernisering av Stadion 2010. Reviderat förslag till genomförandebeslut, dnr 328-2726/2009

Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Stockholms vattenprogram – lägesrapport till kommunfullmäktige, dnr 304-2727/2009

Äldrenämnden: Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen, dnr 327-372/2009

Äldrenämnden: Uppföljning av ramavtal om enstaka platser, stadens vård- och omsorgsboende för äldre, hemtjänst i kommunal regi och privat regi samt ledsagning och avlösning enligt LSS och SoL 2009, dnr 327-1649/2010

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden: Förändringar i avgiftssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, dnr 326-711/2009

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delårsbokslut per 31 augusti 2010 för Stockholms stad godkänns.
2. Budgetjusteringar enligt kommunfullmäktiges beslut (utl. 2010:93) om Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling, revideras och verkställs med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Revidering av årsmål på indikatorer godkänns enligt ärendets bilaga 3.
4. Ordförandeskapet för stadens beslutande genomförandegrupp, för utbyggnad av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning, överförs från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen.
5. Uppdraget att utarbeta förslag till policy för sponsring inom skolverksamheten i Stockholm stad, dnr 322-3846/2007, besvaras med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Uppdraget att utveckla ett administrativt stödsystem för avtalsförvaltning enligt lagen om valfrihetssystem, dnr 327-214/2009, besvaras med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Trafik- och renhållningsnämndens upphandling av elenergi med elcertifikat, dnr 319-1119/2010, godkänns med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Arvode för ordförande i byggnadsdelegerade, dnr 019-2688/2007, avslås med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Idrottsnämnden medges rätt att genomföra upprustning och modernisering av Stadion omfattande investeringsutgifter om 74,0 miljoner kronor, inklusive tidigare nedlagda utgifter. Investeringsutgifter för 2010 får inrymmas i idrottsnämndens befintliga investeringsbudget. Utgifter för efterföljande år beaktas i budget.
10. Idrottsnämnden uppmanas att ta fram en långsiktig underhålls- och investeringsplan för Stadion och som tydligt beskriver hur den ska utvecklas med avseende på idrottens och andra verksamheters behov.

11. Centralupphandling av betalväxeltjänst genomförs med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om förfrågningsunderlag, meddela tilldelningsbeslut samt teckna avtal med vald leverantör för betalväxeltjänst.
12. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utveckla e-handel för medborgare i syfte att boka och betala för varor och tjänster som staden erbjuder.
13. Till följd av förändringar i stadens it-organisation samt ändrade affärsstrategiska överväganden revideras centralupphandlingslistan med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning samt intern utlåning och borgens-teckning för bolagen fastställs, bilaga 4.
15. Lägesrapport för Stockholms vattenprogram, dnr 304-2727/2009, godkänns.
16. Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorg, dnr 327-372/2009, godkänns med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, dnr 326-711/2009, godkänns med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Lönekartläggningsverktyget BAS ska inte längre användas till förmån för en samordnad och enhetlig process utifrån Sveriges Kommuner och Landstings analysverktyg Lönelänken med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Riktlinjer för distansarbete i Stockholms stad upphör att gälla med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Möjligheten till prenumeration av SL-kort via löneavdrag upphör att gälla från och med 2011-04-30 med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Tertialrapport 2 år 2010 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 156,8 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2010 års budget.
3. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om revidering av kommunfullmäktiges beslut (utl. 2010:93) om Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling, medges nämnderna budgetjustering med 152,0 miljoner kronor för ökade nettokostnader, vidare tillförs *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* 88,0 miljoner kronor.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader för prestationsförändringar med 760,5 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2010 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsplanen med 0,5 miljoner kronor. Finansiering sker genom att omdisponera i *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2010 års budget.
6. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 7,2 miljoner kronor. Finansieringen sker genom att omfördela för ändamålet budgeterade medel under Kommunfullmäktige m.m. i 2010 års budget.
7. Nämnderna medges projektmedel för att motverka hemlöshet om 0,5 miljoner kronor. Finansiering sker genom att ta i anspråk i tidigare bokslut avsatta medel.
8. Nämnderna medges stimulansbidrag med 37,1 miljoner kronor för inkomna ansökningar för utbyggnad av förskolelokaler, under förutsättning att kraven enligt fastställda anvisningar för stimulansbidrag uppfylls. Beslut om beviljade stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler gäller tidsbegränsat till och med 2011.
9. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 385,3 miljoner kronor för redovisade omslutningsförändringar samt för övriga omfördelningar och justeringar enligt bilaga 2.
10. Östermalm stadsdelsnämnds hemställan om avveckling av resultatenhet Rio Servicehus godkänns.

11. Rapport om uppföljning av ramavtal om enstaka platser, stadens vård- och omsorgsboende för äldre, hemtjänst i kommunal regi och privat regi samt ledsagning och avlösning enligt LSS och SoL 2009, dnr 327-1649/2010, godkänns.
12. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om centralupphandling av betalväxeltjänst delegeras fastställandet av förfrågningsunderlag, meddelande av tilldelningsbeslut samt tecknande av avtal med vald leverantör avseende betalväxeltjänst till stadsdirektören.

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Gunnar Björkman
Biträdande stadsdirektör

Carina Lundberg Uudelepp
Biträdande stadsdirektör

Bilaga 1	Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
Bilaga 2	Resultatprognos och prognos på investeringsplan
Bilaga 3	Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer
Bilaga 4	Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad
Bilaga 5	Stockholms vattenprogram – lägesrapport till kommunfullmäktige
Bilaga 6	Äldrenämnden - förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorg
Bilaga 7	Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden - förändringar av nuvarande avgiftssystem inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Sammanfattning

Stadsledningskontoret bedömer att samtliga tre inriktningsmål uppfylls under året. Av verksamhetsmålen bedömer stadsledningskontoret att 10 av 14 uppfylls under året. Verksamhetsmålen *Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad, stockholmarnas ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur och idrottsliv, Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad* samt verksamhetsmålet *Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö*, bedöms uppfyllas delvis.

Helårsprognosen för 2010 års resultat uppgår till ett överskott på 2 094,7 miljoner kronor. Nämnderna redovisar ett prognostiserat överskott jämfört med budget om 119,6 miljoner kronor för driftverksamheten före resultatdispositioner, inklusive kapitalkostnader samt efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar.

Periodens resultat uppgår till 2 705,3 miljoner kronor. I tertialrapport 2, 2009 var resultatet 1 214,4 miljoner kronor. Periodens resultat beror i huvudsak på att skatteintäkterna väntas bli högre än beräknat tack vare en gynnsammare situation på arbetsmarknaden. Verksamheternas positiva resultat samt realisationsvinster bidrar även till stadens resultat. Periodens resultat enligt balanskravet uppgår till 2 471,6 miljoner kronor.

Kommunkoncernens resultat per 31 augusti 2010 uppgår till 6 158,0 miljoner kronor, motsvarande resultat per 31 augusti 2009 var 4 842,8 miljoner kronor.

Stadens investeringsutgifter netto per 31 augusti 2010 uppgår till 1 743,7 miljoner kronor (2 247,1), en minskning med 503,4 miljoner kronor jämfört med samma tid föregående år. Helårsprognosen för 2010 uppgår till 3 405,8 miljoner kronor inklusive Central medelreserv 4 om 88,0 miljoner kronor.

Ärendets beredning

Ärendet innehåller stadens tertialrapport 2 med delårsbokslut per 31 augusti 2010. Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders tertialrapporter per den 31 augusti med delårsbokslut och helårsprognoser i förhållande till budget 2010.

Förvaltningsberättelse

Viktiga beslut under perioden

Under perioden 1 januari till 31 augusti 2010 har bland annat följande beslut fattats av kommunfullmäktige, besluten återges i kronologisk ordning.

- Exploateringsnämnden medgavs rätt att fortsätta genomförandet av projekt Norra Station omfattande totala investeringsutgifter om 10 400,0 miljoner kronor och försäljningsinkomster om 8 250,0 miljoner kronor.
- Grön IT-strategi antogs.
- Vision Söderstaden 2030 antogs.
- Detaljplan för Stockholmsarenan och Globenområdet antogs.
- Exploateringsnämnden medgavs rätt att fortsätta genomförandet av projekt Slussen omfattande totala investeringsutgifter om 8 000,0 miljoner kronor.
- Stimulans för Stockholm - en investering i kvalitetsutveckling med tillhörande budgetjusteringar för stadens nämnder godkändes.

Omvärld och framtid

Konjunkturen i Stockholms stad visar allt tydligare tecken på återhämtning. Sysselsättningen och antalet lediga jobb ökar, samtidigt som varslen blir färre. Andra kvartalet 2010 ökade tillväxten i lönesumman med 4,9 procent jämfört med motsvarande kvartal förra året. Tillväxttakten i Stockholms stad har inte varit så hög sedan slutet av 2008.

Stadens styrmodell

Vision 2030 är den gemensamma långsiktiga visionen om hur staden ska utvecklas. Kommunfullmäktiges budget är överordnad och styrande för stadens alla verksamheter. I budgeten fastställer kommunfullmäktige verksamhetsövergripande inriktningsmål, mål för verksamhetsområdet, indikatorer som mäter måluppfyllelsen och aktiviteter som ska bidra till att målen uppfylls.

God ekonomisk hushållning och periodens måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har i budget 2010 fastställt verksamhetsmål och finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Det måste finnas en balans mellan tydliga och mätbara finansiella mål och verksamhetsmål i styrning-

en. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden. Nedan ges en sammanställning över prognostiserad måluppfyllelse för helår 2010 för kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena.

Inriktningsmål/verksamhetsmål	Uppfyllelsegrad
Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	Uppnås helt
- Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Uppfylls delvis
- Jobb i stället för bidrag	Uppfylls helt
- En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Uppfylls helt
- Bostadsbyggnadstakten ska vara hög	Uppfylls helt
- Framkomligheten i regionen ska öka	Uppfylls helt
- Stockholmare ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv	Uppfylls delvis
- Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Uppfylls delvis
Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	Uppnås helt
- Stockholmare ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Uppfylls helt
- Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö	Uppfylls delvis
- Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka – trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen	Uppfylls helt
- Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Uppfylls helt
Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	Uppfylls helt
- Budgeten ska vara i balans	Uppfylls helt
- Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Uppfylls helt
- Skatten ska sänkas	Uppfylls helt

Staden ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för företag och besök. Stadsledningskontoret bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås under året. Bedömningen baseras på att fyra av de sju underliggande verksamhetsmålen prognostiseras att uppnås. Målet *Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad* bedöms uppnås delvis eftersom stadens egen målsättning om att placera sig bättre i Svenskt näringslivs ranking av företagsklimat inte uppnåtts fullt ut. Vidare prognostiseras målet om *Stockholmarnas ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur och idrottsliv* uppnås endast delvis eftersom brukarundersökningarna inte når upp till målet. Att *Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad* bedöms också uppnås delvis. Detta eftersom den exceptionellt snörika vintern inte bara inneburit svårigheter med snöröjning och snöbortforsling

utan också att vårstädningen försenades och att klottersanering i princip inte har varit möjlig att utföra alls, vilket inneburit att 24-timmarsgarantin inte kunnat hållas.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stadsledningskontoret bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås under året. Bedömningen baseras på att tre av fyra underliggande verksamhetsmål prognostiseras att uppnås. Målet om att *Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö*, prognostiseras bara uppnås delvis eftersom utbildningsnämnden anger att vissa betygsrelaterade indikatorer prognostiseras att inte uppnås. Vidare uppnår staden inte målet om barnomsorgsgaranti och barngruppernas storlek. Samtliga stadsdelsnämnder utom Södermalm har klarat barnomsorgsgarantin under perioden. I Södermalms stadsdelsnämnd fick inte tjugio barn barnomsorg i tid. Samtliga stadsdelsnämnder bedömer att de klarar barnomsorgsgarantin resten av året. Barngruppernas storlek har inte minskat då det fortfarande sker en kraftig ökning av antalet barn och barnomsorgsgarantin är prioriterad.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Stadens budget ska vara i balans och budgethållning hos nämnderna är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheterna. Vidare ska resurser frigöras för kärnverksamheten i stadens verksamheter. Stadsledningskontorets bedömning är att samtliga tre verksamhetsmål uppnås helt under 2010 varvid inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt.

Finansiella mål

En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att staden ska kunna leva upp till kravet på en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen uttrycker att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning.

De långsiktiga finansiella målen, samt bedömd måluppfyllelse för helår 2010, för en god ekonomisk hushållning är följande:

Periodens ekonomiska resultat är det mål som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för 2010 ska uppgå till 0,1 miljoner kronor. På längre sikt bör staden överväga ett större överskott för att säkra god ekonomisk hushållning. Resultat enligt balanskravet per

den 31 augusti 2010 uppgår till 2 471,6 miljoner kronor. Målet är därmed i delårsbokslutet uppfyllt.

Måttet stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter mäter hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. På kort sikt kan finansieringen ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från koncernen. Målet för 2010 är att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning. För perioden utgör verksamhetens nettokostnader 90,6 procent av skatteintäkter inklusive finansiellt resultat och utdelning. Nettokostnadernas andel av enbart skatteintäkterna uppgår till 94,6 procent. Målet är därmed i delårsbokslutet uppfyllt på kort och lång sikt.

Soliditeten definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Målet redovisas inklusive och exklusive stadens pensions åtaganden. Det långsiktigt hållbara målet är att stadens soliditet ska öka. För 2010 ska soliditeten öka jämfört med vad som redovisades i bokslut för 2009. I bokslutet för 2009 uppgick soliditeten till 54,2 procent exklusive pensionsåtaganden och 40,0 procent inklusive pensionsåtaganden. Soliditeten per den 31 augusti uppgår till 58,5 procent exklusive pensionsåtaganden och 44,2 procent pensionsåtaganden. Målet är därmed uppfyllt. Stadens balansomslutning har under perioden minskat med 1 877,0 miljoner kronor, vilket bidrar till den höga soliditeten. Förändringen i balansomslutning beror främst på minskade fordringar på stadens bostäder till följd av försäljningar.

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra än ekonomiska skäl och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymen måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för befintlig verksamhet och andra behov att begränsas. Stadens mål är kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader (inklusive kapitalkostnader) inte överstiger 7,2 procent. För perioden uppgår andelen till 6,8 procent. Enligt nämndernas prognos på helår uppgår andelen till 6,8 procent. Målet är därmed i delårsbokslutet helt uppfyllt.

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten. För nämnderna

görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar (budgetjusteringar och resultatöverföringar). Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar ska vara 100 procent. Målet är därmed i delårsbokslutet helt uppfyllt både efter tekniska justeringar (99,3 procent) och före tekniska justeringar (99,6 procent).

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser under året och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelserna mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara max +/- 1 procent. Detta mål utvärderas först i samband med årsredovisningen.

Periodens resultat för kommunkoncernen

Kommunkoncernens resultat uppgår till 6 158,0 miljoner kronor (4 842,8) för årets två första tertial. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår efter finansnetto till 5 620,6 miljoner kronor (5 694,1). Periodens resultat består, liksom motsvarande period föregående år, till största delen av realisationsvinster som genererats vid försäljningar av fastigheter. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 1 483,0 miljoner kronor (1 401,6) och periodens resultat uppgår till 4 137,6 miljoner kronor (4 292,5).

Periodens resultat för staden

Periodens resultat uppgår till 2 705,3 miljoner kronor. I tertialrapport 2, 2009 var resultatet 1 214,4 miljoner kronor. Resultatet 2010 beror i huvudsak på att skatteintäkterna väntas bli högre än beräknat tack vare en gynnsammare situation på arbetsmarknaden. Den kraftiga lågkonjunkturen har påverkat staden mindre än övriga landet då staden har en stor tjänstesektor. Lågkonjunkturen har även vänt tidigare än beräknat. En rekordstor befolkningstillväxt 2009 påverkar även utfallet positivt. Staden har beslutat om en ökad investeringsvolym för att stimulera arbetsmarknaden. Reavinster och ett positivt resultat för verksamheterna bidrar också till stadens resultat. Periodens resultat enligt balanskravet uppgår till 2 471,6 miljoner kronor.

Avstämning mot balanskravet

En avstämning mot balanskravet ska göras mot kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8 kap 4§). Resultaträkningen utgör utgångspunkt för avstämning. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar. Reavinster utgör del av försäljning av tillgångar och ska vid god ekonomisk hushållning inte användas för att finansiera löpande driftkostnader. Därför ska realisationsvinster inte räknas in i resultatet när avstämning mot balanskravet görs. Undantag från denna regel kan endast göras om det står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, exempelvis om försäljningen är ett led i en omstrukturering. Realisationsförluster ska inräknas i kostnaderna då avstämning mot balanskravet görs.

Balanskravsutredning

Periodens resultat på 2 705,3 miljoner kronor minskas med periodens realisationsvinster på 707,2 miljoner kronor. Av realisationsvinsterna avser 374,1 miljoner kronor exploateringsfastigheter, som enligt gällande regler redovisas som omsättningstillgångar. Denna typ av realisationsvinster behöver enligt undantagsmöjligheten inte minska resultatet.

Periodens resultat enligt balanskravet, innan synnerliga skäl, blir därmed 2 372,2 miljoner kronor. Kommunfullmäktige fattade 2002 beslut om att med medel från eget kapital inrätta en kompetensfond för att höja utbildningsnivån hos stadens personal. Utrymmet för insatsen hade skapats genom reavinster från försäljningar. År 2006 fattades på motsvarande sätt beslut om att använda reavinster till Järvalyftet och senare även Söderortsvisionen samt en satsning på it till stadens invånare i form av bland annat ett e-tjänstprogram. Enligt 8 kapitlet 5b§ KL finns det möjlighet att undanta kostnader från balanskravet om synnerliga skäl finns. Staden anser att reavinsterna ska användas för att komma stadens invånare till godo genom varaktiga satsningar. Därför bör kostnaderna för dessa satsningar undantas vid framräknande av resultatet enligt balanskravet. Kostnaderna utgör engångskostnader för varaktiga satsningar och inte löpande driftkostnader.

Periodens kostnader för kompetensfonden, Järvalyftet och Söderortsvisionen samt e-tjänster uppgår till 99,3 miljoner kronor. Dessa kostnader undantas enligt synnerliga skäl. Periodens resultat enligt balanskravet blir därmed 2 471,6 miljoner kronor.

	<i>mnkr</i>
Periodens resultat	2 705,3
Avgår: jämförelsestörande intäkter	-707,2
Tillägg: försäljningsintäkter avseende exploateringsfastigheter	374,1
Periodens resultat enligt balanskravet innan synnerliga skäl	2 372,2
Avgår kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§KL	99,3
Periodens resultat enligt balanskravet	2 471,6

Pensioner

Kostnader för pensioner i resultaträkningen uppgår till 1 221,8 miljoner kronor, för samma period 2009 uppgick kostnaden till 1 158,1 miljoner kronor. I balansräkningen redovisas pensionsavsättningar med totalt 3 012,4 miljoner kronor inklusive särskild löneskatt. I jämförelse med bokslut 2009 uppgick pensionsavsättningen till 2 903,5 miljoner kronor. En minskning av antalet särskilda avtalspensioner 2009 minskar ökningstakten för pensionsskulden. Under 2011 och 2012 väntas större ökningar beroende på den så kallade bromsen. Denna innebär att när inkomstpensionen går ned ökar den kommunala pensionen motsvarande, då avtalen säkerställer en prisbeständig bruttopension.

Ansvarsförbindelsen för pensionsskuld intjänad till och med 1997 uppgår till 12 490,2 miljoner kronor, en minskning med 159,4 miljoner kronor under årets två första tertial. Minskningen beror på att inkomstindex har justerats ned. Detta får till följd att värdesäkring för intjänad pensionsrätt blir lägre. Den upplupna pensionsavgiften och upplupen löneskatt redovisas som en kortfristig skuld och uppgår sammanlagt till 531,8 miljoner kronor. Pensionsavsättningarna säkras i stadens tillgångar.

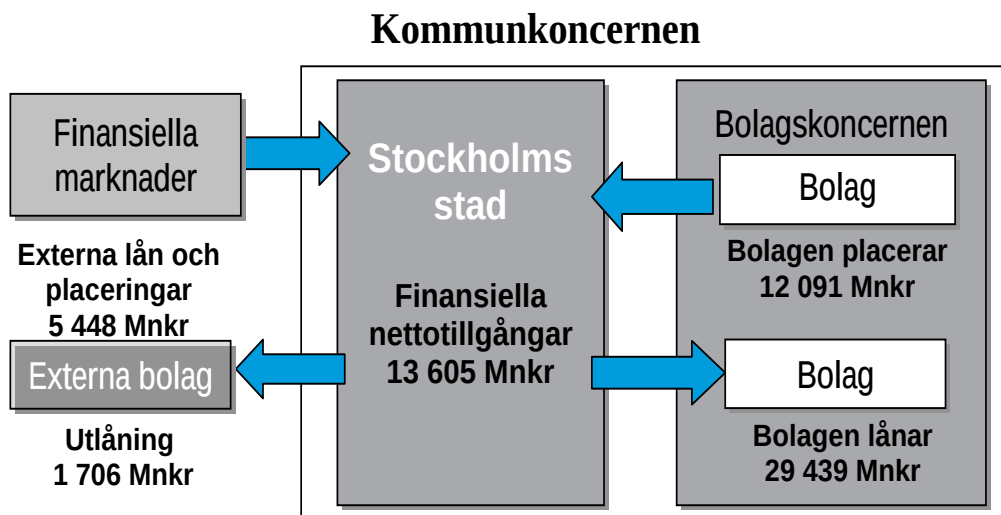
Staden investeringsverksamhet

Prognosen för 2010 upptar 3 317,8 miljoner kronor i nettoinvesteringsutgifter för stadens nämnder, inklusive centralt redovisade investeringsmedel, vilket är 763,3 miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen inom stadens investeringsverksamhet förklaras främst av förskjutningar i projekt.

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra än ekonomiska skäl och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymer måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för befintlig verksamhet och andra behov att begränsas.

Kommunkoncernens finansiella ställning

Bilden nedan visar en överblick över kommunkoncernens finansiella ställning per 31 augusti 2010.

Medarbetare

Redovisning av stadens sjukfrånvaro görs i förvaltningsberättelsen enligt de lagstadgade kraven på sjukfrånvaroredovisning. Denna redovisning utgår delvis från en annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod det vill säga indikatorn "sjukfrånvaro". Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till faktiskt arbetad tid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel föräldraledighet och tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att faktisk arbetstid blir lägre än den avtalade arbetstiden som staden räknar med. Följden blir att sjukfrånvaron enligt den lagstadgade redovisningen inte blir jämförbar med stadens egen sjukfrånvaraindikator.

Sjukfrånvaro i procent av faktisk arbetstid enligt den lagstadgade redovisningen

	Jan – aug 2010	Jan – aug 2009
Totalt	6,0	7,2
Kvinnor	6,7	8,0
Män	3,8	4,6
Yngre än 30 år	3,8	4,2
30-49 år	5,8	6,8
Äldre än 49 år	6,6	8,2

Sjukfrånvaro i relation till faktisk arbetstid uppmättes för perioden januari till augusti 2010 totalt till 6,0 procent. Det är en minskning med 1,2 procentenheter jämfört med samma period 2009. De största förändringarna har skett för gruppen över 50 år samt för kvinnor. Dessa grupper har minskat sjukfrånvaron med 1,6 procentenheter respektive 1,3 procentenheter. Andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer uppmättes fram till augusti 2010 till 56,5 procent jämfört med 66,0 procent samma period 2009. Det innebär en minskning av långtidssjukfrånvaro med 9,5 procentenheter.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Sjukfrånvaro	5,0 %	6,0 %	Prognos helår 5,8 - 5,6 %

Medarbetarna i siffror

I slutet av augusti 2010 var totalt 40 379 anställda i Stockholms stad. Av dessa var 37 994 anställda i stadens förvaltningar och 2 385 var anställda i stadens bolag.

De vanligaste avgångsorsakerna

Månadsavlönade	Jan-aug 2010	Jan-aug 2009
Tidsbegränsad anställning upphör	3 090	3 280
Slutat på egen begäran	1 258	1 238
Pension	659	631
Verksamhetsövergång	593	586

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten

Staden ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stockholms ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

Staden ska locka såväl företag som besökare till Stockholm genom att satsa på besöksnäringen och stärka sin position som evenemangstad. Staden ska vara en professionell, pålitlig och effektiv part för näringslivet. För att stärka hela stockholmsregionens internationella konkurrenskraft är det viktigt att fortsätta med att utveckla samarbetet mellan de 50 kommuner som ingår i Stockholm Business Alliance (SBA). Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2010.

Alla nämnder utom två anser att målet uppfylls helt men indikatorerna för målet styrker inte denna bedömning. Endast två av sex indikatorer bedöms uppnås under året. I Svenskt näringslivs rankning av företagsklimatet har staden klättrat från plats 132 år 2006 till plats 43 i årets mätning. Stadens egna målsättningar har emellertid inte klarats fullt ut då indikatorerna för information och service till företagen ligger kvar på samma nivå som i den förra mätningen medan indikatorn för det sammanfattande omdömet om staden har höjts något men inte tillräckligt för att nå stadens mål. Målet för indikatorn *antal företag som staden har lotsat* bedöms inte heller kunna nås. Stadsledningskontoret vill emellertid framhålla att staden fortlöpande arbetar för att staden ska upplevas som företagsvänlig. Bland annat kan följande åtgärder och händelser nämnas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått utmärkelsen Guldlänken för e-tjänsten värmepumpsansökningar. Guldlänken är en tävling som premierar de bästa e-tjänsterna inom kommuner, landsting och statlig förvaltning.

Stockholms stad har utnämnts till årets eventarena av branschorganisationen Svenska EventAkademin. Priset erhöles för arrangemanget Stopover Stockholm i samband med Volvo Ocean Race 2009. Svenska EventAkademin ser som sin viktigaste uppgift att årligen dela ut Narrenpriset till skickliga personer inom branschen.

I de rankinglistor över världens mest frekventerade kongresstäder 2009 som publicerades under våren placerade sig Stockholm på 7:e plats på både ICCA:s (Inter-

national Congress & Convention Association) och UIA:s (Union of International Associations) listor, vilket är det samlat bästa resultatet på många år.

Under andra tertialet besökte många tv-bolag Stockholm, däribland de tre största ryska tv-kanalerna med vardera över 300 miljoner tittare. Tyska ZDF var i Stockholm för en längre dokumentär samt för reportage i samband med den sju timmar långa tv-sändningen av kronprinsessbröllopet som sågs av sju miljoner tyskar. CNN gjorde dessutom tre längre reportage, bland annat om Love Stockholm 2010.

Det årliga Stockholmsmötet genomfördes i juni i Stadshuset där näringslivet och politiken träffades för att diskutera och lyfta de viktigaste frågorna framöver. Temat för årets möte var Vision 2030 - ett näringsliv i världsklass. Inför mötet hade en undersökning genomförts där Stockholms företagare ombetts ranka de viktigaste framtidsfrågorna. I topp hamnade regler för företagande och tillväxt för nya entreprenörer.

Den 10 -13 juni ansvarade Stockholm Business Region Development för Stockholms stads deltagande på World Expo i Shanghai. Världsutställningen pågår mellan den 1 maj och den 31 oktober 2010 och antal besökare beräknas till cirka 70 miljoner människor. Stockholms satsning i den svenska paviljongens seminarieavdelning planerades och genomfördes tillsammans med partners inom akademien, näringslivet, statliga bolag och andra kommuner. Under tre dagar deltog studenter och kinesiska företag inom området cleantech (miljö- och kvalitetsteknik) i aktiviteterna på Stockholmsdagarna.

Flertalet nämnder anger att årsmålet för indikatorn andel upphandlad verksamhet i konkurrens kommer att uppnås under året. Det är därmed en rimlig prognos att kommunfullmäktiges årsmål kommer att uppnås.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertialet 2	Kommentar
Företagens nöjdhet med information från kommunen	3,2	3,0	Delvis
Företagens nöjdhet med kommunens service	3,4	3,2	Delvis
Sammanfattande företagsklimat i kommunen	3,7	3,6	Delvis

Jobb istället för bidrag

Social- och välfärdspolitiken präglas av arbetslinjen som innebär att alla som kan arbeta och försörja sig själva måste komma bort från bidragsberoendet. Jobbtorg Stockholm ansvarar för stadens samlade insatser för att stödja arbetslösa bidragstagare till egen försörjning. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Stockholms Stads Utrednings- och statistikkontor AB (USK) lämnade i augusti en prognos över utvecklingen av kostnaden för ekonomiskt bistånd för år 2010. Kostnaden för ekonomiskt bistånd beräknas enligt prognosen endast öka med 0,2 procent jämfört med år 2009, vilket är en betydligt mindre ökning jämfört med tidigare prognos som innebar en ökning på 2,2 procent. Denna förbättrade prognos innebär att kostnaden för ekonomiskt bistånd prognostiseras att bli 160,4 miljoner kronor lägre än budgeterat. Anledningen är främst att antalet biståndshushåll är färre än beräknat samt att medelbidraget är lägre än förväntat. Antalet biståndshushåll per månad förväntas bli 10 600 biståndshushåll år 2010, vilket är 150 hushåll färre än i tidigare prognos. En jämförelse har gjorts för landets storstäder för första halvåret 2009 och första halvåret 2010 avseende totalt utbetalt ekonomiskt bistånd inklusive flyktingar, samt introduktionsersättning. Jämförelsen visar att Stockholms stads kostnader endast ökat med 1,2 procent. I Göteborg har kostnaderna ökat med 10,0 procent och i Malmö med 7,2 procent. I övriga Stockholms län har kostnaderna ökat med 2,8 procent. Stadsledningskontoret kan konstatera att utfallet skiljer sig markant i jämförelse med övriga större städer och övriga kommuner i länet.

Vidare kan konstateras att andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen är 2,4 procent, vilket är 1,1 procentenheter under kommunfullmäktiges mål. Även andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd är under kommunfullmäktiges mål och har minskat med 0,1 procentenheter jämfört med tertialrapport 1. Andel personer som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare är 1,4 procent, vilket är det samma som december 2009. Det samma gäller andelen vuxna personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen, vars utfall är 2,3 procent. Stadsledningskontoret ser detta som en mycket positiv trend.

Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion, exklusive de som flyttat till annan kommun, är 57,3 vilket är en ökning med 2,4 procentenheter jämfört med utfall i tertialrapport 1. Detta kan också jämföras med kommunfullmäktiges mål om 51 procent. Stadsledningskontoret konstaterar att det är den högsta andelen staden redovisat sedan indikatorn började mätas. Den främsta anledning till detta

positiva resultat är enligt stadsledningskontoret stadens gemensamma satsning på arbetsmarknadsinsatser för denna grupp. Ytterligare ett positivt exempel är att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden redovisar ett utfall för andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tolv månader efter inskrivning på Jobbtorg Stockholm på 79,6 procent, vilket är en ökning med 1,8 procentenheter jämfört utfallet i tertialrapport 1. Detta kan jämföras med målvärdet om 75 procent. Däremot är utfallet för andel aspiranter som har avslutats, exklusive återremitterade, tre månader efter inskrivning på Jobbtorg för lågt, endast 30 procent medan kommunfullmäktige har ett mål om 35 procent. Målet är ambitiöst och för närvarande når inget enskilt jobbtorg målet utan resultatet varierar från 26,0 procent till 33,5 procent. Dock kan stadsledningskontoret konstatera att 46,0 procent av aspiranterna avslutats sex månader efter inskrivning. Under andra tertialet 2010 låg andelen aspiranter som gick vidare till arbete eller studier på 26,6 procent vilket är en ökning med 5,7 procentenheter jämfört med samma period året innan. Stadsledningskontorets uppfattning är sammanfattningsvis att det inte bara är konjunkturen som påverkat att både stadens kostnader och andelen biståndstagare blivit lägre än förväntat. En av de viktigaste faktorerna som bidragit till denna positiva utveckling är det aktiva valet att satsa extra på arbetsmarknadsinsatser genom Jobbtorg Stockholm.

Ett exempel på dessa satsningar är antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha där staden i dagsläget tillhandahåller 1 602 stycken, vilket ska relateras till målvärdet om 1 400 praktikplatser. Det är enligt stadsledningskontoret mycket positivt att staden som helhet tar ansvar att tillhandahålla meningsfulla praktikplatser till Jobbtorg Stockholms aspiranter. Ytterligare ett mycket positivt exempel på extra insatser är att cirka 3 800 ungdomar har fått sommarjobb vilket är 800 fler sommarjobb jämfört med vad som beslutats i budget 2010. Stadens nämnder och bolag har dock erbjudit över 4 000 ungdomar sommarjobb, men flera av dem har inte antagit erbjudandet eller dykt upp. Stadsledningskontoret ser denna kraftsamling som ett mycket gott exempel på vad som kan åstadkommas då samtliga nämnder och bolag engagerar sig för att ordna sysselsättning åt ungdomar under sommaren och ge dem arbetslivserfarenhet. Genom att så många ungdomar haft arbete har flera av stadsdelsnämnderna noterat att sommaren varit lugnare än vanligt. Bland annat har ett minskat antal fall av skadegörelse noterats samt att antalet brottsanmälda ungdomar under 18 år har minskat.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tre månader efter inskrivning på Jobbtorg	35 %	30 %	
Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	75 %	79,6 %	
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	1 400 st	1 602 st	
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	6,0 %	4,9 %	
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkning	3,5 %	2,4 %	
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	minska	1,4 %	Samma nivå som i december 2009
Andel vuxna personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	minska	2,3 %	Samma nivå som i december 2009
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	51,0 %	57,3 %	

En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Staden ska arbeta med de globala miljöutmaningarna ur ett lokalt perspektiv. Under perioden för innevarande miljöprogram prioriterar kommunfullmäktige klimatfrågan. Staden arbetar för att minska verksamheternas klimatpåverkan såväl genom att påverka invånare som företag att minska sin miljöbelastning. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Utifrån kommunfullmäktiges prioritering tillmäts indikatorer som sorterar under miljöprogrammets inriktningsmål *hållbara transporter* samt *hållbar energianvändning* särskild betydelse vid bedömningen av verksamhetsområdesmålet uppfyllelse. Flertalet av indikatorerna på dessa områden förväntas uppnås helt under 2010. Stadsledningskontoret framhåller särskilt att utsläppen av växthusgaser fortsätter att minska per capita och att staden utvecklar allt större kontroll över energi- och elförbrukningen.

Staden har under flera år haft som mål att stadens fordonsflotta ska bestå av miljöbilar senast 2010. Om målet ska nås är det avgörande att samtliga nämnder och

bolag endast har miljöbilar enligt stadens definition i drift vid december månads utgång. Hässelby-Vällingby, Skärholmen och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder uppmanas att vidta åtgärder och aktiviteter som säkerställer att målet nås. Stockholm Vatten AB och Stockholms Stadsteater AB har fastställt för låga årsmål och anmodas justera dessa samt vidta aktiviteter som stöder hel måluppfyllelse.

Utifrån kommunfullmäktiges prioriteringar är det också särskilt angeläget att stadens nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål om att miljöbilarna tankas med förnyelsebart drivmedel. Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Stockholms Hamn AB och Stockholms Stadsteater AB har inte lämnat prognostiserat utfall och anmodas redovisa hur måluppfyllelse kommer att nås. Kulturnämnden och AB Stockholms hem befaras ej klara målet och uppmanas respektive anmodas att vidta och redovisa aktiviteter som säkerställer kommunfullmäktiges mål. Trots fortsatt utbyggd infrastruktur av tankställen kommer ett fortsatt utbudsunderskott av biogas vara en allvarlig begränsning för ambitionen att nå hel måluppfyllelse.

Stockholm stad hanterar en betydande utmaning i och med att dygnsmedelvärdet för partiklar överskrider gällande norm. En minskad dubbdäcksanvändning är en förutsättning för att klara målet. Erfarenheterna av dubbdäcksförbudet på Hornsgatan ger att detta kan komma att utvidgas. Ett dubbdäcksförbud gör det särskilt angeläget att stadens egna tjänstebilar framförs med dubbfria däck. Kyrkogårdsnämnden uppmanas att justera sina årsmål samt vidta aktiviteter för att säkerställa att kommunfullmäktiges mål nås. AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stokab saknar alltså årsmål. Nämnda bolag anmodas att fastställa årsmål samt redovisa åtgärder så att kommunfullmäktiges mål nås.

En viktig del i stadens klimatstrategi utgörs av att minska el- och energiförbrukningen. Fastighetsförvaltande nämnder och bolag planerar för och följer upp energieffektiviseringsåtgärder med ökad stringens. Särskilt stadens bostadsbolag har formulerat tydliga mål, presenterat ett strukturerat arbetssätt och fastställt system för uppföljning. Stadsledningskontoret konstaterar att fastighetsnämnden och Farsta stadsdelsnämnd riskerar att inte nå sina mål för minskad elförbrukning. Nämnderna uppmanas att vidta och redovisa aktiviteter som säkerställer att målet nås. Innevarande år mäts för första gången nämndernas och bolagens elförbrukning gemensamt. AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Stockholm Vatten AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, AB Stokab samt Stockholm Business Region AB har fastställt årsmål men lämnar ingen prognos på utfall. Bolagen anmodas säkerställa att fastställda mål kommer att nås.

För indikatorn elförbrukning per kvadratmeter når inte fastighetsnämnden och kyrkogårdsnämnden fastställt mål. Nämnderna uppmanas att vidta aktiviteter för att säkerställa måluppfyllelse. AB Familjebostäder saknar allttjämnt årsmål och anmodas därför fastställa ett sådant.

Ytterligare en del i stadens strategi att minska klimatpåverkan är att tjänsteresandet utförs med miljövänliga alternativ. Vad gäller andel medarbetare som under arbetstid använder miljövänliga transportmedel när de reser i tjänsten har idrottsnämnden, Bromma och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder, samt AB Stockholms-hem, SISAB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Business Region AB formulerat för låga årsmål och måste justera dessa samt vidta aktiviteter som säkerställer högre måluppfyllelse. Stockholm Vatten AB saknar årsmål och anmodas snarast fastställa ett sådant.

Stockholm stad ligger väl över den genomsnittliga kommunen och landstinget ifråga om inköp av ekologisk mat. Exempelvis Hägersten-Liljeholmen och Norrmalm stadsdelsnämnder uppvisar ett framgångsrikt arbete. Stadsledningskontoret noterar framgångsfaktorer såsom utbildningsinsatser för bespisningspersonal, utformning av ekomatsedlar och säkrare konterings- och uppföljningsrutiner. Trots detta riskerar staden att inte nå upp till kommunfullmäktiges mål om 15 procent andel ekologisk mat. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har för lågt årsmål och måste revidera detta för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Utbildningsnämnden och Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd når inte uppsatt mål och måste vidta aktiviteter som säkerställer måluppfyllelse.

Stadsledningskontoret bedömer att målet om andel storkök som sorterar matavfall totalt sett kommer att uppnås. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden samt Hässelby-Vällingby, Bromma och Södermalm stadsdelsnämnder når inte uppsatta mål och måste vidta aktiviteter som säkerställer måluppfyllelse.

Samtliga nämnder prognostiserar att nå målet om andelen verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper. Överförmyndarnämnden har för lågt årsmål och uppmanas att justera detta samt vidta aktiviteter som säkerställer måluppfyllelse. AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms-hem, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, SISAB, Stockholm Vatten AB, Stockholms Stads Parkerings AB, AB Stokab, S:t Erik Försäkrings AB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Stockholm Business Region AB, S:t Erik Livförsäkring AB och Stockholms Stads Utrednings- och statistikkontor AB har inte lämnat någon prognos. Nämnda bolag anmodas redovisa åtgärder som säkerställer att målet nås

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder/bolag)	85 %	59 %	
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	15 %	11 %	
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder/bolag)	100 %	89,6 %	

Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

En växande stad ställer ökade krav på fler bostäder. Under mandatperioden planerar staden för 15 000 nya bostäder, varav en betydande del kommer att vara hyresrätter. En viktig åtgärd för att öka bostadsbyggandet är att påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Staden ska arbeta aktivt med att stimulera bostadsbyggandet. Arbetet med detaljplaner ska därför fokusera på projekt som kan realiseras i närtid. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Staden har som mål att anvisa mark för 2 500 nya bostäder om året. Under mandatperioden har hittills 13 051 bostäder markanvisats. Under samma period har cirka 17 900 bostäder påbörjats och cirka 17 700 bostäder har färdigställts i nyproduktion. Antalet påbörjade hyresrätter uppgår till cirka 6 600 stycken. För att målet om effektivare planprocess ska kunna nås har stadsbyggnadsnämnden i verksamhetsplan för 2010 presenterat en väsentlig ambitionshöjning och nämnden har antagit ett program för att minska plankön. Stadsbyggnadsnämnden redovisar vid tertialrapport 2, 2010 att plankön halverats och att de genomsnittliga plantiderna minskat något. Nämnden har också uppnått sitt mål om att starta femtio extra detaljplaner under 2010. Arbete pågår med en effektivare planprocess genom att förbättra samordningen med exploateringsnämnden samt ett arbete för att för enkla start-pm i syfte att kunna starta planarbete snabbare.

Såväl exploateringsnämnden som stadsbyggnadsnämnden bedömer att målet om 3 750 påbörjade och målet om 3 750 färdigställda bostäder kommer att nås. Stadsledningskontoret konstaterar att antalet påbörjade bostäder i nyproduktion till och med tertialrapport 2, 2010 mer än fördubblats jämfört med samma period 2009 medan antalet färdigställda bostäder i nyproduktion sjunkit med cirka 30 procent jämfört med samma period 2009, vilket bland annat kan förklaras av en tillfällig

nedgång i antalet påbörjade bostäder 2009. Antalet markanvisade lägenheter är i nivå med samma period 2009.

Stadsledningskontoret bedömer att det finns goda förutsättningar för en fortsatt hög takt i bostadsbyggandet. Ambitionshöjningen inom stadsbyggnadsnämnden för att producera fler planer samt att korta tiderna för planarbete bedöms förbättra förutsättningarna för byggherrar. Vidare beslutade kommunfullmäktige den 21 juni 2010 om en ny taxa för stadsbyggnadsnämndens verksamhet som gäller från den 1 augusti 2010. Stadsledningskontorets bedömning är att den nya taxan kommer att innebära en bättre korrelation mellan kostnader och intäkter i tid för planarbete. Detta bedöms medföra en positiv inverkan på byggandet i staden främst för att stadsbyggnadsnämnden med förbättrade styrmedel kommer att kunna producera fler planer, genom exempelvis tillfälliga resursförstärkningar, och därmed bättre kunna möta den faktiska efterfrågan. Exploateringsnämnden prognostiserar en rad förskjutningar inom investeringsprojekten och nämnden uppmanas att nogsamt analysera om detta kan innebära konsekvenser för takten i bostadsbyggandet de närmaste åren och att vid behov vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse på såväl kort som lång sikt. Stadsledningskontoret anser att det är mycket angeläget att ett fortsatt högt tempo i bostadsbyggandet säkerställs.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Antal färdigställda bostäder, inklusive ombyggnader	3 750 st	2 585 st	
Antal markanvisade lägenheter	2 500 st	1 661 st	
Antal påbörjade bostäder, exklusive ombyggnader	3 750 st	3 304 st	
Antal påbörjade hyresrätter, exklusive ombyggnader	1 000 st	720 st	

Framkomligheten i regionen ska öka

Stockholm ska vara en sammanhållen och levande stad. Arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner är intensifierat. Satsningar på nya tvärförbindelser med spårväg kombinerar en förbättrad framkomlighet och regional integration med miljöhänsyn. Genom Förbifart Stockholm knyts regionen tätare samman och en östlig förbindelse binder samman trafiklederna kring Stockholm som förstärker framkomligheten över Saltsjö-Mälarsnittet. Staden ska vara drivande i processen för att öka framkomligheten och i samarbete med andra aktörer verka för en utbyggd väg- och kollektivtrafik i regionen. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Stadsledningskontorets bedömning av verksamhetsmålet grundar sig på trafik- och renhållningsnämndens prognos för indikatorerna för målet samt på att planeringen och genomförandet av en rad större infrastrukturprojekt pågår som är avgörande för att öka framkomligheten på längre sikt. På kort sikt riskerar dock dessa större anläggningsarbeten, inklusive nybyggnation och underhållsarbeten, att minska framkomligheten. Trafik- och renhållningsnämnden arbetar vidare med löpande uppföljningar och smärre förbättringar av trafiksystemen, så kallade trimningsåtgärder. Insatser görs för att minimera olägenheterna för trafikanterna till följd av pågående projekt och säkerställa funktionella trafiklösningar med god framkomlighet och säkerhet även under själva genomförandetiden.

Trafik- och renhållningsnämnden prognostiserar att fyra av sju indikatorer för målet kommer att uppnås under året. Dessa är genomsnittlig hastighet för stombuss-trafiken i ytterstaden, nettotillskott av parkeringsplatser och procentuell förlängning av restiden för inre infarter och tvärleder. Resterande tre indikatorer prognostiseras delvis uppnås och dessa är genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden och procentuell förlängning av restiden för innerstadsgator respektive yttre infarter. Genomsnittshastigheten för stombusstrafiken i innerstaden beräknas minska något beroende på att ett flertal större anläggningsarbeten pågår under året. I ytterstaden beräknas däremot arbetet med bussprioritering medföra att hastigheten ökar något i år. På grund av ett flertal större anläggningsarbeten pågår i innerstaden beräknas restiden i innerstaden förlängas något. En förlängning av restiden på de yttre infarterna, med cirka 2 procent, beräknas också bli följden av de köer som uppstår på de inre infarterna. Stadsledningskontoret anser att framkomligheten i huvudsak kan bedömas vara oförändrad under året, vilket bedöms vara ett resultat av nämndens arbete med bland annat trimningsåtgärder, men inser att framkomligheten kan förändras på kort sikt till följd av olika omständigheter. Det är därför av yttersta vikt att nämnden arbetar vidare med att på ett effektivt sätt kunna hantera trafikstörningar, till exempel genom att utveckla och förbättra informationen till trafikanterna. Detta bör ske i samarbete med till exempel AB Storstockholms Lokaltrafik, SL, och Trafikverket i syfte att ha en beredskap för att kunna minimera effekten av dessa. Stadsledningskontoret anser också att nämnden bör undersöka hur trafikanterna upplever framkomligheten samt hur nöjda trafikanterna är med information kring vägarbeten och trafikstörningar, för att få ytterligare underlag för att prioritera framkomlighetsåtgärder och informationsinsatser.

Trafik- och renhållningsnämnden fortsätter planering och genomförande av en rad stora infrastrukturinvesteringar med syfte att skapa bättre trafiksäkerhet och framkomlighet. Aktuella projekt är exempelvis renoveringen av Nord-sydaxeln, Slussen, Citybanan, Norra Länken, Förbifart Stockholm, E18, Spårväg City, Tvärbana

Norr Solna- och Kistagrenen samt Tvärbana Ost. Där staden inte är huvudman deltar staden i planerings- och utredningsarbetet och står i vissa fall för en betydande medfinansiering. Under hösten pågår planering och upphandling av de återstående arbetena för renovering av Nord-sydaxeln för att dessa ska kunna genomföras i sin helhet under 2011. Etapp 1 av Spårväg City, sträckan Djurgården - Sergels Torg invigdes i augusti.

Samarbetet med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och stadsdelsnämnder har utökats. Samarbetet omfattar stora projekt som Norra Station, Årstafältet, Järvafältet och Slussen. Stadsledningskontoret bedömer att ett ökat samarbete mellan nämnder är en avgörande faktor för att skapa en helhets- syn kring stadens investeringsprojekt och en förutsättning för effektiva processer och kostnadseffektivitet. Det minskar också risken för att viktiga delar inte beaktas i planeringen.

För att främja cykling som ett pendlingsalternativ har trafik- och renhållningsnämnden genomfört två cykeldagar, en i maj och en i oktober. Målgruppen har varit de som redan cykelpendlar samt de som åker bil korta sträckor. Kampanjen belönar de som redan valt cykeln som färdmedel samt ger information om stadens cykelsatsningar. Stadsledningskontoret anser att det är positivt att uppmärksamma de som idag använder cykeln som pendlingsalternativ men hävdar att fokus snarare bör vara att påverka de som väljer att åka bil, men skulle kunna cykelpendla.

Service och upplysning till trafikanterna och att få så många som möjligt att parkera rätt är som tidigare parkeringsövervakningens främsta uppgifter och en del i att öka framkomligheten. Målet för året är att nå 80 procent rätt parkerade fordon. Andelen rätt parkerade bilar har ökat, från hösten 2009 om 60,1 procent till 64,5 procent i april-maj 2010. Om fordon som står parkerade på en parkeringsplats, vare sig det erlagts avgift eller inte, medräknas blir måluppfyllelsen 91,1procent. Att få bort hindrande fordon från stadens gator är en förutsättning för att nå stadens framkomlighetsmål och stadsledningskontoret ser därför positivt på utvecklingen att fler parkerar rätt. Stadsledningskontoret anser att arbetet med att öka antalet parkeringsplatser är ett viktigt led för att kunna öka måluppfyllelsen.

Avgifter för trafikanordningsplaner har införts och trafik- och renhållningsnämnden fortsätter att följa upp och utvärdera hur trafikflödet och framkomligheten påverkas. Nämnden har i delårsbokslutet noterat högre kvalitet och snabbare arbeten samt att det tas större hänsyn till både gående och cyklister. Samordningen gentemot kollektivtrafiken har blivit bättre.

Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

Kultur- och idrottslivet är viktiga faktorer för stadens attraktivitet och för folkhälsan. Kulturverksamheterna ska bidra till att åstadkomma ett fritt och öppet kulturliv i Stockholm med hög kvalitet, stor mångfald och bättre tillgänglighet för alla både genom stadens egna verksamheter och med hjälp av bidrag till det fria kultur- och föreningslivet. I Stockholm ska det finnas moderna anläggningar för idrott på toppnivå såväl som för bredd- och spontanidrott. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis under 2010.

Bedömningen av verksamhetsmålet grundas på att brukarundersökningen för stadsmiljö visat att de båda indikatorerna *stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv* och *stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv* endast uppnås delvis. Tillsammans med indikatorn *antal besök i sim- och idrottshallar* är det tre av sju indikatorer som delvis uppnås. Övriga indikatorer uppfylls helt.

Brukarundersökningarna indikerar att andelen stockholmare som är nöjda med stadens kultur- och idrottsliv fortfarande är mycket hög men andelen nöjda är något färre än under 2009 och stadens mål nås inte. Stadsledningskontoret vill emellertid framhålla att staden aldrig tidigare erbjudit så mycket i evenemangsväg som under 2010. Förutom Kulturfestivalen och UNG08 festivalen genomfördes Kulturnatt Stockholm för första gången av ett hundratal kulturarrangörer. Det var museer, teatrar, gallerier, biografier och bibliotek med mera som erbjöd fler än 300 programpunkter som uppskattades av de cirka 6 000 personerna som deltog.

Den största och mest omfattande festival som arrangerats under perioden var LOVE Stockholm 2010 som anordnades mellan 6 och 19 juni i samband med Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels bröllop i syfte att visa upp Stockholm och att ordna en fest för stockholmare och besökare. Förutom evenemangsplatser i den centrala staden arrangerades program i Skärholmen, Kista Centrum, Farsta, Vällingby och på Järvafältet. Evenemanget genomfördes tillsammans med cirka 50 sponsorer och en rad institutioner, museer och andra organisationer som bjöd på program i temat kärlek. Totalt 500 unika programpunkter med fler än 100 artister erbjöd något för alla åldersgrupper med olika smakinriktningar för såväl stockholmare som för turister. Nästan två miljoner människor rörde sig på evenemangsområdena. LOVE 2010 var ovanligt lugnt och inga incidenter kopplade till evenemanget har rapporterats.

Stadsledningskontoret konstaterar att förutom stora evenemang bedrivs i Stockholm ett rikt och omväxlande kulturliv som kontinuerligt utvecklas. För den prio-

riterade målgruppen barn och unga har implementeringen av planen Kultur i ögonhöjd fortsatt både inom kulturnämndens verksamheter och i samverkan med stadens nämnder och bolag. Samverkan med skolan har fortsatt och intensifierats genom samverkan inom KULAN – mötesplats för kultur och skola.

Hyresavtal, för upplåtelser av skolor till föreningar för övernattnig, tecknas för stadens räkning av idrottsnämnden.

För ökad tillgänglighet har löpande åtgärder genomförts för den fysiska tillgängligheten och ur andra aspekter, genom utställningar för ökad kunskap om tillgänglighet, tillgängliggörande av det litterära kulturarvet och genom pågående utveckling av e-tjänster.

Inom arbetet för interkulturell förståelse har insatser genomförts för att utveckla kontakterna med mångspråkiga till exempel språkcaféer. Biblioteksutvecklingen har fortsatt med bland annat invigning av Bibliotek Plattan i Kulturhuset. Kulturhuset har haft en fyraprocentig ökning av antalet besökare jämfört med föregående år och det nya T-banebiblioteket i Bredäng har ökat besökstalen med 174 procent jämfört med första halvåret 2009. Arbetet med den nya biblioteksplanen för 2011-2015 pågår. Äldrenämnden arbetar med att ta fram olika ”kulturpaket” för att ge de äldre en ökad stimulans och välbefinnande. Dessa ”paket” implementeras i stadens vård- och omsorgsboenden samt servicehus.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Antal besök i sim- och idrottshallar (avgiftsfinansierad verksamhet)	3 500 000	2 046 000	Prognos för helår uppgår till 3 050 000 besök
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv	79 %	76 %	Uppfylls delvis
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv	90 %	86 %	Uppfylls delvis

Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

Förutom att hålla en hög ambitionsnivå på renhållning och klottersanering ska staden kraftsamla för att höja kvaliteten på stadens parkmark och grönytor. Den satsning som gjordes 2009 på standardhöjande åtgärder i stadens gatumiljö fortgår och förstärks ytterligare under 2010. Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. Belysningsprogram, klottersanering och städning av det gemensamma rummet är viktiga åtgärder för att skapa ett tryggare Stockholm. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis, under 2010.

Stockholm ren och vacker

Inom ramen för Söderortsvisionen och Järvalyftet har medel avsatts för standardhöjande åtgärder i stadens gatumiljö, vilket ökar möjligheterna att stärka insatserna för en renare och vackrare stadsmiljö. Åtgärderna syftar till att skapa långsiktiga och synliga förbättringar av stadsmiljön i dessa områden. De manuella skräplockarinsatserna har förstärkts och en särskild satsning i budget har gjort det möjligt att bygga upp en verksamhet med stockholmsvårdar vilka ska bidra till att Stockholms stad hålls ren, snygg och vacker 24 timmar om dygnet. Ytterligare satsning på städning har skett genom skapande av fler feriearbeten. Under sommaren har 300 ungdomar erbjudits feriearbete som stockholmsvårdar med uppdraget att hålla Stockholm rent och snyggt. Inför LOVE Stockholm 2010 och det kungliga bröllopet kraftsamlade staden för att visa sin vackraste sida.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens insatser för en ren och vacker stad är omfattande. Trots detta prognostiserar dock stadsledningskontoret att målet om att Stockholm ska upplevas som en ren och vacker stad endast kommer att uppnås delvis. Den exceptionellt snörika vintern har inte bara inneburit svårigheter med snöröjning och snöbortforsling utan också vårstädningen försenades och att klottersanering i princip inte har varit möjlig att utföra alls, vilket inneburit att 24-timmarsgarantin inte kunnat hållas. En god framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet i staden förutsätter en god vinterväghållning. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att stadens 24-timmarsgarantier inte kommer vara möjliga att nå då utfallet i delårsbokslutet ligger för lågt. Trafik- och renhållningsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse framför allt i söderort då måluppfyllelsen där är väsentligt lägre jämfört med innerstaden och västerort. Såväl trafik- och renhållningsnämnden som stadsdelsnämnderna uppmanas att ha en ökad beredskap och en strategi för hur framkomlighet och tillgänglighet kan säkerställas kommande vintrar. Stadsledningskontoret anser att en förutsättning för detta är ett ökat samarbete kring vinterväghållning mellan staden och externa aktörer såsom SL, Trafikverket och fastighetsägare.

Stockholm – en trygg stad

Det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet är av stor vikt. Samtliga nämnder och bolag har haft i uppdrag att utarbeta uppföljningsbara indikatorer och aktiviteter utifrån stadens brottsförebyggande program. De nämnder som ännu inte formulerat indikatorer och aktiviteter uppmanas att snarast utforma dessa. De nämnder som inte inarbetat tidigare föreslagna aktiviteter och indikatorer i ILS-webb uppmanas att senast till verksamhetsberättelsen inarbeta dessa. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har i samråd med Chefssamrådet i City utarbetat en enkät för att under hösten följa upp arbetet i de lokala brottsförebyggande råden.

Stadsdelsnämnderna arbetar aktivt med att öka tryggheten i stadsdelarna genom bland annat trygghetsvandringar och trafik- och renhållningsnämnden har genomfört insatser för trygghetsbelysning utmed parkvägar och motionsspår. En särskild satsning genomfördes under sommaren på att öka antalet feriearbeten för ungdomar samt en satsning på dagkollo. Detta har enligt flera stadsdelsnämnder inneburit en lugnare sommar med bland annat minskad skadegörelse som följd.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	100 %	91,4 %	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	100 %	94 %	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	100 %	94 %	
Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007	-35 %	+ 2 %	Prognos -5 %

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

Stockholmarna är vana att välja och ställer höga krav på kvalitet och valfrihet. Medborgarnas behov, intressen och möjligheter har stått i förgrunden när mål och ambitioner för stadens verksamheter formulerats i stadens budget. Inriktningen är att stadens verksamheter, organisation och arbetssätt ska anpassas för att möta stockholmarnas val och förväntningar. Det är de enskilda medborgarna som är bäst lämpade att bestämma vilka vård- och omsorgsgivare de och deras familjer vill ha, vilken omsorgsform som bäst passar deras barn och vilken skola barnen ska gå i. Det är stadens ansvar att skapa och erbjuda en sådan flexibilitet. Staden ska stimulera tillkomsten av fler alternativ inom alla områden där valfrihet råder eller kan införas. Lika villkor ska råda mellan kommunala och enskilda alternativ. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Bedömningen av verksamhetsmålet grundas på att samtliga indikatorer bedöms uppnås under året samt att nämnderna vidtagit åtgärder för att uppfylla målet om ökad valfrihet och mångfald. Stadsledningskontoret ser ett antal exempel där nämnderna anpassat sina verksamheter för att möta stockholmarnas val och förväntningar.

Valfrihet finns inom flera verksamheter och genom valfrihetssystemen har också brukarnas möjligheter att själva välja ökat. Nämnderna noterar att allt fler brukare

gör aktiva val inom förskola, inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Detta är en följd utav en klar och tydlig information om möjligheten att välja utförare och alternativ som finns. Informationen sker i huvudsak muntligen, via hemsidor och broschyrer. Verksamheter inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning samt förskola ingår i stadens webbtjänst "Jämför service". Stadsledningskontoret bedömer att i takt med att nämnderna fortsätter sitt arbete med tydliga informationsinsatser kommer allt fler brukare att bli medvetna om sina möjligheter och därmed själva kunna göra egna val. Det är viktigt att enheterna i såväl enskilt driven som kommunal regi uppdaterar sina uppgifter i Jämför service så att det utgör den informationskälla stockholmarna så väl behöver.

Farsta och Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnder har efter en förstudie beviljats medel från e-tjänstprogrammet för att utveckla en förskolewebb som ska för enkla och modernisera kommunikationsvägarna mellan förskola och vårdnadshavare. En förskola i vardera stadsdelsnämnd deltar som piloter i projektet. Stadsledningskontoret bedömer i enighet med nämnderna att projektet kommer att leda till en bättre service för brukarna samt en mer effektiv administration för förskolorna.

Det nya valfrihetssystemet för personer med LSS-insatser har medfört att en mängd privata utförare av daglig verksamhet har tecknat avtal enligt LOV (Lagen om valfrihetssystem). Idag finns ett stort utbud av utförare att välja mellan för den enskilde.

Staden erbjuder olika former av boende där inriktningen är att möjliggöra för den enskilde att leva ett mer självständigt liv. Det är viktigt att i nya bostadsområden bygga både hyresrätter, bostadsrätter och småhus. Blandade upplåtelseformer och minskade boendekostnader är prioriterade. Även olika former av särskilt boende ska byggas.

Ett Förnyelsepris har instiftats för att särskilt belöna förnyelse och nytänkande inom stadens verksamheter. Syftet är att uppmärksamma något som förbättrat kvaliteten, ökat effektiviteten, bidragit till en hållbar utveckling eller förenklat arbetet med mera.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertial 2	Kommentar
Antal kommunala hyresrätter i ytterstaden som friköpts och ombildats till bostadsrätter	öka	3 092	Antalet har ökat med 3 092 under perioden

Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Stockholms skolor och förskolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö. Barn och ungdomar ska erbjudas Sveriges bästa förskola och skola där det finns ett brett urval av verksamheter, inriktningar och fristående alternativ där kunskap, lärande och omsorg står i fokus. Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås delvis, under 2010.

Förskola

Samtliga stadsdelsnämnder utom Södermalm har klarat barnomsorgsgarantin under perioden. I Södermalm stadsdelsnämnd fick inte tjugo barn barnomsorg i tid. Samtliga stadsdelsnämnder bedömer att de klarar barnomsorgsgarantin resten av året.

Målet om att minska andelen barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn bedöms uppfyllas delvis och målet om att minska andelen barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn bedöms ej uppfyllas. Detta beror på att andelen beräknas öka jämfört med 2009. Ett av skälen till detta är att det även fortsatt sker en kraftig ökning av antalet barn och att målet om att klara barnomsorgsgarantin är prioriterat. Sedan 2005 har antalet barn ökat med mellan 5-6 procent årligen, vilket motsvarar drygt 2 000 barn.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att bevilja stimulansbidrag för två nya avdelningar i kommunal regi och motsvarande 47 avdelningar i enskild regi. Antalet avdelningar för vilka stimulansbidrag beviljats har minskat jämfört med föregående år. Samtliga stadsdelsnämnder uppmanas att i dialog med privata utförare planera så att utbyggnad sker i sådan takt att alla ges plats inom garantitiden och nivån på grupperna hålls.

Regeringen fattade i augusti beslut om förtydligande av förskolans läroplan. I förskolans läroplan finns mål för barnens språkliga och kommunikativa utveckling, matematiska utveckling, samt naturvetenskap och teknik. Dessa mål har nu förtydligats och utvecklats till både omfattning och innehåll. På så sätt höjs ambitionerna för lärandet och det blir tydligare vad varje barn har rätt att få med sig av förskolans verksamhet. För stadens del vidtar nu ett gediget arbete med att implementera densamma så att barn och föräldrar upplever en verklig förändring. Sedan tidigare har ansvaret för arbetet med detta lagts på kommunstyrelsen. Ansvaret flyttas och läggs istället på utbildningsnämnden.

I läroplanen har förskollärarnas pedagogiska ansvar skrivits in. Förskollärarna har fått ett förtydligat specifikt ansvar för bland annat att arbetet i barngruppen genomförs så att barnen utmanas i förhållande till målen. Det är också förskollärare som ansvarar för att varje barns utveckling och lärande kontinuerligt dokumenteras och följs upp så att läroplanens mål och intentioner uppfylls. Detta innebär att det är ännu viktigare för framförallt stadsdelsnämnder med en låg andel förskollärare att säkerställa att den pedagogiska verksamheten leds av utbildad personal.

Skola

Utbildningsnämnden bedömer att angivna mål kommer att uppnås delvis. Till grund för bedömningen anger nämnden att det finns en tendens att årsmålen inte kommer att uppnås för ett antal av fullmäktiges indikatorer. Nämnden har dock inte redovisat några slutgiltiga resultat på fullmäktiges indikatorer då resultaten inte var helt fastlagda och inte ska redovisas i tertiärrapporten. Någon slutlig analys av de händelser som förändrar målbedömningen har nämnden således inte gjort, utan hänvisar till kommande analys i kvalitetsredovisningen och i årsredovisningen.

Våren 2010 har en brukarundersökning genomförts inom grundskolan. Resultaten från brukarundersökningen visar tydligt att det finns områden med en positiv utveckling där skolorna under de senaste åren genom ett aktivt utvecklingsarbete förbättrat resultaten men också att det finns områden som behöver utvecklas. Ett område där resultaten förbättrats, framför allt inom de högre åldrarna är elevernas känsla av trygghet i skolan. Drygt åtta av tio elever i årskurs 8 och närmare nio av tio elever i årskurs 5 känner sig trygga i skolan. Resultaten från undersökningen visar vidare att eleverna i årskurs 5 som helhet är mest nöjda med sin skola. På frågan om lärarna förväntar sig att eleven kan lära sig olika saker svarar 93 procent av eleverna i årskurs 5 och 78 procent av eleverna i årskurs 8 att de tror att lärarna tror på dem. Knappt nio av tio elever i årskurs 5 anser att de får det stöd de behöver. Motsvarande för årskurs 8 är sju av tio elever.

På frågan om eleven kan arbeta utan att bli störd svarar knappt hälften av eleverna i årskurs 5 och endast drygt fyra av tio elever i årskurs 8 att så är möjligt. Endast knappt fyra av tio elever i årskurs 8 anser att deras lärare väcker deras intresse och lust till lärande. Motsvarande för årskurs 5 är sju av tio elever. Ytterligare en fråga som ger svar på lärarnas förmåga att tydligt förklara mål och krav för eleverna i skolan är frågan om eleverna vet vad de behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena. Att endast 65 procent av eleverna i årskurs 8 svarar positivt på den frågan första året de ska få betyg kan enligt stadsledningskontoret bidra till den svaga

kunskapsutvecklingen i skolan. Svaren förstärker de resultat som forskningen visar att klara mål och en tydlig styrning och ledning i skolan är en av förutsättningarna för en skolas framgång.

Resultaten visar tydligt att områdena, arbeta utan att bli störd, intresse och lust till lärande och kunskap om mål och krav måste prioriteras i skolornas utvecklingsarbete. Stadsledningskontoret anser att det inte är acceptabelt att cirka hälften av stadens elever inte kan arbeta utan att bli störda, inte känner att deras lärare väcker lust till lärande och inte vet vilken kunskap de behöver för att nå målen i olika ämnen. Grunden till problemen måste analyseras och lyftas upp till diskussion på varje skola och arbetsplats för att de rätta åtgärderna ska kunna vidtas och nya arbetssätt och metoder kunna utvecklas.

Resultaten i brukarundersökningen bekräftar de resultat av kunskapsutvecklingen som legat till grund för utbildningsnämndens bedömning av måluppfyllelsen. Utbildningsnämnden driver ett antal aktiviteter såsom utbildningsinsatser för att utveckla åtgärdsprogrammen, riktade insatser utifrån respektive skolas behov och utveckling av de individuella utvecklingsplanerna. Inriktningen är att stärka ledning och styrning och förbättra undervisningen genom att bland annat stärka lärarnas kunskapsutveckling. Stadsledningskontoret anser att de aktiviteter som utbildningsnämnden arbetar med förväntas leda till förbättrade resultat avseende elevernas lärande och utveckling, inte minst inom de elevgrupper där studiemotivation och måluppfyllelse hittills inte varit god.

Även inom vuxenutbildningen har brukarundersökningar genomförts våren 2010. Undersökningarna har riktats till ett urval studerande inom komvux, samtliga studerande inom särsvux och inom svenska för invandrare hos kommunala och externa utbildningsanordnare. Sammanfattningsvis konstaterar utbildningsnämnden att en hög andel studerande i samtliga skolformer är nöjda med de allra flesta aspekter som enkäten omfattar. Det finns dock identifierade förbättringsområden. Bland annat lyfts utbildningsgruppers storlek inom egen regi upp som ett område och lärarnas förmåga att anpassa undervisningen som ytterligare förbättringsområden. Utbildningsnämnden uppmanas att analysera orsakerna och i kvalitets- och resultatdialogerna diskutera utvecklings- och förbättringsåtgärder. Vidare framkommer i brukarundersökningarna att ett fåtal utbildningsanordnare fått de sämsta omdömena inom nästan alla frågeområden och att utbildningsanordnare inom vård- och fritid fått bland de bästa omdömena. Stadsledningskontoret anser att såväl positiva som negativa resultat bör användas i den fortsatta analysen och utvecklingen av verksamhetsområdet.

Den största gruppen som studerar på komvux är de som studerar för att avsluta en treårig gymnasieutbildning. Stadsledningskontoret anser att ett minskat antal avhopp från gymnasiet skulle leda till färre studerande på komvux och därmed ett snabbare utflöde till högre studier och till arbetsmarknaden. Det är fortfarande cirka 20 procent av de nyinskrivna gymnasisterna som inte fullföljer sin utbildning inom fyra år. De aktiviteter som staden bland annat vidtar inom de så kallade pedagogiska utvecklingsprojekten, kunskapslyft för lärare, samverkar kring studievägledning mellan skolformer med mera är aktiviteter som stadsledningskontoret anser kommer att leda till en positiv utveckling inom skolan och att färre elever väljer att avsluta sina studier i förtid.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	minska	19,73 %	
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	minska	24,89 %	
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	20 st	

Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka – trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen

Omsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och respekt för den enskildes önskemål. Verksamheten ska fokusera på en god kvalitet. System för att stärka valfriheten har införts och under 2010 kommer ytterligare verksamheter att omfattas av valfrihet. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Äldreomsorg

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet för äldreomsorgen kommer att uppnås helt för 2010.

För tre av de åtta indikatorerna prognostiserar samtliga nämnder att målet kommer att uppnås. För övriga indikatorer varierar prognoserna mellan 10-13 nämnder som tror att målet kommer att uppnås. Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig på att nämndernas egna mål för indikatorerna med några undantag är lika med eller högre än kommunfullmäktiges mål. Nämnderna prognostiserar även en hög måluppfyllelse av sina egna mål. Det finns dock ett undantag från de i övrigt höga målsättningarna. För indikatorn *andel anhöriga som är nöjda med hur anhörigstödet fungerar* har Älvsjö stadsdelsnämnd ett målvärde som är lägre än stadens mål och även lägre än det resultat de nådde 2009. Hägersten-

Liljeholmen stadsdelsnämnd har ett målvärden som överensstämmer med kommunfullmäktiges mål men innebär en ambitionsminskning med 19 procentenheter i jämförelse med 2009 års resultat. Dessa nämnder uppmanas att snarast justera målvärdet så att det inte innebär en ambitionssänkning.

Av äldreomsorgens åtta indikatorer baserar sig sju på de kommunövergripande brukarundersökningar som genomförs under hösten 2010. Detta innebär att det inte rapporteras några resultat i denna rapport för äldreomsorgen. Trots att inga faktiska resultat redovisas beskriver ändå flera stadsdelsnämnder en rad projekt och exempel på utveckling av ordinarie verksamhet som pekar mot en ökad förbättring av kvaliteten. Resultaten i de kommunövergripande brukarundersökningarna förbättrades mellan 2008 och 2009. Med tanke på det goda arbete som pågår bör denna utveckling kunna fortsätta.

Arbete med att förbättra maten och upplevelsen kring måltiden har pågått i flertalet stadsdelsnämnder. Flera vård- och omsorgsboenden har erbjudit frukostbuffé och flera rätter att välja mellan till lunch och middag. Kostrådsmöten med representanter för de boende har hållits och kostekonomer har gett praktisk handledning inom hemtjänsten. Det sociala innehållet har utvecklats genom bland annat café-verksamhet, rörelseträning, bioklubb och bussutflykter. Arbetet med så kallad egen tid har kommit olika långt inom vård- och omsorgsboendena, bland annat finns exempel på att individuella aktiviteter och egen tid har införts i de äldres genomförandeplaner. Kompetensutveckling har genomförts inom bland annat områdena kost, geriatrik, hygien samt demens. Som exempel kan nämnas satsningen på utbildning till Silviasjuksköterskor och Silviasystrar, vilket har resulterat i en ökad kompetens inom demensområdet. Stadsdelsnämnderna har i samarbete med frivilligorganisationer och pensionärsorganisationerna arrangerat äldredagar med föreläsningar och informationsbord. Uppsökande verksamhet har bedrivits till äldre personer utan kontakt med äldreomsorgen, i vissa fall även till personer med enbart hemvårdsbidrag. Stadsdelsnämnderna arbetar med att göra brukarna delaktiga i planeringen av sina insatser och att de ska kunna påverka hur de utförs. Detta har bland annat skett i form av en utveckling av kontaktmannaskapet. De goda exempel som nämns ovan överensstämmer väl med kommunfullmäktiges mål och bidrar till en högre måluppfyllelse.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning kommer att uppnås för 2010.

För de tre indikatorer där resultatet hämtas från årets brukarundersökningar bedömer samtliga nämnder att målet kommer att uppnås. Dock har flera nämnder satt egna mål som är både lägre än kommunfullmäktiges mål och lägre än de resultat de uppnådde 2009. Detta innebär att om inte nämnderna kraftigt överträffar sina egna mål kommer inte kommunfullmäktiges mål att uppnås. Det finns inget i stadsdelsnämndernas tertiärrapporter som antyder att kvaliteten kommer att förämras mellan 2009 och 2010. Snarare finns det en rad positiva exempel på arbete som leder till att kommunfullmäktiges mål bör kunna uppnås och förämrats i jämförelse med utfallet 2009. De stadsdelsnämnder som har målvärden som understiger 2009 års värden uppmanas att se över sina mål och göra nödvändiga ändringar snarast.

För den fjärde indikatorn, *Antal nytilkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden*, har stadens nämnder ett aggregerat mål att bygga 51 nya lägenheter att jämföra med Kommunfullmäktiges mål om 100 nya lägenheter. Stadsdelsnämnderna uppmanas att se över sina mål för att återkomma i verksamhetsberättelsen. Under året har rutinerna för handläggning, dokumentation och uppföljning utvecklats. Flera stadsdelar har fortsatt arbetet med personer med neuropsykiatriska funktionshinder, i vissa fall i samarbeten över stadsdelsgränserna. Arbeta pågår med att få brukare och anhöriga delaktiga i planeringen av insatser och hur de utförs, bland annat har utbildning i Ett självständigt Liv (ESL)-pedagogik hållits där den enskildes egna resurser skrivs in i genomförandeplanen. Bomöten och brukarråd hålls inom gruppboendena. Inom daglig verksamhet ska verkstadsklubb och arbetsplatsträffar ske tillsammans med brukarna. Biståndshandläggarna inom verksamhetsområde stöd och service till personer med funktionsnedsättning har utbildats i utrednings- och bedömningsinstrumentet DUR/FH.

Stadens genomförandegrupp för utbyggnad av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning har funnits i sin nuvarande form sedan beslut i kommunstyrelsen 2001. Gruppen leds av tjänstemän från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. I kommunfullmäktiges budget för 2010 slås fast att utbyggnadstakten av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar måste öka. För att förstärka denna process delas gruppen i en beslutande och en beredande grupp. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ordförandeskapet för stadens beslutande genomförandegrupp för utbyggnad av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning överförs från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen.

Vid nya större bostadsexploateringsprojekt ska berörda nämnder ha en gemensam planeringsinriktning i syfte att tillgodose behovet av lägenheter och lokaler för

kommunalt finansierade verksamheter. I projekten ska en viss andel lägenheter kunna nyttjas för särskilt boende med prioriterad inriktning mot boenden för personer med funktionsnedsättningar. Omfattningen av lägenheter och lokaler för stadens räkning ska alltid framgå i samband med projektredovisningar. Exploateringsnämnden svarar normalt för att inleda processen att säkerställa stadens lokalbehov. Arbetet ska ske i nära samverkan med stadens genomförandegrupp för bostäder för personer med funktionsnedsättning. Genomförandegruppen ges i uppdrag att utveckla och förbättra formerna för arbetet och ska som stöd för berörda nämnder utarbeta riktlinjer, generella lokalprogram/standardmodeller, allmänna hyresprinciper och andra underlag som kan bidra till att effektivisera och skynda på utbyggnaden.

Individ- och familjeomsorg

Stadsledningskontorets bedömer utifrån tertiärrapport 2 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet individ och familjeomsorg kommer att uppnås helt under 2010. Målen är enligt plan även om sammanställningen av kartläggningen av Stockholmsenkäten, där barn- och ungdomars drogvanor mäts, ännu inte är klar.

Stadsdelsnämnderna prioriterar det förebyggande arbetet och vård i öppna former för att ge fler möjlighet att vara kvar i sin hemmamiljö. Stadsdelsnämnderna har under året fortsatt att aktivt utveckla öppenvården och stödet har individualiserats. Den enskilde ges större inflytande över hur de beviljade insatserna ska utformas. Skärholmen erbjuder nu exempelvis olika sorters stöd i boendet men även stöd genom CRA-behandling (Community Reinforcement Approach), MI-samtal (Motivational Interviewing), KBT-samtal, återfallspreventionsbehandling och egna medel. Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd kombinerar korta placeringar med öppenvård både före, under och efter placeringen och strävar efter att ha ett varierat utbud av öppenvårdsinsatser. En anledning till att inte andelen öppenvårdsinsatser för barn och ungdomar ökar är att antalet ensamkommande flyktingbarn ökat i vissa nämnder och då finns det inte några alternativ till heldygnsvård. Stadsledningskontoret ser mycket positivt på att stödet individualiseras och att den enskildes behov sätts i fokus vilket leder till att stadsdelsnämnderna kan minska eller förkorta tiden för institutionsvård och ge fler möjlighet att vara kvar i sin hemmiljö.

Inom socialpsykiatri fortsätter arbetet med att anpassa och utforma beställningar till valfrihetssystemet samt att ha genomförandeplaner för alla biståndsbedömda insatser. Nämnderna arbetar fortsatt med att säkra användandet av beprövade och kunskapsbaserade utredningsmodeller och metoder, vilket är bra och ökar stadens

möjligheter att följa upp och kunna mäta resultatet av genomförda insatser. DUR (dokumentation, utvärdering, resultat) används för personer med psykisk funktionsnedsättning och ASI (addiction severity index) används företrädesvis för personer inom missbruks- och beroendevården

Stadens hemlösa räknas vartannat år den 15 april. Resultatet i år blev 2 982 hemlösa, vilket är en minskning med 99 personer jämfört med räkningen som gjordes 2008. Stadens nämnder arbetar aktivt med att minska hemlösheten exempelvis med förebyggande insatser för att förhindra vräkningar men också i projekt såsom ”Bostad först” som innebär att permanent eget boende är startpunkten. Forskning har visat att ett tryggt boende ibland är en förutsättning för att stöd och vård i olika former ska ha effekt, vilket projektet hoppas kunna uppnå.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertiäl 2	Kommentar
Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	65 %	67 %	Uppfylls helt.
Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	55 %	67 %	Uppfylls helt.
Tak-över-huvudet-garantin (IoF)	100 %	100 %	Uppfylls helt.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Stockholm stad är en av landets största arbetsgivare. Möjligheten att ge stockholmarna en god service beror i hög grad på kompetens och engagemang hos medarbetare och chefer. Det är därför angeläget att staden är en attraktiv arbetsgivare. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt, under 2010.

Bedömningen av verksamhetsmålet grundar sig på att 27 nämnder anger att målet uppfylls helt och att ingen nämnd bedömer att målet ej kommer att uppfyllas. Stadsledningskontoret bedömer också att nämnderna bedriver ett medvetet och aktivt arbete för att främja en god arbetsmiljö och motverka ohälsa. Stadens ambitiösa insatser för chefer, på samtliga nivåer och verksamhetsområden, är avgörande för kvalitet och utveckling gentemot medborgarna samt en starkt bidragande faktor till att staden uppnår målet att vara en attraktiv arbetsgivare.

En majoritet av nämnderna beskriver ett mycket aktivt arbete med insatser för att stärka och utveckla organisationens chefer. Goda exempel är bland annat stadsbyggnadsnämnden som utvecklat ett längre chefsprogram för att öka chefernas kompetens och kvalitetssäkra att alla chefer har goda kunskaper om stadens mål och styrsystem. Skärholmens stadsdelsnämnd har startat ett forum för chefer ”Pro-

fet i eget land” där goda exempel lyfts fram för spridning och fortsatt lärande. För att öka andelen chefer med utländsk bakgrund hänvisar flera nämnder till mål och aktiviteter i de treåriga jämställdhets- och mångfaldsplanerna. Flertalet nämnder anger också att de utvecklar arbetet med en kompetensbaserad rekryteringsprocess fri från diskriminering. Skärholmens stadsdelsnämnd har ett nämndmål att ta tillvara olikheter och mångfald samt en nämndindikator avseende andelen chefer med utländsk bakgrund. Nämnden bedömer att målet och indikatorn uppnås delvis. Stadsledningskontoret ser positivt på att nämnderna tillämpar de reguljära styrsystemen för att planera, följa upp och utveckla verksamhet och målområden. Detta säkerställer utvecklingsprocesser och ökar möjligheten till måluppfyllelse. Kulturnämnden ansöker om EU-medel i syfte att fördjupa det interna mångfalds- och likabehandlingsarbetet

Staden har haft ett fortsatt fokus på chefs- och ledarutveckling. Under hösten 2010 deltog cirka 1 000 chefer i fem seminarier om det kommunikativa ledarskapet med temat effektiva budskap och utvecklande feedback. Stadens utvecklingsprogram för enhetschefer och biträdande enhetschefer inom äldreomsorgen har startat och medverkar till att säkerställa en äldreomsorg av hög kvalitet till stadens invånare. Programmet pågår under ett år och omfattar cirka 20 dagar. Från enskilt och kommunal verksamhet deltar 24 personer.

Stadsdelsnämnderna redovisar att aktiviteten Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk genomförs. Flertalet stadsdelsnämnder beskriver arbetet med utvecklingsprojektet Språksam i samarbete med Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har inom verksamhetsområdet äldreomsorg tillhandahållit samtliga medarbetare individuell undervisning i hur de skriftligt ska uttrycka sig i den regelbundna dokumentationen. Bromma stadsdelsnämnd har deltagit i utbildningsnämndens kurser i yrkessvenska för pedagoger.

För att säkra den framtida kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen har stadsledningskontoret tillsammans med Stockholms Läns Landsting utvecklat ett Vård- och omsorgscollege. Hösten 2010 har 32 personer påbörjat sin treåriga utbildning på Kungsholmens gymnasium i samarbete med Sophiahemmets Högskola.

Indikatorn för sjukfrånvaro bedöms uppfyllas delvis. För att öka måluppfyllelsen för sjukfrånvaraindikatorn fortsätter nämndernas arbete för att få tillbaka långtids-sjukskrivna medarbetare i arbete. Frånvaro längre än 90 dagar fortsätter att minska. Däremot ökar frånvaro kortare än 91 dagar. Nämnderna uppmärksammar utvecklingen och anger den obligatoriska kontakten med företagshälsovården från

dag 15, arbetsförmågebedömningar samt erbjudande om karriärväxling och coachning som viktiga åtgärder för att motverka en fortsatt negativ utveckling. Utbildningsnämnden har efter kommunstyrelsens uppmaning justerat målet för sjukfrånvaron från 4,9 till 4,7 procent. Med drygt 500 långtidssjukskrivna medarbetare är det av avgörande betydelse att nämnden fortsätter att se över och utveckla rutiner och processer i sjukfrånvaroarbetet. Skärholmen, Farsta, Södermalm och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnder har väl uppbyggda rutiner och aktiva åtgärder för att minska sjukfrånvaro och främja hälsa. Dessa nämnder har också haft den största minskningen av sjukfrånvaro under året. Staden fortsätter att följa utvecklingen av sjukfrånvaron och stödjer nämnderna i arbetet bland annat genom att initiera och delta i utvecklingsprojekt, kontinuerlig utvärdering av företagshälsorvården samt informations- och utbildningsinsatser.

Prognos för indikatorn *NöjdMedarbetarindex* utgår då ingen gemensam medarbetarundersökning genomförs under 2010 och utfall därför saknas.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall ter- tial 2	Kommentar
Sjukfrånvaro	5,0 %	6,0 %	Prognos helår 5,8 - 5,6 %

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Budgeten ska vara i balans

Stadens ekonomi vilar på en mycket stabil och trygg grund. Stadens styrsystem underlättar budgethållning och det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheterna. Målet är uppfyllt för tertialrapport 2. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Bedömningen av verksamhetsmålet grundar sig på att delårsbokslutet visar ett positivt resultat enligt balanskravet om 2 471,6 miljoner kronor för staden och att alla stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning uppfylls.

Indikatoruppföljning	Kf-mål	Utfall tertia 2	Kommentar
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99,3 %	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99,6 %	
Stadens ekonomiska resultat (mnkr)	0,1 mnkr	2 471,6 mnkr	Enligt balanskravet
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader	7,2 %	6,8 %	
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter	100 %	90,6 %	
Stadens soliditet exkl. pensionsåtaganden	öka	58,5 %	I bokslut 2009 var soliditeten 54,2 %. Målet är helt uppfyllt.
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden	öka	44,2 %	I bokslut 2009 var soliditeten 40,0 %. Målet är helt uppfyllt.

Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

Under 2010 fortsätter den övergripande satsningen för att frigöra resurser för kärnverksamheten i stadens verksamheter. Detta genom en bättre samordnad styrning och förtydligade former för uppföljning och jämförelser. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva och präglas av en sund ekonomi för såväl dagens skattebetalare som för kommande generationer. Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2010.

Bedömningen av verksamhetsmålet grundas främst på servicenämndens arbete med att effektivisera stadens administration och genomförandet av GS-IT som standardiserar it-tjänsterna för stadens nämnder och bolag. Utöver detta anger 27

nämnder att målet uppfylls helt och ingen nämnd bedömer att målet ej kommer att uppfyllas.

Arbetet med att införa en stadsövergripande gemensam it-service (GS-IT) för stadens nämnder och bolag fortsätter. Genom GS-IT ska it-tjänsterna för stadens nämnder och bolag standardiseras. Den nya organisationen ska bidra till att göra stadens verksamheter kostnadseffektiva samt att nämnder och bolag ska kunna fokusera på sina kärnuppgifter. Införandet påbörjades hösten 2009 och ska pågå till den 31 december 2011.

Servicenämnden bidrar till att uppfylla målet genom sitt arbete med att effektivisera stadens administration, bland annat genom gemensamma centralupphandlingar, utbyggnaden av Kontaktcenter Stockholm, den stegvisa anslutningen av stadens nämnder och bolag till gemensamma funktioner för it-service och telefonväxel och arbetet med att effektivisera stadens ekonomi- och löneadministration. I april införde staden möjligheten att betala via e-faktura inom vissa områden och till och med delårsbokslutet har drygt 10 000 brukare anslutit sig. Detta medför att staden minskar antalet pappersfakturor med cirka 100 000 per år. Andra aktiviteter som bidrar till uppfyllandet av verksamhetsmålet är arbetet med energieffektiviseringar i stadens lokalbestånd samt utvecklingen av e-tjänster genom e-tjänstprogrammet, som till exempel idrottsnämndens system för internetbokning av aktiviteter i sim- och idrottshallarna samt en ökad elektronisk ekonomiadministration.

För att ytterligare höja effektiviteten i verksamheten och systematisera förbättringsarbetet fortsätter arbetet med att införa resultatbaserad styrning samt ledningsfilosofin och arbetssättet Lean. Resultatbaserad styrning innebär fokus på vilka resultat som verksamheten ska uppnå för sin målgrupp. Bland annat arbetar Bromma, Kungsholmen, Södermalm och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder samt socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden med att implementera resultatbaserad styrning i verksamheterna. Grundtankarna med Lean är att genom ständiga förbättringar skapa största möjliga värde för brukaren, att utgå från medarbetarnas delaktighet och engagemang i sitt dagliga arbete och att sprida lärdomar inom organisationen. Bland annat arbetar Farsta, Enskede-Årsta-Vantör, Norrmalm, Södermalm och Älvsjö stadsdelsnämnder med att implementera Lean i verksamheterna. Vidare har exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden och Stockholm Vatten AB börjat arbeta utifrån Lean under 2010.

Antalet tävlande i kvalitetsutmärkelsen ökar jämfört med 2009, från 41 till 46. Alla stadsdelsnämnder deltar i stadens kvalitetsutmärkelse och fler av stadens facknämnder, än under 2009, deltar. Det kan konstateras att det fortfarande finns

några facknämnder med årsmål noll. Ett ökat deltagande från facknämnderna skulle generera flera goda exempel från olika typer av verksamheter.

Samtliga nämnder utom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, som vad gäller äldreomsorg inte har bokfört kostnaden för entreprenader i totalkostnaden, bedömer att de kommer att minska hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens äldreomsorg i egen regi. Stadsdelsnämnden beräknar att målet delvis kommer att uppfyllas och arbetar kontinuerligt för att minska lokalkostnaderna.

Stimulans för Stockholm

Bolagen har en viktig roll i att genomföra "Stimulans för Stockholm". Inom bolagskoncernen är det AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms-hem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB och Stockholms Stads Parkerings AB som arbetar med stimulanspaketet. Investeringarna i stimulanspaketet prognostiseras till närmare 2 321 miljoner kronor, varav cirka 47 procent utgörs av nyproduktion. Resterande investeringar avser upprustningar, 19 procent och energieffektivisering, 24 procent.

Sammantaget beräknas bolagens stimulansåtgärder uppgå till närmare 3,5 miljarder kronor år 2010. Bolagen räknar således med att föreslagna åtgärder för "Stimulans Stockholm" i stora drag kommer att genomföras. Flera bolag aviserar att föreslagna underhållsinsatser genomförs något snabbare än planerat. Däremot har bolagen vissa svårigheter med att uppnå planerad nyproduktion, framförallt beroende på tidsförskjutningar i projekten.

Fastighetsbolagens underhållsinsatser och energieffektiviseringsåtgärder kommer att omfatta över 40 000 lägenheter i miljonprogramsområden, 40-50-talsområden och äldreboendestäder men även inom kulturfastigheter hos Stadsholmen.

För bolagen innebär stimulanspaketet att nyproduktion och ombyggnad kan genomföras med mycket långtgående miljöambitioner, vilket är helt i linje med kommunfullmäktiges beslut i oktober 2009 om miljöprofilering av upprustningen i stadens miljonprogramsområden. Bolagen har identifierat cirka 12 000 lägenheter i miljonprogramsområden, som kommer upprustas med en tydlig miljöprofil.

För Micasa Fastigheter i Stockholm AB innebär "Stimulans för Stockholm" att arbetet med att åtgärda det eftersatta underhållet intensifierats. Energisparprojektet fortsätter och en större andel av fastigheterna kan åtgärdas tidigare än planerat. Ombyggnad av servicehus till trygghetsboende kommer att påbörjas under året.

Av de 80,0 miljoner kronor, som avsatts i budgeten för stimulansåtgärder inom SISAB, beräknas drygt 20,0 miljoner kronor användas för energieffektiviseringar och 60,0 miljoner kronor för förbättring av inomhusmiljön. Under året kommer närmare 80 skol- och förskolelokaler att omfattas av SISAB:s insatser.

För Stockholms Stads Parkerings AB omfattar "Stimulans för Stockholm" extra åtgärder om totalt 30,0 miljoner kronor. Dessa fördelar sig på 20,0 miljoner kronor för underhållsåtgärder samt 10,0 miljoner kronor för investeringar, huvudsakligen energieffektivisering, upprustning och trygghetsskapande åtgärder.

Skatten ska sänkas

Kommunstyrelsen ska verka för att det kommunala skatteutjämnningssystemet förändras så att omfördelningen i landet sker på en rättvis grund. I olika sammanhang ska de negativa effekterna av nuvarande utjämnningssystem för stockholmsregionen dokumenteras och redovisas. Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål *Skatten ska sänkas* uppnås helt.

Under mandatperioden har kommunalskatten sänkts med 60 öre. Det långsiktiga målet är att ytterligare pressa skatteuttaget nedåt, dock inte på bekostnad av kvaliteten i skolan eller omsorgen. En väl fungerande verksamhet med ekonomi i balans och fokus på kommunfullmäktiges mål, är en förutsättning för att skapa utrymme för ytterligare skattesänkningar.

Delårsbokslut och helårsprognos

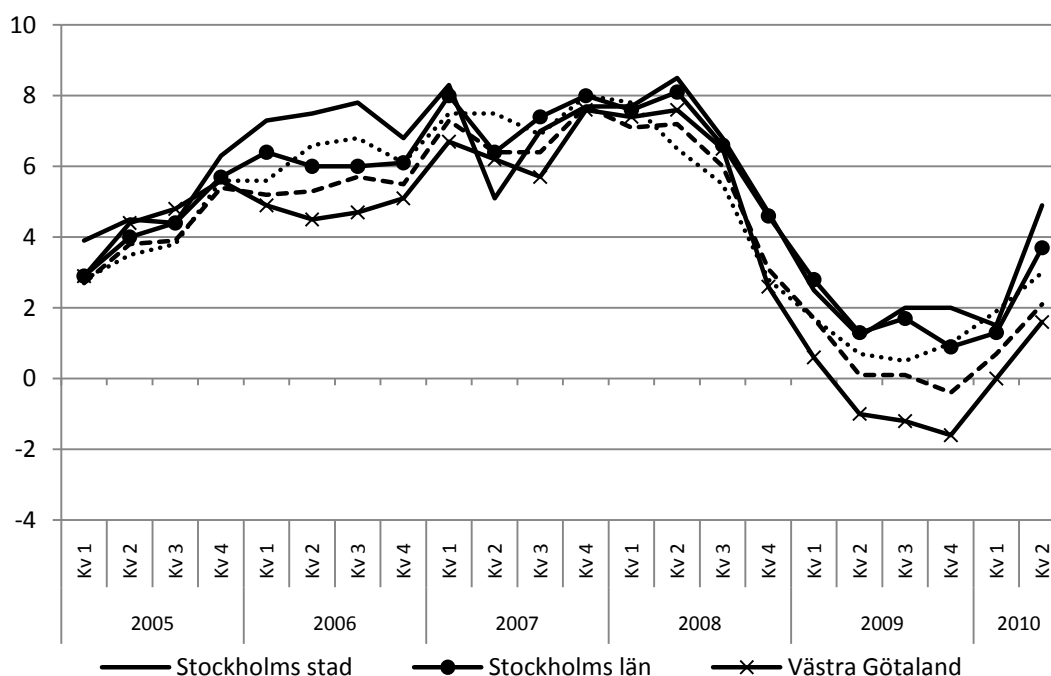
Omvärlden

Starkare utveckling av lönesumman

Den svenska ekonomin återhämtar sig nu snabbt efter nedgången i samband med finanskrisen. Under andra kvartalet 2010 ökade tillväxten i lönesumman i Stockholms stad med 4,9 procent jämfört med motsvarande kvartal 2009. Det är den högsta nivån sedan slutet av 2008. Även i de andra storstadslänen som drabbats betydligt hårdare av lågkonjunkturen kan man nu se en tydlig återhämtning.

Utveckling av lönesummor i olika delar av Sverige

Relativ förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB

Förbättrad arbetsmarknad

Det har också skett en tydlig förbättring på arbetsmarknaden. Antalet lediga jobb som anmäls till arbetsförmedlingen ökar samtidigt som varslen blir färre. I Stockholm fortsätter den långsiktiga trenden med ökad sysselsättning. Under andra kvartalet 2010 ökade antalet sysselsatta boende i Stockholms stad med 10 600 personer jämfört med motsvarande kvartal 2009, det är en ökning med 2,3 procent. I övriga riket bröts den negativa utvecklingen och sysselsättningen ökade med 0,3 procent andra kvartalet 2010.

Framtiden

Den starka befolkningstillväxten i Stockholms stad förväntas fortsätta. År 2030 kommer stadens befolkning överstiga en miljon invånare. Att staden fortsätter växa är viktigt för konkurrenskraften, men samtidigt innebär befolkningstillväxten en utmaning. Det krävs stora resurser för att klara av investeringarna i infrastruktur och bostäder samtidigt som välfärden byggs ut. Detta förutsätter prioriteringar och effektiviseringar.

Samtidigt väntar en utveckling med fler äldre. Det kan leda till obalans mellan behovet av välfärdstjänster och de resurser som finns. Dessutom kan det leda till arbetskraftsbrist. Detta måste staden ha beredskap för. För att klara framtida rekryteringsbehov måste staden uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

En annan omvärldsfaktor som påverkar staden är den intensifierade globaliseringen. En starkare internationell konkurrens innebär att kraven på kunskaper och kompetens hela tiden ökar. Stadens skolor måste hålla en hög nivå och ge alla barn och ungdomar bästa förutsättningar för framtidens arbetsmarknad.

Ekonomisk och finansiell analys

Om kommunkoncernen

Redovisningen omfattar kommunkoncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med de kommunala bolagen menas i huvudsak stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB.

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering.

Den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för kommunkoncernen Stockholms stad omfattar förutom stadens egen verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela kommunkoncernens ekonomi och åtaganden.

Resultatet jämförs med motsvarande period föregående år, medan balansposterna jämförs med utfall per 31 december 2009.

Periodens resultat

I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppkommer ett resultat för kommunkoncernen på 6 158,0 miljoner kronor (4 842,8).

Resultat för kommunkoncernen, mnkr – per 31 augusti				
2010	2009	2008	2007	2006
6 158,0	4 842,8	6 977,9	6 462,4	337,3

Kommunkoncernens finansiella resultat är negativt och uppgår till -177,9 miljoner kronor (-232,1). Resultatet har förbättrats med 54,2 miljoner kronor jämfört med motsvarande period föregående år och detta kan bland annat förklaras av ett minskat lånebehov till följd av försäljningar av fastigheter till bostadsrättsföreningar.

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter finansiellt resultat uppgår till 5 620,6 miljoner kronor (5 694,1), vilket är något bättre än föregående år. Periodens resultat består, liksom motsvarande period föregående år, till största delen av realisationsvinster som genererats vid försäljningar av fastigheter till bostadsrättsföreningar. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 1 483,0 miljoner kronor (1 401,6) och periodens resultat uppgår till 4 137,6 miljoner kronor (4 292,5).

Analys av balansräkningen

Soliditet

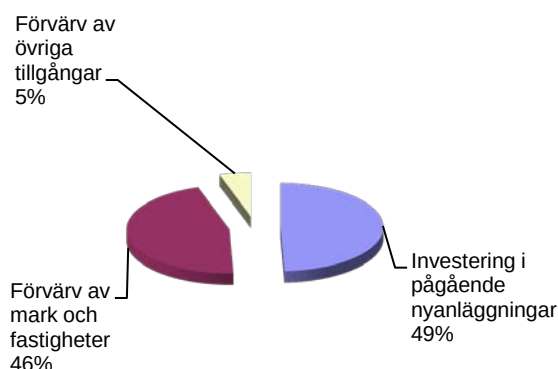
Kommunkoncernens balansomslutning uppgår till 122 377,0 miljoner kronor (119 652,8). Det egna kapitalet har ökat med 6 156,4 och uppgår till 89 448,3 miljoner kronor (83 292,0). Ökningen är hänförlig till det positiva periodresultatet på 6 158,0 miljoner kronor. Kommunkoncernens soliditet uppgår till 73,1 procent (69,6). En stabil soliditet är viktig för kommunkoncernen för att ge en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en stark finansiell handlingsberedskap i framtiden.

Investeringsvolym

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår per 31 augusti till 6 286,9 miljoner kronor och för motsvarande period 2009 till 9 321,2 miljoner kronor. Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår per 31 augusti till 4 564,6 miljoner kronor samt per 31 augusti 2009 till 5 192,8 miljoner kronor

Diagrammet nedan ger en översikt över hur bruttoinvesteringarna för kommun-koncernen har fördelats per 31 augusti 2010. Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde och som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Bruttoinvesteringar per 31 augusti 2010

Finansiell verksamhet

Kommunkoncernens lånebehov tillgodoses genom en central upplåning. Därigenom minimeras räntekostnaderna för skulden.

Kommunkoncernen Stockholms stad hade per 31 augusti 2010 en nettoskuldportfölj på 3 743 miljoner kronor (6 3091). Den externa nettoskulden har under året minskat med 2 566 miljoner kronor och förklaras framförallt av försäljningar av fastigheter till bostadsrättsföreningar.

Kommunkoncernens upplåning

Kommunkoncernen har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla kommun-koncernens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditvärdighetsbedömningen utförs av ratinginstitutet Standard & Poor's som ger kommun-koncernen Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen bekräftades den 22 december 2009. För investe-

¹ Avser 31 december 2009

rarna innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till kommunkoncernen. Det möjliggör att kommunkoncernen erhåller optimala lånevillkor.

Genom att låna på ett strukturerat och konsekvent sätt minimeras kostnaderna. I detta ligger även att välja en strategi för hur stor del av lånen som ska bindas och hur mycket som ska ligga med rörlig ränta. Kommunkoncernen har starka finanser och räntekostnaderna är en förhållandevis liten del av de totala kostnaderna, bland annat därför har staden valt en relativt kort genomsnittlig räntebindningstid. Målet har varit att låta den externa nettoskuldportföljen ha en genomsnittlig räntebindningstid på 1,5 år. Per 31 augusti 2010 var durationen 1,31 år (1,42²).

Bra prognoser är grunden för god låneplanering

Grunden för en god låneplanering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de stora förvaltningarna i kommunkoncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att kunna se till att upplåning och placering sker på lämpligaste räntenivåer och löptider.

Kommunkoncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att ge ut certifikat (korta lån) och obligationer (långa lån). Löptiderna på de olika lånen varierar normalt mellan en månad och fyra år.

Marknadsprogram och utnyttjad andel per 31 augusti 2010

	Rambelopp, valuta	Utnyttjat, valuta	Utnyttjat, SEK
Kommuncertifikat, KC, miljoner SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper, ECP, miljoner USD	700	0	0
Medium term note, MTN, miljoner SEK	10 000	2 500	2 500
Euro medium term note, EMTN, miljoner EUR	2 000	216	2 026

Betalningsberedskap som extra säkerhet

Kommunkoncernen har en stark finansiell ställning. Risken är mycket liten för att kommunkoncernen inte ska kunna leva upp till sina åtaganden och inte betala i tid. Som en extra säkerhet har kommunkoncernen ett kreditlöfte utställt av en grupp banker som garanterar tillgång till 2 500 miljoner kronor. Utöver detta har kommunkoncernen en checkräkningskredit på 3 000 miljoner kronor.

² Avser 31 december 2009

Finanspolicyn sätter ramarna

All finansiell verksamhet är förknippad med risker. Kommunkoncernens finanspolicy anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Finanspolicyn identifierar även de finansiella risker kommunkoncernen är utsatt för och hur de ska hanteras. Riskerna följs upp löpande av en riskcontroller och rapporteras till kommunstyrelsen. Stadens finanspolicy medföljer ärendet i bilaga 4.

Om staden

Periodens resultat

Resultatet för perioden uppgår till 2 705,3 miljoner kronor (1 214,4). Periodens resultat beror i huvudsak på att skatteintäkterna väntas bli högre än beräknat tack vare en gynnsammare situation på arbetsmarknaden. Verksamheternas positiva resultat samt realisationsvinster bidrar även till stadens resultat. Premier för avtalsförsäkringar för stadens anställda har sänkts på grund av ett tidigare för högt avgiftsuttag. En ej budgeterad aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding samt överskott inom nämndernas verksamhet bidrar också till resultatet.

Resultatet justerat enligt kommunallagens krav, visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans, då resultatet är positivt, och uppgår till 2 471,6 miljoner kronor (1 098,1).

Resultat per 31 augusti, *mnkr*

	2010	2009	2008	2007	2006
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat	2 588,3	875,8	1 655,8	682,5	4 296,7
Resultat förändring eget kapital	2 705,3	1 214,4	2 123,0	858,7	4 554,1
Resultat enligt balanskravet	2 471,6	1 098,1	1 508,6	375,6	637,4

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 6 192,7 miljoner kronor (6 165,7), en marginell förändring jämfört med samma period föregående år. Stora förändringar finns dock mellan olika typer av intäkter. Några stora intäktsfinansierade projekt har avslutats vilket ger en minskning för projektbidrag. Inga större taxe- och avgiftsförändringar har genomförts under perioden. Ett ökat barnantal i förskoleåldern ger en ökning av avgifterna inom barnomsorgen. Intäkterna från parkeringsavgif-

ter har ökat, men på grund av en dom i Regeringsrätten måste moms erläggas, vilket påverkar intäkterna negativt.

Hyror och arrenden har ökat med 7,4 procent jämfört med föregående år. Förutom en allmän höjning av hyresnivån ökar intäkterna för tomträttsavgälder beroende på engångsersättningar i bland annat Hammarby sjöstad.

Staden har erhållit statsbidrag i högre utsträckning än samma period föregående år. Bland annat har riktade bidrag till flyktingverksamhet och utbildning ökat. En ökad satsning på grundläggande kunskap har gjorts i form av Yrkesvux och läsa, räkna, skriva inom grundskolan. Staden har även ett ökat antal anställningar, som är berättigade till bidrag från arbetsförmedlingen (AMS).

Försäljningen av verksamheter och entreprenader går ned, vilket är väntat beroende på den omläggning av regiform som gjorts i staden under de senaste åren. I och med att staden driver mindre verksamhet i egen regi säljer staden även mindre till exempel till andra kommuner i närområdet.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 26 504,1 miljoner kronor (26 170,1), vilket är en ökning med 334,0 miljoner kronor eller 1,3 procent i jämförelse med samma period 2009. Den låga inflationen generellt i samhället under det gångna året påverkar även stadens kostnader. Konsumentprisindex hade i augusti 2010 ökat med 0,9 procent sedan augusti 2009 vilket innebär en allmänt lägre kostnadsutveckling. Lönerörelsen i staden beräknas ge en snittökning på cirka 2 procent, vilket är lägre än tidigare år. Det lokala utfallet av lönerörelsen är ännu inte klart, men nämnderna har periodiserat de ökade lönekostnaderna utifrån kända slutna centrala avtal. Utfallet gäller från april 2010 och den periodiserade lönesumman inklusive ej utbetalda löner till timanställda med mera uppgår sammanlagt till 200,1 miljoner kronor.

Överföring av verksamhet från egen regi till entreprenadverksamhet har fortsatt under perioden. Kostnader för personal inklusive arbetsgivaravgifter och lönebi-kostnader uppgår för perioden till cirka 10 400 miljoner kronor. Som jämförelse utgör kostnaderna för inköp av entreprenader, konsulter och främmande tjänster cirka 9 400 miljoner kronor. Detta innebär att personalkostnaderna fortfarande är den största enskilda utgiftsposten men kostnaderna för inköpt verksamhet är i nivå med personalkostnaderna. Motsvarande poster för samma period 2009 var cirka 10 700 miljoner kronor för personal och cirka 8 700 miljoner för entreprenader.

Bidrag och transfereringar

Kostnaderna för bidrag och transfereringar har ökat och uppgår till 1 485,8 miljoner kronor (1 392,8), vilket är en ökning med 6,7 procent jämfört med samma period föregående år. Ökningen beror huvudsakligen på utbetalda infrastrukturella bidrag till staten för citybanan. Under årets två första tertial uppgår kostnaderna för kommunalt vårdnadsbidrag till 17,6 miljoner kronor. Sammanlagt är det 1 113 personer som valt att förlänga tiden de är hemma med sina barn med kommunalt vårdnadsbidrag.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat med 0,2 procent jämfört med föregående år. Den uppåtgående konjunkturen medför färre arbetslösa som behöver bistånd. Fortfarande är dock nästan hälften av de vuxna biståndstagarna arbetslösa. Inrättandet av Jobbtorg har medfört att personer som varit arbetslösa har fått stöd att komma ut i arbete eller studier.

Entreprenader och köp av verksamhet

Kostnaderna för entreprenader och köp av verksamhet har ökat med 8,2 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Kostnaderna uppgår till 8 060,5 miljoner kronor (7 452,0). Det innebär att ökningstakten har minskat. Årets stora överföring av verksamhet till entreprenad är den pågående överföringen av stadens IT verksamhet till entreprenören Volvo Information Technology AB (Volvo IT).

Personalkostnader

Personalkostnaderna för perioden har minskat med 2,4 procent jämfört med samma period föregående år. Många personalövergångar har skett i samband med överföring av verksamhet till entreprenad. Premier för avtalsförsäkringar, som erläggs med en procentsats på utbetalad lön, har sänkts, vilket bidrar till minskningen.

Den genomsnittliga medellöneökningen under perioden januari till och med augusti var 2,6 procent jämfört med motsvarande period föregående år. De centrala avtalen för året är klara men ännu återstår de lokala överenskommelserna. Retroaktiva ersättningar och nya löner för stadens anställda beräknas utbetalas i november. Löneökningar enligt de centralt träffade avtalen är periodiserade och ingår alltså i det redovisade utfallet.

Antalet årsarbetare uppgår per 31 augusti 2010 till 37 620. I jämförelse med per 31 december 2009 har antalet årsarbetare minskat med 1 492. De främsta orsakerna till minskningen är att anställda valt att lämna staden som arbetsgivare i samband med överföring av verksamhet till entreprenad. Personalövertaganden och verk-

samhetsövergångar har också minskat behovet av visstidsanställda i dessa verksamheter. Sjukfrånvaron i staden sjunker, vilket minskar behovet av vikarier.

Jämförelsestörande poster

För perioden uppgår jämförelsestörande intäkter till 707,2 miljoner kronor (373,4) och jämförelsestörande kostnader till 116,7 miljoner kronor (135,0). Intäkterna avser realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar. Kostnaderna avser realisationsförluster vid försäljning av fastigheter och mark samt förbrukade medel ur Kompetensfonden, Järvalyftet, Söderortsvisionen och e-tjänstprogrammet.

Avskrivningar

Periodens avskrivningar av anläggningstillgångar uppgår till 409,4 miljoner kronor (373,3), en ökning om 36,1 miljoner kronor. Avskrivningar enligt plan uppgår till 408,8 miljoner kronor och nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar uppgår till 0,6 miljoner kronor. Ökningen beror på en högre investeringsvolym under 2009.

Skatter, statsbidrag och utjämning

Årets skatteintäkter har ökat med 3,4 procent till 20 830,6 miljoner kronor (20 147,9). Konjunktoren har vänt snabbare än beräknat och Stockholms stad har dessutom drabbats mindre än övriga landet beroende på att sysselsättningen inom tjänstesektorn dominerar i förhållande till tillverkningsindustrin. Slutskatteavräkningen för 2009 beräknas bli 86,6 miljoner kronor bättre än prognosen vid bokslut 2009, bland annat beroende på den stora inflyttningen. Prognosen för slutskatteavräkningen för 2010 beräknas bli 317,2 miljoner kronor att jämföra med prognosen för 2009 vid samma tid som visade -751,4 miljoner kronor.

Generella statsbidrag och utjämning beräknas under perioden bli 914,9 miljoner kronor jämfört med 2009 -144,6 miljoner kronor. Staten har tillskjutit ett tillfälligt konjunkturstöd till kommunerna 2010 för att stimulera ekonomin.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettot för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 973,2 miljoner kronor (1 011,7), varav periodiserad aktieutdelning om 751,4 miljoner kronor. På helårsbasis uppgår aktieutdelningen till 1 125,0 miljoner kronor varav 375,0 miljoner kronor avser höjd utdelning till följd av konjunkturedgången. AB Fortum Värme Holding har beslutat om en aktieutdelning på 200,0 miljoner kronor. Denna var ej budgeterad och bidrar till det positiva resultatet. Intäkts- och kostnadsräntorna har

beroende på det låga ränteläget i staden en lägre omslutning än tidigare år. Stadens räntenetto är positivt och uppgår för perioden till 252,5 miljoner kronor.

Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisar staden från och med 2009 kostnaden för värdesäkring av pensionsskulden.

Övriga avsättningar

Under perioden har avsättningar gjorts med 29,3 miljoner kronor. Avsättningarna utgör resultatet för renhållningsnämnden och kyrkogårdsnämnden. Resultatet avsätts för kommande kostnader inom nämndernas ansvarsområden.

Ianspråkstagande av övriga avsättningar har gjorts för stimulansbidrag till inrättande av nya förskoleplatser med 28,0 miljoner kronor, för inrättande av boendeplatser för äldre och funktionshindrade med 10,0 miljoner kronor, för projekt inom miljömiljardens ram 21,0 miljoner kronor och infrastrukturella bidrag till Citybanan 87,2 miljoner kronor.

Balansräkningen

Stadens balansomslutning minskade med 1 877,0 miljoner kronor till 87 252,0 miljoner kronor (89 129,0). Staden administrerar upplåning och placering för stadens bolag. Förändringen i balansomslutningen beror på att stadens nettofordran på bolagen har minskat med 1 750,7 miljoner kronor. Staden minskar sin netto-upplåning i förhållande till bolagens och stadens behov av likvida medel.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 1 971,9 miljoner kronor och uppgår till 52 890,7 miljoner kronor (50 918,8). De materiella anläggningstillgångarna har ökat med 1 938,6 miljoner kronor. Investeringsvolymen har minskat i jämförelse med motsvarande period föregående år främst beroende på förseningar av några stora projekt inom exploateringsnämndens verksamhetsområde. Investeringarna sker främst i bostäder och infrastruktur. Nyinvesteringar sedan årsskiftet uppgår till 1 711,6 miljoner kronor, avskrivningar 409,4 miljoner kronor och det bokförda värdet vid försäljningar till 383,6 miljoner kronor. En omklassificering av exploateringsfastigheter från omsättningstillgångar till anläggningar har gjorts under perioden på 1 020,0 miljoner kronor beroende på försäljningar. Från och med 2010 bruttoredo visas investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförs och intäktsredovisas i takt med en anläggnings förbrukning. Under de två första tertialen har inga investeringsinkomster aktiverats.

Staden har under perioden ökat sitt aktieinnehav i Stockholm Terminal AB för att säkerställa att Cityterminalens terminalfunktion ska finnas kvar. Ägarandelen för staden uppgår därmed till 50,0 procent.

Omsättningstillgångarna har minskat med 3 848,9 miljoner kronor under perioden och uppgår till 34 361,3 miljoner kronor (38 210,2). Den största förändringen är bolagens minskade upplåningsbehov. Stadens fordran på sina bolag har under året minskat med 2 924,7 miljoner kronor. Exploateringsfastigheter har på grund av försäljningar och omklassificeringar minskat från 2 230 miljoner kronor till 1 210,0 miljoner kronor sedan årsskiftet.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet ökade med 2 705,3 till 51 027,5 miljoner kronor (48 322,3) till följd av periodens resultat. I bokslutet 2006 beslöt kommunfullmäktige att göra en disposition av det egna kapitalet med 650,0 miljoner kronor för it-utveckling i stadens verksamheter och 200,0 miljoner kronor för Järvalyftet. I bokslut 2008 gjordes en omdisponering om 50,0 miljoner kronor från Järvalyftet till Söderortsvisionen. Därutöver fanns kvarstående medel ur Kompetensfonden om 114,9 miljoner kronor. Av nämnda disposition under 2010 har 21,2 miljoner kronor tagits i anspråk avseende Järvalyftet och 9,1 miljoner kronor avseende Söderortsvisionen, 59,0 miljoner kronor avseende it-utveckling samt 10,0 miljoner kronor avseende Kompetensfonden.

Långfristiga skulder har minskat med 1 500,0 miljoner kronor. Minskningen är en följd av stadens placeringspolicy. I och med att bolagens upplåningsbehov minskat kan staden minska sin låneskuld.

Kortfristiga skulder per 31 augusti 2010 har minskat med 3 074,3 miljoner kronor till 22 781,0 miljoner kronor (21 194,6). Stadens skuld till bolagen har minskat med 1 174,0 miljoner kronor. En annan stor förändring är att leverantörsskulderna minskat med 1 511,5 miljoner kronor till 1 115,6 miljoner kronor. Detta beror främst på tidpunkten på året. Motsvarande minskning per 31 augusti 2009 uppgick till 872,1 miljoner kronor. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 224,7 miljoner kronor. Vid årsskiftet periodiserades enbart ännu ej utbetalda timersättningar mm, medan även kostnaderna för lönerörelsen 2010 är periodiserad i tertialrapporten. Vid årsskiftet hade staden ett certifikatlån på 428,4 miljoner kronor. Detta lån har lösts.

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive och exklusive stadens ansvarsförbindelse avseende pensionsåtaganden. Kommunfullmäktige beslutade i budget 2010 att stadens soliditet ska öka jämfört med bokslut 2009, det vill säga ska uppgå till minst 54,3 procent exklusive pensionsåtaganden och 40,1 procent inklusive pensionsåtaganden.

Stadens soliditet uppgår per 31 augusti 2010 till 58,5 procent exklusive pensionsåtaganden och 44,2 procent inklusive pensionsåtaganden. Eget kapital uppgår till 51 027,5 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 60 963 kr per invånare. Detta innebär att staden har en mycket stark soliditet. Tillgångssidan har minskat med 1 877,0 miljoner kronor vilket medför en högre soliditet vid samma egna kapital.

Pensioner

Pensionsskulden för perioden redovisas i balansräkningen med totalt 3 012,4 miljoner kronor, inklusive särskild löneskatt. Pensionsavsättningarna har under perioden ökat med 108,9 miljoner kronor. Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS07). Grunden för beräkningar är det nya pensionsavtalet KAP-KL.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut och uppgår till 12 490,2 miljoner kronor. Redovisningen av denna del av pensionsskulden som ansvarsförbindelse sker enligt den så kallade blandmodellen.

För att underlätta hanteringen för personer som har både förvaltnings- och bolagspension har stadens åtagande försäkrats i S:t Erik Livförsäkring AB. Där har även tidigare intjänade delar av pensionsåtagandet försäkrats. Detta medför att pensionsskulden i staden minskar med den bortförsäkrade delen av pensionsåtagandet.

Ökningen av pensionsskulden under 2010 har varit måttlig bland annat beroende på att antal personer som fick särskild avtalspension, minskade under 2009. Skulden beräknas öka 2011 och 2012 beroende på den så kallade bromsen. När inkomstpensionen går ned ska enligt kommunala avtal den kommunala pensionen öka så att bruttopensionen blir värdebeständig.

Investeringar

Konjunkturinstitutets konfidensindikator för bygg- och anläggningsverksamhet har legat på ungefär samma nivå de senaste tre månaderna och ligger nu över det historiska genomsnittet. Orderläget är fortfarande svagare än normalt men byggföretagen räknar med fortsatt god ordertillväxt de närmaste månaderna. Även bygg-

produktion och sysselsättning väntas stiga påtagligt och bilden är likartad för de olika verksamhetsområdena inom byggsektorn. Ungefär vart fjärde företag aviserar en höjning av anbudspriserna under perioden, enligt konjunkturbarometern.

Kommunfullmäktige fattade beslut i budget 2009 om att ta fram en samlad strategi för hela koncernens investeringar. Ett förslag till investeringsstrategi som omfattar kommunkoncernens samtliga planerade investeringsprojekt som finansieras genom offentliga medel eller medfinansieras, med en uppskattad totalutgift som överstiger 300,0 miljoner kronor eller är av annan strategisk vikt, kommer att föreläggas kommunfullmäktige för beslut i samband med budget 2011. Ett första steg i en investeringsstrategi som innefattar ett beslutsstöd för att bättre kunna bedöma måluppfyllelse, samordna och prioritera planerade investeringar över tid, föreslås införas under 2011.

I stadens gemensamma projektstyrningsmetod för stora investeringsprojekt som infördes 1 januari 2010, har ett arbete påbörjats för att ta fram ett systemstöd för metodiken. Syftet är att införa ett standardiserat arbetssätt med stödjande verktyg som skapar förutsättningar för ett effektivt och likartat genomförande av metodiken. Systemstödet kommer att införas senast under 2011.

Investeringsutgifter netto per 31 augusti 2010 uppgår till 1 743,7 miljoner kronor (2 247,1), en minskning med 503,4 miljoner kronor jämfört med samma tid föregående år. Helårsprognosen för 2010 uppgår till 3 405,8 miljoner kronor inklusive Central medelreserv 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* om 88,0 miljoner kronor.

Bland större projekt med genomförandebeslut och inriktningsbeslut i kommunfullmäktige som ingår i prognosen för helåret återfinns följande projekt (miljoner kronor).

Projektnamn	Avser	Nämndens budget 2010	Prognos 2010	Avvikelse
Norra Station	Bostäder	-533,0	-323,5	209,5
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder	-203,2	-128,3	74,9
Kraftledningstunnel Årsta	Kraftledning	-200,9	-115,1	85,8
Hammarby Sjöstad	Bostäder	-187,4	-95,9	91,5
E-18, överdäckning av lokalgata i Tensta	Infrastruktur	-170,0	-162,5	7,5
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	-154,7	-93,9	60,8
Norra Länken: trafikplats Hjorthagen	Infrastruktur	-149,5	-148,5	1,0
Slussen	Infrastruktur	-110,0	-110,0	0,0
Tillgänglighetsåtgärder	Tillgänglighet	-89,9	-100,0	-10,1
Kista företagsområde	Kommersiellt	-87,3	-75,3	12,0
Smedshagshallen	Idrottshall	-73,0	-73,4	-0,4
Mariehäll	Bostäder	-62,0	-54,7	7,3
Älvsjö Centrum	Bostäder, infrastruktur	-33,5	-13,2	20,3

Under året har investeringsplanen ökat med 507,5 miljoner kronor från 3 661,1 miljoner kronor, till 4 168,6 miljoner kronor, främst beroende på beslut om finansiering för projekt Norra Station i samband med kommunfullmäktiges genomförandebeslut 15 mars 2010. Att prognosen för 2010 om 3 409,3 miljoner kronor understiger justerad budget med totalt 759,3 miljoner kronor förklaras främst av förskjutningar inom projekt Norra Station, Hammarby Sjöstad, projekt kraftledningstunnel Årsta samt Norra Djurgårdsstaden. Investeringsplanen upptar inte planeringsprojekten Norra Djurgårdsstaden; Hjorthagen kommande etapper, Väratapiren, upprustning av simhallarna i Farsta, Åkeshov, Vällingby och Västertorp samt ny samverkanscentral. För dessa projekt planerar kommunfullmäktige att besluta om finansiering i samband med genomförandebeslut för respektive projekt.

Staden är medfinansierare i ett antal stora statliga infrastrukturprojekt för att angelägena satsningar ska kunna genomföras på väg- och spårtrafiken i Stockholm. Under 2010 beräknar staden att göra utbetalningar för projekt Citybanan med cirka 100 miljoner kronor och Tvärbana Norr cirka 17 miljoner kronor.

Fastighetsförsäljningar

Stadens försäljningsinkomster uppgår till 1 073,3 miljoner kronor för perioden och fastighetsförsäljningarna medförde netto en realisationsvinst för staden om 689,8 miljoner kronor.

Exploateringsnämnden har till och med 31 augusti 2010 bokfört försäljningar om 636,6 miljoner kronor och försäljningsbetinget om 500,0 miljoner kronor är därmed uppnått. Exploateringsnämnden prognostiserar att inkomsterna för helår 2010 kommer att uppgå till cirka 725 miljoner kronor. Friköp av tomträttsmark svarar för cirka 87 procent av bokförda försäljningsinkomster. Exploateringsnämnden bedömer, liksom i tertialrapport 1, 2010, att cirka 400 försäljningar av småhustomtätter kan komma att ske under 2010.

Fastighetsnämnden har i delårsbokslutet slutredovisat försäljningar för 439 miljoner kronor som gett realisationsvinster med sammanlagt 350 miljoner kronor. Prognosen för helåret 2010 är svår att bedöma eftersom många faktorer påverkar när i tiden som försäljningarna kommer att genomföras. Bedömningen är att försäljningarna totalt under 2010 kommer att uppgå till mellan 500 och 750 miljoner kronor med realisationsvinster på mellan 400 och 600 miljoner kronor.

Ansvars- och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår för perioden till 1 232,6 miljoner kronor. Borgensåtagandet avser dels ideella föreningar, dels stiftelser eller bolag. Staden har även gått i borgen för pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Större delen av dessa pensionsutfästelser har under 2009 bortförsäkrats till S:t Erik Liv försäkrings AB. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedömer stadsledningskontoret som låg.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera trädde i kraft den 1 januari 2006. Lagen ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB och AB Stokab. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av enheten för finansstrategi, stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuds upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos

Resultatprognos

Avvikelse Budget - prognos helårsutfall mnkr	T2 2010		
	Budget efter SLK's justeringar	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	11 406,8	11 555,8	149,0
Verksamhetens kostnader (-)	-42 670,2	-42 742,1	-72,0
Avskrivningar (-)	-613,4	-639,0	-25,6
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-262,7	-154,1	108,6
Prestationsreserv	-148,7	-148,7	0,0
Anslag pensioner/arbetsgivaravgifter (-)	-660,5	-504,4	156,1
Återbetalning medlemsavgift SKL	0,0	40,8	40,8
Disposition av eget kapital	0,0	-99,3	-99,3
Verksamhetens nettokostnader	-32 948,7	-32 691,0	257,7
Skatter	30 347,6	31 077,4	729,8
Begravningsavgift	122,1	122,2	0,1
Inkomstutjämnning	-1 585,7	-1 434,0	151,7
Kostnadsutjämnning	1 300,1	1 280,1	-20,0
Regleringspost	211,9	212,3	0,4
Fastighetsavgift	1 092,1	1 099,5	7,4
LSS-utjämnning	-531,0	-548,6	-17,6
Tillfälligt konjunkturstöd	793,9	806,8	12,9
Finansiellt resultat exklusive utdelning	273,1	362,8	89,7
Utdelning	550,0	750,0	200,0
Tillfälligt koncernstöd	375,0	375,0	0,0
Realisationsvinster	0,0	707,2	707,2
Realisationsförluster	0,0	-17,4	-17,4
Disposition begravnings- och renh.fond	-0,3	-7,5	-7,2
Summa finansiering nettokostnader	32 948,8	34 785,8	1 837,0
Avvikelse året	0,1	2 094,8	2 094,7

Skatter, slutavräkningar och utjämnning m.m.

I den senaste prognosen för 2010 beräknas stadens sammanlagda finansiering ge ett överskott motsvarande 1 837,0 miljoner kronor jämfört med budget. Framförallt är det slutavräkning och realisationsvinster som avviker mot budget. Stadens aktuella prognos för slutavräkningarna 2009-2010 ger en positiv avräkning motsvarande 709,3 miljoner kronor, som enligt stadens redovisningsprinciper ska periodiseras i samband med bokslut. Den positiva slutavräkningen beror på en tidigare återhämtning av ekonomin. I budgetpropositionen fastställde regeringen uppräkningsstalen för 2010 till 0,6 procent, vilket ligger betydligt lägre än SKL:s nuva-

rande prognos som räknar med en skatteunderlagstillväxt motsvarande 1,8 procent för 2010.

Stadens finansiering förbättras dessutom av att avgiften till inkomstutjämningen beräknas minska med cirka 151,7 miljoner kronor, samtidigt som bidraget från kostnadsutjämningen ökar med 220 miljoner kronor, varav 240,0 miljoner kronor avser en kompensation till följd av stadens kraftiga befolkningsökning de senaste åren. Kommunfullmäktige beslutade den 27 september beslutade om att justera stadens budget med 240,0 miljoner kronor till följd av detta. Justeringen finansierar ärendet Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling, utl. 2010:93. Under 2009 var befolkningsökningen i Stockholm stad den största på 60 år. Stadens befolkning ökade med 19 297 personer.

Finansiellt resultat

Prognosen över det finansiella resultatet inklusive utdelning är 1 487,8 miljoner kronor för 2010, vilket är 289,7 miljoner kronor högre än budgeterat. Stadens finansiella resultat exklusive utdelning har ökat med 89,7 miljoner kronor jämfört med budget till följd av högre nettotillgångar och ett något högre ränteläge. Även utdelningen är högre än förväntat till följd av en icke budgeterad utdelning från Fortum motsvarande 200 miljoner kronor. Det sammantagna resultatet blir att stadens finansiering förbättras med cirka 1 837,0 miljoner kronor jämfört med vad som angavs i budgeten för år 2010.

Uppföljning av nämndernas budget och prognos

Mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner	Prognos avvikelse Investeringsplan
Kommunfullmäktige m.m.					
1. KF/KS och SLK	-1 448,8	-1 444,8	4,0	4,0	1,3
2. KF/KS kansli	-13,7	-13,7	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	-27,7	-25,2	2,5	2,5	0,0
Serviceämnden	-17,1	-18,1	-1,0	0,0	2,0
Valnämnden	-22,5	-22,5	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-16 555,6	-16 544,1	11,5	55,6	38,8
Exploateringsnämnden	743,7	863,5	119,8	119,8	592,0
Fastighetsnämnden	158,8	169,5	10,7	10,7	60,8
Idrottsnämnden	-526,3	-524,3	2,0	3,0	0,0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	-807,3	-807,3	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden: stadsarkivet	-48,9	-51,3	-2,4	-2,4	0,7
Kyrkogårdsnämnden	-123,2	-123,2	0,0	0,0	12,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-64,6	-64,6	0,0	0,0	0,7
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	-1 149,7	-1 132,7	17,0	17,5	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	-182,8	-181,5	1,3	1,3	0,0
TRN: trafik- och gatuverksamheten	-707,0	-752,0	-45,0	-45,0	0,0
TRN: renhållningsverksamheten	1,1	8,1	7,0	7,0	35,0
Utbildningsnämnden	-12 598,4	-12 610,3	-11,9	50,0	20,0
Äldrenämnden	-90,9	-86,7	4,2	4,2	0,0
Överförmyndarnämnden	-29,6	-29,7	-0,1	-0,1	0,0
Summa nämnder	-33 510,5	-33 390,9	119,6	228,2	763,3

Nämnderna prognostiserar ett överskott jämfört med budget om 119,6 miljoner kronor för driftverksamheten inklusive kapitalkostnader samt efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på 228,2 miljoner kronor.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2011

Nämndernas överförda överskott från 2009 till 2010 uppgick till 415,9 miljoner kronor. I tertiärrapport 2 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 307,3 miljoner kronor till 2011, varav stadsdelsnämnderna 146,7 miljoner kronor.

Rio Servicehus inom Östermalms stadsdelsnämnd avvecklas i samband med tertiärrapport 2. Stadsledningskontoret tillstyrker avvecklingen som resultatenhet med anledning av att beslut har fattats om att omstrukturera Rio Servicehus till trygghetsboende.

Mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner	Prognos avvikelse <i>Investeringsplan</i>
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-1 245,1	-1 238,5	6,6	6,5	4,1
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-966,6	-965,7	0,9	0,0	0,0
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-1 452,4	-1 460,9	-8,5	2,0	6,6
Stadsdelsnämnd Bromma	-1 191,6	-1 209,9	-18,3	-2,0	0,0
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-938,7	-944,3	-5,6	0,0	2,0
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-893,0	-893,6	-0,6	0,0	1,1
Stadsdelsnämnd Östermalm	-1 139,1	-1 127,7	11,4	12,2	5,0
Stadsdelsnämnd Södermalm	-1 945,9	-1 945,9	0,0	3,0	6,1
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-1 971,8	-1 956,0	15,8	20,0	4,3
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-953,2	-951,7	1,5	3,0	2,0
Stadsdelsnämnd Farsta	-1 219,4	-1 218,9	0,5	4,0	4,8
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-496,1	-495,2	0,9	-2,7	0,6
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-1 455,0	-1 450,2	4,8	6,2	0,0
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-687,7	-685,7	2,0	3,5	2,2
Summa stadsdelsnämnder	-16 555,6	-16 544,1	11,5	55,6	38,8

Mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Nämnd- och förvaltningsadministration	-604,5	-567,1	37,4	37,4
Individ- och familjeomsorg	-1 639,4	-1 676,0	-36,6	-34,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	-467,9	-476,6	-8,7	-7,1
Flyktingmottagande	162,2	152,1	-10,1	-11,6
Stadsmiljöverksamhet	-172,3	-175,6	-3,2	-3,2
avskrivningar	-22,3	-22,5	-0,2	-0,2
internräntor	-21,9	-21,5	0,5	0,5
Förskoleverksamhet	-3 695,9	-3 662,9	33,0	53,1
Äldreomsorg	-6 266,7	-6 292,1	-25,3	-10,7
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-2 697,1	-2 738,8	-41,7	-33,3
Kultur- och föreningsverksamhet	-264,6	-252,5	12,1	12,4
Arbetsmarknadsåtgärder	-72,8	-66,0	6,8	6,8
Ekonomiskt bistånd	-1 231,3	-1 202,8	28,5	28,5
<i>varav handläggning</i>	-224,2	-181,6	42,6	42,6
Övrig verksamhet	-29,1	-18,6	10,5	10,5
Summa verksamheter	-16 555,6	-16 544,1	11,5	55,6

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget. Nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans inför bokslut 2010.

Förskoleverksamhet

Prognosen visar ett överskott om 53,1 miljoner kronor, efter resultatdispositioner. Samtliga stadsdelsnämnder prognostiserar överskott. Störst överskott prognostiseras av Enskede-Årsta-Vantör och Skärholmen stadsdelsnämnder på 14,9 miljoner kronor respektive 7,0 miljoner kronor.

Kultur- och föreningsverksamhet

Prognosen visar ett överskott på 12,4 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största överskottet prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med 6,0 miljoner kronor.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett underskott på 10,7 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Fem stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnd prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Skärholmen stadsdelsnämnd med 11,1 miljoner kronor samt Kungsholmen stadsdelsnämnd med 7,0 miljoner kronor. Underskottet i Skärholmen stadsdelsnämnd beror främst på övertalighets- och omstruktureringsskostnader samt ett underskott inom Sättra vård- och omsorgsboende. Kungsholmen stadsdelsnämnds underskott beror främst på att den minskning av vårdbehov som förväntats utifrån befolkningsförändringar inte har skett. Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd visar ett överskott på 18,0 miljoner kronor vilket beror på ett minskat behov av vård- och omsorgsboende och hemtjänst.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på 33,3 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Tre stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och tio stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, en stadsdelsnämnd prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Södermalm stadsdelsnämnd med 8,7 miljoner kronor samt Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd med 8,5 miljoner kronor. Underskottet i Södermalm stadsdelsnämnd beror främst på att Försäkringskassan har dragit in eller avslagit flera ansökningar om personlig assistans enligt LASS vilket inneburit ett ökat kostnadsansvar för stadsdelsnämnden. Södermalm stadsdelsnämnd har även obudgeterade kostnader för anställda som valt att inte följa med till entreprenörer vid verksamhetsövergångar. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds underskott beror till stor del på att nämnden har tagit över kostnadsansvaret för ett antal placeringar, avseende personer med autismliknande tillstånd, där nivåersättningen överstiger de nivåer som erhållits i resursfördelningssystemet.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Prognosen visar ett underskott på 34,4 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Sju stadsdelsnämnder prognostiserar överskott eller har ingen avvikelse mot budget och sju stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Fortsatt stort underskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med 17,0 miljoner kronor samt Hässelby-Vällingby och Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnder med 6,9 respektive 6,7 miljoner kronor. Största överskottet prognostiserar Skärholmens och Södermalms stadsdelsnämnder med 3,9 respektive 3,0 miljoner kronor. De stora underskotten hänförs främst till att kostnaderna för att köpta platser inom barn och unga inte har minskat som det var tänkt samt att kostnaderna för köpta platser för vuxna missbrukare ökat under året.

Stadsmiljö

Prognosen visar ett underskott om 3,2 miljoner kronor. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar underskott och resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Skarpnäcks stadsdelsnämnd med 1,6 miljoner kronor samt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd med 1,2 miljoner kronor.

Flyktningmottagande

Prognosen för flyktningmottagning visar ett underskott på 11,6 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Fem stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, tre stadsdelsnämnder prognostiserar mindre avvikelse mot budget och resterande stadsdelsnämnder redovisar ingen avvikelse mot budget. Största underskotten prognostiserar stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista med 3,5 miljoner kronor, Spånga-Tensta 3,4 miljoner kronor, Hässelby-Vällingby 2,8 miljoner kronor Enskede-Årsta-Vantör 1,0 miljoner kronor och Skärholmen 1,6 miljoner kronor. Underskotten beror på ett minskat antal flyktingar efter att avräkning har skett. Justering av budget utifrån prestationsförändringar sker med totalt 7,5 miljoner kronor i samband med tertialrapport 2. Stadsdelsnämnderna har tagit hänsyn till prestationsförändringar i sina prognoser.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett överskott på 28,5 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Tre stadsdelsnämnder prognostiserar underskott och elva stadsdelsnämnder prognostiserar överskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskottet prognostiserar Spånga-Tensta stadsdelsnämnd med 6,2 miljoner kronor. Underskotten beror främst på fler hushåll i behov av ekonomiskt bistånd. Nämnden har tagit fram en åtgärdsplan och arbetar aktivt med att försöka minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd genom

bland annat att arbeta än mer aktivt med felaktiga utbetalningar. Prognosen har blivit 1,1 miljoner kronor bättre jämfört med tertialrapport 1, 2010. Övriga stadsdelsnämnder med stora underskott är Farsta 10,0 miljoner kronor, Rinkeby-Kista 9,0 miljoner kronor, Hässelby-Vällingby 5,2 miljoner kronor samt Hägersten-Liljeholmen 4,6 miljoner kronor.

Enligt Stockholms Stads Utrednings- och statistikkontor AB (USK) prognos över utvecklingen av kostnaden för ekonomiskt bistånd för år 2010 kommer utfallet bli 160,4 miljoner kronor lägre än budgeterat. I tertialrapport 1, 2010 prognostiserades utfallet bli 139,4 miljoner kronor lägre än budget. Anledningen till den lägre kostnaden är främst att antalet biståndshushåll är lägre än beräknat samt att medelbidraget är lägre än förväntat. I samband med tertialrapport 1, 2010 gjorde stadsledningskontoret bedömningen att USK:s prognos är rimlig och uppmanade stadsdelsnämnderna att i tertialrapport 2 revidera sina prognoser om 15,9 miljoner kronor i överskott till mer rimliga nivåer. Stadsledningskontorets bedömning kvarstår, vilket även gäller kritiken mot stadsdelsnämnderna. Även om stadsdelsnämnderna prognostiserar ett betydligt större överskott så uppgår överskottet endast till 17,7 procent av USK:s prognos. Stadsledningskontoret uppmanar därmed nämnderna att se över sina prognosverktyg och verka för bättre prognoser.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen för arbetsmarknadsåtgärder visar ett överskott på 6,8 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Sju stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar mindre underskott. Resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse. Största överskotten redovisar stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista 1,8 miljoner kronor, Enskede-Årsta-Vantör 1,5 miljoner kronor och Skärholmen 2,5 miljoner kronor. Totalt 4,8 miljoner kronor har fördelats ut till stadsdelsnämnderna för att de tillhandahållit extra feriearbeten till stadens ungdomar under sommaren.

Nämnder med avvikelser

Nedan kommenteras nämnder med större avvikelser, så väl positiva som negativa.

Kommunfullmäktige m.m.

Kommunfullmäktige m.m. prognostiserar ett överskott om 4,0 miljoner kronor. Avvikelsen motsvarar 0,2 procent av nämndens driftbudget. Kostnaderna för frivilliglösningen har dock ökat kraftigt under året. Enligt kollektivavtalet för hantering av övertalighet vid arbetsbrist i Stockholms stad kan en anställd som uppfyller avtalets kriterier välja frivilliglösning. Under 2010 har många valt denna lösning, vilket medfört att kostnaderna har ökat kraftigt. För att finansiera denna ökning

medges att kommunfullmäktige m.m. få en budgetjustering om 152,0 miljoner kronor.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden prognostiserar ett nettoöverskott om 119,8 miljoner kronor. Avvikelsen motsvarar 16,1 procent av nämndens driftbudget netto. Avvikelsen mot budget beror på lägre kapitalkostnader med 54,0 miljoner kronor och ökade intäkter om 78,4 miljoner kronor. Intäkterna är främst ett engångsbelopp för tomträttsavgäld i Henriksdalshamnen där tidpunkt för inbetalning inte tidigare varit fastställd samt tillkommande domar i avgäldsmål. Prognosen för tomträttsintäkter är något osäker då domar i avgäldsmål är svåra att prognostisera samt att tomträttsintäkter till följd av nyupplåtelser påverkas av förändringar inom investeringsverksamheten. Avgäldsräntan har varit föremål för prövning i såväl tingsrätt som hovrätt. Staden har överklagat hovrättens dom om en avgäldsränta på 3,25 procent, vilket var en sänkning från 3,75 procent, men Högsta domstolen beslutade i maj 2010 att inte meddela prövningstillstånd. Exploateringsnämnden har bedömt att den sänkta avgäldsräntan har marginell påverkan på intäkterna från tomträttsavgälder under 2010. Nämnden prognostiserar vidare ett underskott för drift- och underhållskostnader om 12,6 miljoner kronor.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar ett överskott på 10,7 miljoner kronor. Avvikelsen motsvarar 1,0 procent av nämndens budgeterade intäkter. Överskottet beror främst på att räntenettot och kostnaderna för planerat underhåll beräknas bli lägre än budgeterat. Räntenettot har förbättrats genom att räntekostnaderna är lägre vid fastighetsförsäljningar, investeringsvolymen är lägre än förväntat liksom det planerade underhållet. Upphandlingen av planerat underhåll kom igång sent beroende på osäkerhet kring den bantade underhållsplanen och de ökade driftkostnaderna under vintern.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 20,0 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,0 procent av nämndens driftbudget. Överskott redovisas i huvudsak inom verksamhetsområden förskola, kultur- och förening samt äldreomsorg. Om trenden med minskad arbetslöshet fortsätter kommer även ekonomiskt bistånd att redovisa överskott.

Kulturnämnden: stadsarkivet

Stadsarkivet prognostiserar ett underskott om 2,4 miljoner kronor. Avvikelsen motsvarar 4,9 procent av nämndens budget. Underskottet beror främst på kostna-

der om 2,0 miljoner för övertalighet på grund av konkurrensutsättning av digitaliseringsverksamheten. Denna kostnad upphör 2011.

Äldrenämnden

Äldrenämnden prognostiserar ett överskott på 4,2 miljoner kronor. Avvikelsen motsvarar 4,9 procent av nämndens driftbudget. Överskottet hänförs i huvudsak till minskat behov hos stadsdelsnämnderna av medel för vikarieersättning om 3,5 miljoner kronor och 0,7 miljoner kronor för lägre personalkostnader inom nämndens egen verksamhet.

Avvikelser investeringar

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens investeringsplan uppgår till 2 422,0 miljoner kronor. Nämnden prognostiserar ett investeringsnetto som är 592,0 miljoner kronor lägre än plan. Avvikelsen motsvarar 24,4 procent av nämndens investeringsbudget netto. Nämndens investeringsbudget har under året utökats till följd av kommunfullmäktiges beslut om genomförande och finansiering av projekten Slussen och Norra Station, vilket inneburit budgetjusteringar om sammanlagt 618,0 miljoner kronor.

Avvikelsen inom investeringsverksamheten förklaras främst av förskjutningar i projekt. Detaljplanen för Norra 1 i projektet Norra Djurgårdsstaden är överklagad och inom projekten Henriksdal, Energihamnen, kraftledningstunnel Årsta och Norra Station har förskjutningar skett till följd av olika anledningar. Bedömda förskjutningar avser 2010 medan prognoserna för kommande år är i nivå med exploateringsnämndens underlag till budget för åren 2011 till 2013.

Exploateringsnämnden uppmanas ånyo att se över rutinerna för investeringsplaneringen med särskilt fokus på ökad prognossäkerhet. Stadsledningskontoret understryker vikten av att nämnden inför genomförandebeslut, där kommunfullmäktige ska fatta beslut om finansiering gör en analys av tilldelad investeringsbudget och i första hand prövar och redovisar huruvida nya projekt kan rymmas inom befintlig investeringsram.

Trafik- och renhållningsnämnden

Investeringsbudgeten för trafik- och gatuverksamheten uppgår till netto 770,0 miljoner kronor. Nämnden prognostiserar ingen nettoavvikelse men redovisar förändringar inom planen vilket föranlett omprioriteringar. Jämfört med verksamhetsplanen minskar utgifterna för ett antal projekt som förskjutits i tiden, till exempel Perstorpsvägen, Drottningholmsvägen, Spånga torg, cykelåtgärder samt minskade utgifter för överdäckning av lokalgata vid E18 beroende på lägre index. Medel har istället ompriorite-

rats till bland annat sopsug vid Mariatorget, 5,0 miljoner kronor, brovalv över Norrström, 7,0 miljoner kronor, uppgradering av biljettautomater för ändrad korthantering, 4,0 miljoner kronor, samt diverse reinvesteringar i belysning, gator och trafiksignaler, 25,0 miljoner kronor.

Renhållningsverksamheten har en investeringsbudget som uppgår till netto 44,0 miljoner kronor. Nämnden prognostiserar en avvikelse om 35,0 miljoner kronor främst beroende på försening av utbyggnaden av återvinningscentralen i Sättra, 29,1 miljoner kronor.

Idrottsnämnden

Idrottsnämndens investeringsplan uppgår till 274,0 miljoner kronor netto. Nämnden prognostiserar ingen nettoavvikelse för investeringar. Jämfört med verksamhetsplan beräknas ökade utgifter 2010 för bland annat upprustning av Stadion samt projektering av Farsta sim- och idrottshall. De ökade utgifterna beräknas finansieras inom fastställd budget genom bland annat förskjutningar av bland annat Skanstullshallen. Under året har projektering av den nya Engelbrekts hallen fortsatt. Tidplanen för projektet är dock osäker dels på grund av att detaljplanen är överklagad samt att utbildningsnämnden ännu inte fattat beslut om ombyggnation av skolan. Planeringen av skateanläggning i Högdalen pågår och idrottsnämnden fattade i juni 2010 beslut om genomförande. Utgiften bedöms uppgå till 10 miljoner kronor 2010 och 20 miljoner kronor 2011 då också projektet bedöms vara slutfört.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens investeringsplan uppgår till 240,0 miljoner kronor. Nämnden prognostiserar en investeringsutgift som är 60,8 miljoner kronor lägre än plan. Den främsta förklaringen till detta är att energieffektiviseringsprojektet har förskjutits med 29 miljoner kronor liksom upprustningen av hissar med 9,9 miljoner kronor. Utgiften för renoveringen av läsesalongen i Kulturhusets biblioteket Plattan blev lägre än budgeterat och ombyggnaden av Hötorgshallens kök har utgått.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens investeringsplan uppgår till 40,0 miljoner kronor. Nämnden prognostiserar en investeringsutgift som är 12,0 miljoner kronor lägre än plan. Detta beror främst på att utbyggnaden av Bromma kyrkogård försenats.

Budgetjusteringar

I budget 2010 fördelas nämndernas budgetramar. Det innebär att det vidare under 2010 inte finns några extra resurser avsatta för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationsförändringar och omstruktureringar. Stadsledningskontoret tillstyrker 1 069,3 miljoner kronor för ökade nettokostnader för driftverksamheten. Medlen finansieras enligt följande:

Budgetjusteringar	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	156,8
Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar	760,5
Stimulans för Stockholm - en investering i kvalitetsutveckling	152,0
Totalt	1 069,3

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under Kommunfullmäktige m.m skett med 7,2 miljoner kronor. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur *central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2010 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsbudgeten med 0,5 miljoner kronor.

Fördelning av centralt budgeterade medel under Kommunfullmäktige m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar med 0,6 miljoner kronor för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 0,1 miljoner kronor. Ansökningar om 0,5 miljoner kronor avstyrks.

Förskolor med hög hyra

Medel har reserverats för bidrag till nämnder med hög förskolehyra. Utbildningsnämnden har begärt budgetjustering med 7,6 miljoner kronor för utbetalning till enskilt drivna förskolor. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 7,1 miljoner kronor. Ansökning om 0,5 miljoner kronor avstyrks.

Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling

Kommunfullmäktige fattade den 27 september 2010 beslut om ärendet Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling, utl. 2010:93. I ärendet beslutades att stadens budget justeras med 240 miljoner kronor för ökade intäkter inom den statliga kostnadsutjämningen till följd av stadens kraftiga befolkningsökning. Av dessa medel medgavs nämnderna budgetjustering med 158,0 miljoner kronor för ökade nettokostnader till kvalitetsutveckling vidare ökas Central medelsreserv: *2 Till Kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* med 82,0 miljoner kronor.

Nämndernas budgetjusteringar var preliminära tills avläsning i verksamheterna hade skett. Nedan redogörs för de budgetjusteringar som sker i detta ärende till följd av kommunfullmäktiges reviderade beslut efter utfall och avläsning.

Feriearbeten/sommarjobb

I budget 2010 samt via Söderortsvisionen och Järvalyftet har medel för sommarjobb fördelats till stadens nämnder. Alla sommarjobb som tillkommer utöver tidigare beslutade satsningar kompenseras nämnderna för. Totalt beviljas nämnderna budgetjustering om 8,0 miljoner kronor enligt fördelning i bilaga 1.

Praktik med anställning

Ungdomspraktiken utvecklas genom att bland annat förbereda ungdomar för vidare studier samt att öka målgruppen till att även omfatta 28-åringar. För detta ändamål beviljas socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden en budgetjustering på 13,0 miljoner kronor.

Förskola

Samtliga barn ska ges möjlighet att i låg ålder komma i kontakt med informations- och kommunikationsteknik. För att öka möjligheten att utveckla it inom förskolan tilldelas de kommunala och enskilt driva förskolorna 400 kr per barn för andra halvåret 2010, enligt fördelning i bilaga 1.

Beslut om förtydligande av förskolans läroplan fattas under hösten 2010. Utbildningsnämnden kommer arbeta med att implementera läroplanen, för detta ändamål fördelas 1,2 miljoner kronor till nämnden.

Grundskola och gymnasieskola

För att ytterligare höja elevernas kunskapsresultat görs en bred engångssatsning 2010 på metodutveckling kring it i undervisningen. Satsningen fördelas enligt följande modell enligt utfall efter avläsning i september:

- grundskola F-3, 625 kronor per elev
- grundskola 4-6, 670 kronor per elev
- grundskola 7-9, 780 kronor per elev
- gymnasieskola, 870 kronor per elev

Satsningen motsvarar totalt 76,2 miljoner kronor och omfattar både kommunala och fristående skolor, fördelning framgår av bilaga 1.

Äldreomsorg

Hälften av alla enheter, oavsett utförare, ska under 2010 ges tillgång till handdatorer inom ramen för arbetet med omsorgsdagboken. För detta ändamål fördelas 17,0 miljoner kronor till kommunfullmäktige m.m. Omsorgsdagboken förutsätter att utförarna använder ParaSoL i paraplysystemet. Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden utreda på vilket sätt detta kan lösas då många av de privata utförarna har satsat stora resurser på att ta fram egna dokumentationssystem. För detta ändamål fördelas 6,0 miljoner kronor till kommunfullmäktige m.m.

Projektet med att testa nyckelfri hemtjänst och mobila trygghetslarm utökas till att omfatta Norrmalm och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder som beviljas budgetjustering om 3,5 miljoner kronor vardera.

Utvecklingsinsatser med interaktiva spel ska genomföras i Bromma, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta och Södermalm stadsdelsnämnder, som beviljas budgetjustering om 0,1 miljoner kronor vardera.

Kultur i olika former ska ges större utrymme i äldreomsorgen, för detta ändamål beviljas budgetjustering om 1,0 miljoner kronor till äldrenämnden.

En del av vård- och omsorgspersonalen har svenska som andra språk och behöver utveckla sina språkkunskaper i svenska, för detta ändamål beviljas budgetjustering om 3,5 miljoner kronor till äldrenämnden.

Central medelsreserv 2

Central medelsreserv: 2 *Till Kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* ökas efter avläsning med 88,0 miljoner kronor

Disponering av avsättningar med mera

Projektmedel - förebyggande insatser för hemlösa med psykisk funktionsnedsättning

Kommunfullmäktige beslutade den 30 mars 2009, § 25, om Stimulans för Stockholm och nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2009, utl. 2009:36.. I ärendet beslutades att avsättningen för om- och tillbyggnad av särskilda boenden ska beviljas för insatser och åtgärder som utvecklar det förebyggande arbetet såväl kvantitativt som kvalitativt. Avsättningen ska även disponeras till bland annat utveckling av evidensbaserade modeller för övergången från institution till eget boende samt utveckla stadens boendestöd och modeller för en effektivt budget- och skuldrådgivning till målgruppen.

Stadsledningskontoret tillstyrker ansökningar om totalt 0,5 miljoner kronor. Finansiering sker genom att ta i anspråk i tidigare bokslut avsatta medel, enligt bilaga 1. Vidare tillstyrks att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får omdisponera redan beslutade medel om 3,2 miljoner kronor för projektet "Boendestöd" till projektet "Bostad först". I samband med årsredovisning 2010 kommer uppföljning av projekten att genomföras utifrån hur projektplanen efterlevs, vilka insatser som genomförts, vilken effekt dessa insatser givit samt om projektet är av sådan karaktär att det bör ingå i ordinarie verksamhet. Medel beviljas utifrån respektive projektplans angivna period. Nämnderna ska i samband med årsbokslutet skicka EDI-räkning till finansförvaltningen på under året förbrukat belopp. Utbetalning sker efter uppföljning via finansförvaltningen. Nämnderna ska i verksamhetsberättelser redogöra för hur medlen har använts.

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler

Nämnderna har begärt bidrag om 37,1 miljoner kronor vilket stadsledningskontoret, under förutsättning att utbyggnaden innebär nytillkomna avdelningar i kommunal regi som ger ett faktiskt tillskott av varaktiga platser och i övrigt uppfyller kraven för bidrag, tillstyrker. Utbetalning sker mot begäran, faktura, från nämnderna och efter kontroll i samband med att verksamheterna öppnar. Beslut om beviljade medel gäller tidsbegränsat längst till och med 2011.

Tillfälligt bidrag för tomgångshyror i samband med avveckling och vissa omstruktureringar av särskilda boenden för äldre

Nämnderna har begärt bidrag för tomgångshyror i samband med avveckling och vissa omstruktureringar av särskilda boenden för äldre om 3,8 miljoner kronor vilket stadsledningskontoret tillstyrker. Beviljade bidrag regleras via ramhyresavtal mot faktisk kostnad enligt gällande anvisningar.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter med 385,3 miljoner kronor, varav 203,9 miljoner kronor inom stadsdelsnämnderna i enlighet med bilaga 1. Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp i enlighet med specifikation per nämnd i bilaga 1.

Nämnderna redovisar omslutningsförändringar för ökade utgifter och inkomster med 0,8 miljoner kronor i enlighet med bilaga 1. Nämndernas investeringsplaner justeras med motsvarande belopp i enlighet med specifikation per nämnd i bilaga 1.

Övriga ärenden

Uppdrag att ta fram policy för sponsring i skolan, dnr 322-3846/2007

Våren 2004 presenterade Konsumentverket i samarbete med Skolverket och Sveriges kommuner och landsting en vägledning för utarbetande av en lokal policy för sponsring i skolan. Kommunfullmäktige beslutade den 22 november 2004 att uppdraga åt kommunstyrelsen att utarbeta ett förslag till policy för sponsring inom skolverksamheten i Stockholms stad.

Stadsledningskontoret anser att den av Konsumentverket med flera framtagna vägledningen fungerar som ett stöd för skolledaren vid hantering av sponsringsfrågor. Stadsledningskontoret anser att en stadsövergripande policy skulle innebära att redan upparbetade och väl fungerande rutiner på de olika skolorna ändras. Det finns inte någon efterfrågan från skolorna om en stadsövergripande policy, vilket tyder på att skolorna anser att de kan hantera frågan med hjälp av de stöddokument som redan finns. Sponsring har länge förekommit både inom gymnasie- och grundskolan. Stadsledningskontoret anser därför att fler policydokument och handlingsplaner än de som redan finns inte behövs.

Upphandling av elenergi för trafikkontorets elförbrukning. Genomförandebeslut, dnr 319-1119/2010

Trafik- och renhållningsnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att upphandling av elenergi får ske i särskild ordning. Gällande avtal med Fortum Markets AB upphör den 31 mars 2011, varför en ny upphandling måste genomföras. För nästkommande avtalsperiod föreslår nämnden att upphandlingen består till 100 procent av ursprungsmärkt förnyelsebar el.

Kommunstyrelsen beslutade i tertialrapport 1, 2010 att trafik- och renhållningsnämnden får upphandla elenergi för den egna verksamheten då denna upphandlingsprocess fortsättningsvis bedöms ge fördelaktiga ekonomiska villkor för staden. Lägre energikostnader för staden skapar utrymme för åtgärder för att minska stadens energiförbrukning.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fullfölja beslutet i tertialrapport 1 och godkänna trafik- och renhållningsnämndens upphandling av elenergi med elcertifikat, i enlighet med trafik- och renhållningsnämndens förslag.

Arvode för ordförande i byggnadsdelegerade, dnr 019-2688/2007

Stadsbyggnadsnämnden har hemställt hos kommunfullmäktige om att fastställa årsarvode till ordförande i stadsbyggnadsnämndens byggnadsdelegerade från 2007. Stadsledningskontoret anser att framställning om årsarvode för ordförande i byggnadsdelegerade avslås med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut den 16 december 1996 (Utl. 1996:286) där det anges att sammanträdesarvode bör utgå till de nämndledamöter som är med i centralt beslutade utskott eller beredningar och att ordförande torde undantagslöst hämtas ur presidiet. Av stadsbyggnadsnämndens framställan framgår att ordförande i byggnadsdelegerade mot gängse praxis inte valts från presidiet.

Upprustning och modernisering av Stadion 2010. Reviderat förslag till genomförandebeslut, dnr 328-2726/2009

Idrottsnämnden föreslår, i reviderat genomförandebeslut den 15 december 2009, att Stadion fortsätter rustas upp och modernisera så att arenan även i framtiden kan användas för elitidrott och andra evenemang. Målet är att till år 2012, rusta upp och modernisera Stadions exteriör inför 100-årsjubileumet av de olympiska spelen i Stockholm 1912. Upprustningen av Stadion ligger väl i linje med Vision Stockholm 2030 om Stockholm som en mångsidig och upplevelserik stad. Projektet beräknas medföra investeringsutgifter om totalt 163,4 miljoner kronor i löpande priser och ett negativt nettonuvärde om minus 127,0 miljoner kronor.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att en investering i Stadion ska utgå ifrån behovet så att användningen blir varaktig och är ekonomiskt genomtänkt. Idrottsnämnden uppmanas därför att återkomma med en långsiktig plan för Stadion, som sträcker sig i tiden efter 100-årsjubileet, år 2012, och som tydligt beskriver hur Stadion ska utvecklas med avseende på friidrottens och andra verksamheters behov, i termer av såväl underhållsåtgärder som investeringar. I avvaktan på en sådan långsiktig plan anser stadsledningskontoret att 74,0 miljoner kronor är en rimlig utgift för upprustningen av Stadion till 100-årsjubileet år 2012. Idrottsnämnden har sedan tidigare ett uppdrag för kommunfullmäktige att utarbeta en långsiktig plan för idrottsverksamheten. Av denna plan ska även Stadions framtida användning framgå.

Central upphandling av betaltjänst

Stockholms stad, genom kommunstyrelsen, utvecklar e-handel för medborgare i syfte att boka och betala för tjänster och varor som staden erbjuder. Utvecklingen av e-handel sker inom ramen för e-tjänstprogrammet. Inledningsvis handlar e-handeln om försäljning av tjänster och varor som idrottsnämnden och kulturnämnden tillhandahåller. E-handeln är skalbar och till den kan försäljning av andra

tjänster läggas. Till e-handeln behöver en betalväxel kopplas för att hantera betalningar, som ska ske via kort eller internetbanker. Betalväxeln ska hantera samtliga betalningsflöden från e-handeln och tjänsten tillhandahålls av ett antal leverantörer. Upphandling av betalväxeltjänsten bör ske som en centralupphandling för staden och kommunstyrelsen föreslås få i uppdrag att genomföra upphandlingen. Stadsdirektören föreslås få delegation att fatta beslut om förfrågningsunderlag, tilldelningsbeslut samt att teckna avtal med vald leverantör.

Revidering av centralupphandlingslistan

Kommunfullmäktige har beslutat om upphandlingar i staden som ska genomföras som centralupphandling (dnr 020-3164/2007 och 125-1267/2008). Kommunstyrelsen har i uppdrag att avtala med servicenämnden om genomförande av dessa upphandlingar. Av tidigare beslut framgår att listan över centralupphandlingar ska revideras löpande. På grund av förändringar i stadens it-organisation, samt på grund av ändrade affärsstrategiska överväganden, tas dokumentproduktion och it-klientutrustning bort från centralupphandlingslistan.

Från området bevakningstjänster och larm utesluts tekniska larminstallationer.

Finanspolicy

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad ska årligen uppdateras och fastställas. Årets uppdatering innebär följande;

- förtydliganden avseende upplåning och placering för staden och bolagens räkning, finanspolicy punkt 2.2
- förtydliganden avseende bekräftade ej utnyttjade kreditlöften, finanspolicy 3.3.1 och 3.3.2
- förtydliganden avseende limit för det maximalt tillåtna kreditvärdet för kommunkoncernen, finanspolicy 3.6.

Utöver detta har ändringar gjorts mer av redaktionell karaktär. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad redovisas i bilaga 4.

Lägesrapport för Stockholms vattenprogram, dnr 304-2727/2009

Stockholms vattenprogram gäller för åren 2006 till 2015. Vattenprogrammet godkändes av kommunfullmäktige den 12 juni 2006. Kommunfullmäktige beslutade samtidigt att en uppföljning av vattenprogrammets mål skulle göras 2009 och 2012. Vattenprogrammet har två målområden: miljökvalitet och rekreation. Under varje målområde finns ett antal övergripande mål och indikatorer. I rapporten görs en bedömning av måluppfyllelse för respektive målområde. Lägesrapporten avslutas med en genomgång av vilka förändringar som bör genomföras i vattenprogrammet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått i uppdrag att föreslå förlängd programperiod för vattenprogrammet, revidera målstrukturen samt göra redaktio-

nella anpassningar av målen i programmet. Det behövs också en tydligare integration av dagvattenstrategin i vattenprogrammet. Stadsledningskontoret föreslår att rapporten godkänns och läggs till handlingarna. Lägesrapporten återfinns i bilaga 5.

Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorg, dnr 327-372/2009

Syftet med förslaget till nytt avgiftssystem är att anpassa systemet så att staden följer lagstiftarens intention om likställighet såväl över landet som inom staden. Generellt kan konstateras att förslagen att höja de enskildas minimibelopp till lagstiftningens nivå och till detta lägga individuella tillägg för i första hand fördyrande utgifter för kost, innebär minskade intäkter för staden. För vård- och omsorgsboenden uppgår minskningen av intäkter för vård- och omsorgsavgifter till cirka 1,2 miljoner kronor per år. Motsvarande minskning av intäkter för hemtjänstavgifter uppgår, med de antaganden som beräkningen utgått ifrån, till cirka 11,9 miljoner kronor per år. Förslaget att endast reducera avgiften för kost i vård- och omsorgsboenden i de fall den enskilde har ett negativt avgiftsutrymme innebär ökade intäkter för staden för kost om cirka 1,1 miljoner kronor. Detta ger en nettominskning av avgifterna med 12,0 miljoner kronor på helår. Utvecklingskostnaderna för att genomföra nödvändiga förändringar av paraplysystemet uppskattas till cirka 2,5 miljoner kronor och omfattar även förändringar för omsorg om personer med funktionsnedsättning. Äldrenämnden beslutade 10 februari 2009 om förändringar i avgiftssystemet för personer över 65 år. Stadsledningskontoret föreslår att förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen godkänns och tillämpas från och med 2011-07-01 samt i övrigt i enlighet med äldrenämndens förslag som återfinns i bilaga 6.

Eventuella budgetjusteringar och förändringar i budgetens avgiftsbilaga, till följd av det nya avgiftssystemet, fastställs av kommunstyrelsen i samband med ärendet "Nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2011".

Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, dnr 326-711/2009

Syftet med förslaget till nytt avgiftssystem är att anpassa systemet så att staden följer lagstiftarens intention om likställighet såväl över landet som inom staden. För att likställighet mellan stadens medborgare ska uppnås måste hänsyn tas till att personer med funktionsnedsättning under 65 år som regel har högre levnadskostnader än äldre. I förslaget föreslås att sådana hänsyn som huvudregel ska tas genom att personer under 65 år förbehålls ett högre minimibelopp och genom individuella tillägg, inte genom lägre avgifter. Insatserna ledsagning och avlösning enligt Socialtjänstlagen föreslås dock vara fortsatt kostnadsfria. De föreslagna förändringarna rör främst beräkning av inkomst vid underskott av kapital, nivån på minimibeloppet för personer med funktionsnedsättning under 65 år, minimibeloppet vid särskilt boende med heldygnsoomsorg, höjd maxavgift vid uttag av om-

sorgsavgift och förändrade avgiftsgrupper. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade 12 februari 2009 om förändringar i avgiftssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år. Stadsledningskontoret föreslår att förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen godkänns och tillämpas från och med 2011-07-01 samt i övrigt i enlighet med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens förslag som återfinns i bilaga 7.

Eventuella budgetjusteringar och förändringar i budgetens avgiftsbilaga, till följd av det nya avgiftssystemet, fastställs av kommunstyrelsen i samband med ärendet "Nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2011".

Lönekartläggning, dnr 222-1220/2010

Staden använder idag i varierande grad lönekartläggningsverktyget BAS. Verktöget upplevs av många som alltför omfattande och komplext. Det finns även behov av och önskemål om ökad central samordning. Stadsledningskontoret har tagit fram och fastslagit en samordnad, enhetlig process i staden för lönekartläggning. Sveriges Kommuner och Landstings analysverktyg Lönelänken har anpassats för att kunna användas av stadens nämnder. Detta verktyg ger också en möjlighet till en kvalitetssäkrad analys och jämförelse av löner inom hela sektorn. Ett komplement till Lönelänken är också arbetsvärderingsverktyget Analys Lönelots som kommer användas i värderingsarbetet. Detta arbete genomförs inom ramen för stadsledningskontorets reguljära verksamhet och arbetet kommer följas upp i en partssammansatt arbetsgrupp. Stadsledningskontoret föreslår därför att lönekartläggningsverktyget BAS inte längre ska användas till förmån för en samordnad och enhetlig process utifrån Sveriges Kommuner och Landstings analysverktyg Lönelänken.

Riktlinjer för distansarbete

I kommunfullmäktiges budget 1997 beslutades att en partsammansatt grupp skulle tillsättas för att studera frågor kring distansarbete samt ge förslag till utvecklingsbara projekt. Kommunstyrelsen beslutade den 22 april 1998, dnr 1641/1997, om riktlinjer för distansarbete i Stockholms stad. Beslutet innebar en rekommendation till nämnder och styrelser att utgå från dessa i sitt eget arbete med att skapa riktlinjer anpassade till den egna verksamheten. I riktlinjerna angavs en definition av distansarbete som arbetsform med geografiskt avstånd från huvudarbetsplatsen, hur arbetet utförs samt att arbetet skulle ha en viss regelbundenhet och viss omfattning. Arbetsgivaren är enligt strategin ansvarig för arbetsmiljön på distansarbetsplatsen. Stadsledningskontoret föreslår att riktlinjerna för distansarbete upphör att gälla med motivering att modern teknik utvecklat nya möjligheter vilket tillgodoser behovet av flexiblare arbetsformer.

Upphörande av prenumeration av SL-kort

Prenumeration av SL-tertiälkort för Stockholms stads medarbetare innebär att medarbetare inför varje tertial får SL-kortet hemskickat till bostadsadressen och att prenumerationen hanteras via månadsvisa löneavdrag. Cirka 12 procent av stadens medarbetare använder möjligheten till prenumeration som inte är subventionerad. Betalning delas dock upp på fyra månader genom att staden förskotterar kostnaden och sedan gör löneavdrag.

Införandet prenumeration av SL-kort (KF 774/1990) motiverades delvis med miljömotiv, att öka andelen som reste kollektivt. Det fanns då också en viss subvention av kostnaderna. Hantering av löneavdragen uppskattas motsvara minst 0,5 årsarbetare på servicenämnden, till detta kommer den löpande administration som sker inom verksamheterna till följd av blanketthantering, informationen etc. Den tid som chefer/arbetsledare lägger på blanketthantering är ej beräknad. Stadsledningskontoret konstaterar att det numera är möjligt att prenumerera på SL-kort direkt från AB Storstockholms lokaltrafik. Det är orimligt att även staden ska ha denna administration varför stadsledningskontoret föreslår att möjligheten att prenumerera på SL-kort med löneavdrag upphör.

Uppföljning av ramavtal om enstaka platser, stadens vård- och omsorgsboende för äldre, hemtjänst i kommunal regi och privat regi samt ledsagning och avlösning enligt LSS och SoL 2009, dnr 327-1649/2010

Kommunfullmäktige beslutade den 12 december 2005 om en uppföljningsmodell för äldreomsorgen som innebär att alla verksamheter som är belägna inom stadsdelsnämndernas områden och att verksamheter som Stockholms stad har ramavtal med ska följas upp. Uppföljningarna enligt kommunfullmäktiges beslutade uppföljningsmall avser enheternas följsamhet avseende lagar, avtal och riktlinjer.

Genomförda uppföljningar visar i stort på väl fungerande verksamheter med god vård och omsorg. Inom servicehusen och vård- och omsorgsboendena bedrivs en god hälso- och sjukvård. Såväl goda exempel som enheter med ett eller flera utvecklingsområden finns inom samtliga verksamhetsområden och regiformer. De utvecklingsområden som främst framkommer avser dokumentation, personalens kompetens avseende nutrition, livsmedelshygien och basala hygienrutiner. Brister förekommer också avseende kompetensutvecklingsplaner och synlig identifikation. Stadsledningskontoret föreslår att rapporten godkänns och läggs till handlingarna.

Delårsbokslut

Resultaträkning						
		Staden			Kommunkoncernen	
mnkr	Not	2010-08-31	2009-08-31	Not	2010-08-31	2009-08-31
Verksamhetens intäkter	1	6 192,7	6 165,7		12 608,3	13 367,0
Jämförelsestörande intäkter	2	707,2	373,4		6 007,1	5 228,9
Verksamhetens kostnader	3	-26 504,1	-26 170,1		-30 848,3	-30 730,6
Jämförelsestörande kostnader	4	-116,7	-135,0		0,0	0,0
Avskrivningar	5	-409,4	-373,3	43	-1 824,6	-1 718,7
Verksamhetens nettokostnader		-20 130,4	-20 139,3		-14 057,5	-13 853,4
Skatteintäkter	6	20 830,6	20 147,9		20 830,6	20 147,9
Generella statsbidrag och utjämning	7	914,9	-144,6		914,9	-144,6
Resultat från andelar i intresseföretag		-	-		33,0	29,2
Finansiella intäkter	8	1 500,2	1 694,2	44	87,8	133,8
Finansiella kostnader	9	-527,0	-682,4	45	-265,7	-365,9
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat		2 588,3	875,8		7 543,1	5 947,1
lanspråktaga avsättningar från föregående år	10	146,2	358,8		146,2	358,8
Avsättningar	10	-29,3	-20,2		-29,3	-20,2
Skatt		-	-	46	-1 474,3	-1 458,5
Minoritesandel i årets resultat		-	-		-27,8	15,6
Årets resultat		2 705,3	1 214,4		6 158,0	4 842,8
Avgår: Jämförelsestörande intäkter		-707,2	-373,4		-	-
Tillägg: Försäljningsintäkter enligt undantagsmöjlighet		374,1	132,7		-	-
Periodens resultat enligt balanskravet innan synnerliga skäl		2 372,2	973,7		-	-
Avgår kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	11	99,3	124,4		-	-
Periodens resultat enligt balanskravet		2 471,6	1 098,1		-	-

Kassaflödesanalys						
		Staden			Kommunkoncernen	
	Not	2010-08-31	2009-12-31	Not	2010-08-31	2009-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		2 705,3	120,4		6 158,0	5 689,0
Återläggning reavinster/realförluster	12	-689,8	-362,8		-	-
Justering för ej likviditetspåverkande poster	13	547,6	2 237,2	47	-5 483,8	-6 148,0
Minskning av avsättningar pga utbetalningar		-146,2	-390,6		-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		2 416,9	1 604,2		674,1	-458,9
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	14	3 064,6	2 455,6		3 256,0	537,2
Ökning/minskning förråd och varulager		3,6	1,7		16,2	-0,3
Ökning/minskning kortfristiga skulder	15,16	-2 988,6	471,6		-4 460,1	1 504,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 496,4	4 533,1		-513,8	1 582,1
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	17	-1 711,6	-3 688,8		-6 187,4	-11 974,2
Investeringsbidrag		0,0	16,8		-	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	14	1 073,3	996,3		8 832,1	12 674,9
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-34,0	-74,5		-99,5	-840,8
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		1,4	0,0		0,0	0,0
Övrig förändring anläggningstillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-670,8	-2 750,2		2 545,2	-140,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	15	0,0	1 500,0		-	-
Amortering av långfristiga skulder	16	-1 400,2	-3 703,0		-	-
Ökning av långfristiga skulder		-99,8	282,2		-1 703,3	-1 512,3
Minskning av långfristiga fordringar		-0,8	16,3		1,5	28,1
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 500,8	-1 904,5		-1 701,8	-1 484,2
Årets kassaflöde		324,8	-121,7		329,7	-42,2
Likvida medel vid årets början		-78,3	43,4		138,4	180,6
Likvida medel vid årets slut	18	246,5	-78,3		468,0	138,4
Räntebärande nettotillgång/skuld		12 534,6	12 277,4		-	-
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		12 277,4	12 546,8		-	-
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		12 534,6	12 277,4		-	-

Balansräkning

		Staden			Kommunkoncernen	
mnkr	Not	2010-08-31	2009-12-31	Not	2010-08-31	2009-12-31
TILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		-	-	48	42,5	41,2
Summa immateriella anläggningstillgångar		-	-		42,5	41,2
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	19	43 654,3	40 739,0	49	92 636,9	91 352,8
Maskiner och inventarier	20	357,2	358,7	50	5 529,5	5 564,5
Pågående ny-, till- och ombyggnader	21	3 356,9	4 332,1	51	12 471,8	11 020,0
Summa materiella anläggningstillgångar		47 368,4	45 429,8		110 638,3	107 937,4
Finansiella anläggningstillgångar						
Aktier och andelar	22	3 834,1	3 801,5		2 100,1	2 002,4
Kapitalandel intresseföretag		-	-		602,8	590,7
Långfristiga fordringar	23	1 688,3	1 687,5		1 969,4	1 971,0
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 522,4	5 489,0		4 672,3	4 564,1
Summa anläggningstillgångar		52 890,7	50 918,8		115 353,1	112 542,5
Omsättningstillgångar						
Exploateringsfastigheter	24	1 210,0	2 230,0		1 210,0	2 230,0
Varulager och pågående arbete	25	5,7	9,3		42,7	58,8
Kortfristiga fordringar	26	32 807,7	35 872,5		5 243,7	4 592,3
Kortfristig utlåning	27	31,8	33,0		0,0	33,1
Kortfristiga placeringar	28	59,5	58,1		59,5	57,6
Kassa och bank	29	246,6	7,3		468,0	138,4
Summa omsättningstillgångar		34 361,3	38 210,2		7 023,9	7 110,2
SUMMA TILLGÅNGAR		87 252,0	89 129,0		122 377,0	119 652,8

		Staden			Kommunkoncernen	
	Not	2010-08-31	2009-12-31	Not	2010-08-31	2009-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER						
Eget kapital		48 322,2	48 201,9		83 292,0	77 604,9
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen		2 705,3	120,4		6 158,0	5 689,0
Utdelning		-	-		-1,6	-2,0
Summa eget kapital	30	51 027,5	48 322,3		89 448,3	83 292,0
Avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	31	3 012,4	2 903,5		4 664,4	4 265,5
Uppskjuten skatteskuld					3 036,7	1 552,8
Övriga avsättningar	32	7 885,4	8 002,4		7 897,3	8 012,8
Summa avsättningar		10 897,8	10 905,8		15 598,3	13 831,0
Minoritetsintresse i eget kapital						
					190,4	172,9
Långfristiga skulder						
Obligationslån	33	1 498,1	2 995,2		1 498,1	2 995,2
Reverslån	34	1 018,4	1 018,4		1 018,4	1 018,4
Statliga lån		-	-		-	-
Övriga långfristiga skulder	35	29,1	32,0	52	604,5	676,9
Summa långfristiga skulder		2 545,6	4 045,6		3 121,0	4 690,5
Kortfristiga skulder						
Kortfristiga skulder	36	18 568,5	21 194,6	53	14 019,0	13 693,5
Kortfristiga lån	37	3 544,6	3 959,0		0,0	3 972,8
Stadens semesterlöneskuld m m	38	668,0	701,7		-	-
Summa kortfristiga skulder		22 781,1	25 855,3		14 019,0	17 666,4
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER						
		87 252,0	89 129,0		122 377,0	119 652,8
Ställda panter						
					-	400,4
Ansvars- och borgensförbindelser	39	1 232,6	1 258,7		-	13 949,5
Ansvarsförbindelse	40	12 490,2	12 649,6		-	-
Derivatinstrument	41	13,2	-86,2		-	-
Leasing avtal operationell leasing	42	479,2	406,1		-	-

Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Tertialbokslutet har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer med de undantag som redovisas under rubriken "Avvikande redovisningsprinciper".

Avskrivningar

Staden använder som huvudregel linjär avskrivning – ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Vid tilläggsinvesteringar används saldojusterad avskrivning – tilläggsinvesteringen slutavskrivs vid samma tillfälle, som den ursprungliga investeringen. Omkostnadsförd anläggning - ingen avskrivning görs - används t ex för konstobjekt. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden använt Sveriges Kommuner och Landstings förslag på maximitider. Under 2010 övergår staden till att hämta vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. Som anläggningstillgång räknas tillgångar som har en livslängd på minst 3 år och uppgår till minst ett basbelopp. *Omsättningstillgångar* har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Immateriella tillgångar

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. Till och med tertialrapport 2 bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

Klassificering

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. *Långfristiga fordringar och skulder* förfaller till betalning efter mer än tolv månader efter balansdagen.

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid är skuldfört enligt ställning den 31 augusti 2010.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas realisationsvinter- och förluster samt poster av engångskaraktär som inte tillhör den normala verksamheten. Enligt beslut i kommunfullmäktige används ett positivt resultat från försäljningar 2002 till kompetenshöjande åtgärder inom ramen för kompetensfonden samt ett positivt resultat från försäljningar 2006 till ett e-tjänstprogram och Järvalyftet. Enligt bokslut 2008 har 50 miljoner kronor förts över från Järvalyftet till Söderortsvisionen. Åtgärder enligt dessa beslut redovisas som jämförelsestörande med motiveringen att åtgärderna är ett sätt att återföra värdet till stadens tillgångar. Syftet med kommunfullmäktigebesluten är att åtgärder inom ramen för dessa inte ska påverka årets resultat enligt balanskravet, dvs kommunfullmäktigebesluten innefattar att synnerliga skäl föreligger vid framräknandet av balanskravet.

Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 miljoner kronor. Den låga gränsen har satts med tanke på att dessa poster aldrig tillhör den ordinarie verksamheten och därmed försvårar jämförelse mellan åren om de inte särredovisas.

Avsättningar

Staden gör vid utrymme, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer och åtaganden inom det infrastrukturella området.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Den individuella intjänade pensionskostnaden under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korrigerad med bortförsäkrade åtaganden. Chefspensioner efter 2001 redovisas enbart i balansräkningen

I förändringen av pensionsskulden ingår en del för värdesäkring av pensionsskulden. När förändringen av pensionsskulden kostnadsförs bokförs värdesäkringen och därtill hörande löneskatt, som en finansiell kostnad. Beräkningen av pensions-

skulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 07).
Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 2006 "Redovisning av hyres-/leasingavtal" redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen. En väsentlighetsbedömning har gjorts och avtal har endast tagits med där den totala utgiften överstiger 0,5 miljoner kronor eller den årliga kostnaden överstiger 0,2 miljoner kronor.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde. Principen är ändrad 2010. Till och med 2009 gällde att försäljningstransaktioner hänfördes till det räkenskapsår när avtalet tecknades, förutsatt att giltigt politiskt beslut fattades samma räkenskapsår.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning åt de kommunala bolagen. Samtliga bolag har en checkräkningskredit gentemot staden. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag.

Fordran/skuld trygghetsfond

Mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Pactas medlemmar har år 2009 träffats en överenskommelse att en premieåterbetalning motsvarande 0,19 procent av lönesumman ska innehållas av AFA försäkring. Avsikten är att medlen ska avsättas till en trygghetsfond. Överenskommelse om trygghetsfonden är ännu inte träffad. I tertialbokslutet är den innehållna premien fordringsförd. Motsvarande summa är skuldförd till trygghetsfonden.

Sammanställd redovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av nämnderna och bolagens verksamheter och ekonomiska ställning. De koncerninterna transaktionerna, det vill säga interna fordringar, skulder, köp och försäljningar har eliminerats för att ge en för koncernen rättvisande bild.

I den sammanställda redovisningen har stadens förvaltningar konsoliderats med stadens hel- och majoritetsägda aktiebolag och indirekt ägda intressebolag. Dess-

utom ingår de direktägda intressebolag, i vilka staden har en röstandel om minst 20 procent.

En sammanställd redovisning görs i samband med tertialrapport 2 och årsredovisning.

Metod för sammanställd redovisning

Kommunkoncernens sammanställda redovisning har upprättats enligt förvärvsmetoden. Det innebär att stadens anskaffningskostnader för aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens eget kapital. Över- eller undervärden som uppstår vid förvärvet har fördelats på byggnader, mark, goodwill samt koncernreserv. Vid konsolidering av hel- och majoritetsägda aktiebolag har konventionell metod använts. Den proportionella konsolideringsmetoden har använts avseende de av staden direktägda intressebolagen samt Storstockholms Brandförsvär (SSBF). För intressebolag som är indirekt ägda genom stadens bolag har kapitalandelsmetoden använts. Även för AB Fortum värme Holding samägt med Stockholms stad har kapitalandelsmetoden använts.

Stadens nämnder och aktiebolag kan tillämpa olika redovisnings- och värderingsprinciper.

Avvikande redovisningsprinciper

Investeringar

Från och med 2009 redovisar i stort sett samtliga förvaltningar investeringar överstigande ett basbelopp över balansräkningen. Undantagna är några små förvaltningar som t ex överförmyndaren och äldre- och barnnämnden, vars verksamhet är av en sådan karaktär att nämnderna inte har några investeringar.

Investeringar i annans fastighet

Enligt beslut i kommunfullmäktige den 3 november 2008 ska mindre projekt/bygg-åtgärder understigande en utgift om 0,5 miljoner kronor avseende SISAB:s och Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s fastigheter direktfinansieras av staden. Det gäller oavsett om åtgärden är att betrakta som investering eller underhåll.

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgångar vid bokslutstillfället. Under löpande räkenskapsår redovisas exploateringsfastigheter i anläggningsregistret som anläggningstillgång.

Investeringsinkomster

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar tillämpas från och med 2010. Investeringsinkomster i form av bidrag och avgifter redovisas som en skuld i det externa bokslutet i enlighet med rekommendationen. På nämnds nivå aktiveras inkomsterna på tillgångssidan, det vill säga nettoredovisas. Inkomsterna återläggs och redovisas på skuldsidan i de centrala räkenskaperna. Vid tertiärbokslutet fanns ännu inga inkomster aktiverade.

Återbetalning från Sveriges kommuner och landsting

Staden har i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 24 maj 2010, Utl. 2010:49, intäktsfört återbetalningen från Sveriges Kommuner och Landsting på 40,8 miljoner kronor 2010 då den utbetalades.

Noter till resultaträkningen		
Not 1 Verksamhetens intäkter		
I verksamhetens intäkter har interna poster mellan förvaltningarna eliminerats.		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Taxor, avgifter m m	2 872,3	3 081,1
Hyror, tomträttsavgälder	2 399,6	2 234,4
Statsbidrag	898,7	843,0
EU-bidrag	22,0	7,2
Summa verksamhetens intäkter	6 192,7	6 165,7
Not 2 Jämförelsestörande intäkter		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Realisationsvinster vid försäljningar	707,2	373,4
<i>varav försäljning exploateringsfastigheter</i>	<i>374,1</i>	<i>132,7</i>
Summa jämförelsestörande intäkter	707,2	373,4
Not 3 Verksamhetens kostnader		
I verksamhetens kostnader har interna poster mellan förvaltningarna eliminerats.		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Material och köpta tjänster m m	-5 167,2	-5 293,9
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd	-1 485,8	-1 392,8
<i>varav försörjningsstöd/socialbidrag</i>	<i>-643,7</i>	<i>-665,2</i>
Entreprenader och köp av verksamhet exkl husbyggnads-, anläggnings- och reparationsentreprenader	-8 060,5	-7 452,0
Löner*	-7 990,1	-8 125,9
Lönebikostnader	-2 474,2	-2 599,3
Pensionsutbetalningar**	-1 221,8	-1 158,1
<i>varav utbetalning av pensioner</i>	<i>-470,0</i>	<i>-486,2</i>
<i>varav pensionsavgifter</i>	<i>-344,2</i>	<i>-395,2</i>
<i>varav tjänstepensionsförsäkring</i>	<i>-8,3</i>	<i>-0,5</i>
<i>varav särskild löneskatt</i>	<i>-311,7</i>	<i>-215,9</i>
<i>varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt</i>	<i>-87,6</i>	<i>-60,1</i>
Övriga personalkostnader	-104,6	-148,1
Summa verksamhetens kostnader	-26 504,1	-26 170,1
*Periodisering av träffade löneavtal ingår		
**Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.		

Not 4 Jämförelsestörande kostnader		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Realisationsförluster vid försäljningar	-17,4	-10,6
Kompetensfonden*	-10,0	-18,2
Ytterstadssatsning Järvalyftet**	-21,2	-17,5
Ytterstadssatsning Söderortsvisionen***	-9,1	
e-tjänstprogrammet****	-59,0	-3,0
Förändring pensionsskuld	0,0	-85,7
Summa jämförelsestörande kostnader	-116,7	-135,0
*68,3 miljoner kronor återstår av kompetensfonden		
** 144,5 miljoner kronor förbrukade, 55,5 miljoner kronor återstår		
***13,4 miljoner kronor förbrukade, 36,6 miljoner kronor återstår		
****344,6 miljoner kronor förbrukade, 305,4 miljoner återstår		
Not 5 Avskrivningar		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Planenliga avskrivningar	-408,8	-369,5
Nedskrivningar	-0,6	-3,8
Summa avskrivningar	-409,4	-373,3
Not 6 Skatteintäkter		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Årets preliminära skatteintäkter	20 341,9	20 677,1
Korrigerad slutavräkning slutavräkning 2008	2,1	0,0
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2009	86,6	136,7
Prognostiserad slutavräkning 2010	317,2	-751,4
Begravningsavgifter	82,8	85,5
Summa skatteintäkter	20 830,6	20 147,9
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Generella statsbidrag och utjämning		
Regleringsbidrag	141,5	0,0
Kostnadsutjämningsbidrag	853,4	742,2
Kommunal fastighetsavgift	703,8	696,3
Generella bidrag från staten*	537,9	0,0
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 236,6	1 438,5
*Tillfälligt konjunkturstöd 2010		
Avgifter i utjämningssystemet		
Inkomstutjämningsavgift	-956,0	-1 020,0
Regleringsavgift	0,0	-264,1
Avgift till LSS-utjämning	-365,7	-299,0
Summa avgifter i utjämningssystemet	-1 321,7	-1 583,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	914,9	-144,6

Not 8 Finansiella intäkter		
Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Långfristiga räntor	49,8	94,4
Kortfristiga räntor	686,3	840,2
Övriga finansiella intäkter	12,7	7,6
Aktieutdelning	751,4	752,0
Summa finansiella intäkter	1 500,2	1 694,2
Not 9 Finansiella kostnader		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Långfristiga räntor	-209,4	-314,5
Kortfristiga räntor	-274,1	-339,5
Övriga finansiella kostnader*	-43,5	-28,4
Summa finansiella kostnader	-527,0	-682,4
*Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.		
Not 10 Avsättningar och ianspråktagande		
mnkr	2010-08-31	2009-08-31
Årets avsättningar		
Renhållningsnämnden	-23,8	-11,3
Begravningsavgifter	-5,5	-8,9
Pensionskostnader	0,0	0,0
Ventilationskostnader skolor	0,0	0,0
Summa årets avsättningar	-29,3	-20,2
Inspråktaga avsättningar från föregående år		
Omstruktureringskostnader	0,0	73,2
Boende äldre, funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade	10,0	23,3
Infrastrukturella kostnader	87,2	77,8
Förskoleutbyggnad	28,0	15,2
Miljömiljarden	21,0	169,3
Summa ianspråktaga avsättningar från föregående år	146,2	358,8
Netto avsättningar/ianspråktaga avsättningar	117,0	338,6

Not 11 Kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL		
mnkr		
Kompetensfonden*	10,0	18,2
Ytterstadssatsning Järvalyftet*	21,2	17,5
Ytterstadssatsning Söderortsvision*	9,1	3,0
E-tjänstprogrammet*	59,0	85,7
Summa kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	99,3	124,4
*Se not 4		

Noter till kassaflödesanalys

mnkr		2010-08-31	2009-12-31
Not 12	Återläggning reavinster/reaförluster		
	From 2010 görs en återläggning av reavinster/reaförluster, så att faktiskt försäljningsvärde tas upp under investeringsverksamhet.	-689,8	-362,8
Not 13	Specifikation av ej likviditetspåverkande poster	547,6	356,5
	Justering för av- och nedskrivningar	409,4	373,3
	varav 56,1 mnkr 2009 avser långfristiga fordringar		
	Justering för gjorda avsättningar	138,2	-16,8
	Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		
Not 14	Här ingår omklassificering av exploateringsfastigheter till omsättningstillgångar	-1 020,0	-218,0
Not 15	Här ingår återläggning av omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	3 445,0	3 727,3
Not 16	Här ingår omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	-3 544,8	-3 507,1
Not 17	Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 711,6	-2 243,4
	Varav byggnader och tekniska anläggningar	-2 604,7	-2 852,4
	Varav maskiner och inventarier	-82,2	-97,6
	Varav leasingavtal	0,0	0,0
	Varav pågående ny-, till- och ombyggnader	975,3	706,6
Not 18	Likvida medel vid årets slut	246,6	49,8
	Kassa och bank	246,6	135,4
	Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	-85,6

Noter till balansräkningen

I stadens balansräkning bruttoredovisas fordringar och skulder gentemot stadens egna bolag.		
Not 19 Mark byggnader och tekniska anläggningar		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	45 064,5	41 889,0
Ingående avskrivningar 1/1	-4 325,6	-3 785,9
Årets avskrivningar	-344,1	-513,8
Årest nedskrivningar	0,0	-58,1
Årets nyinvesteringar	2 604,7	3 476,0
Årets investeringsbidrag	0,0	-16,8
Försäljningar	-365,2	-503,4
Omklassificering exploateringsfastigheter	1 020,0	252,0
Summa mark, byggnader och tekniska anlägg.	43 654,3	40 739,0
Not 20 Maskiner och inventarier		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående maskiner och inventarier 1/1	1 157	1 045,7
Ingående avskrivningar	-798,4	-717,7
Årets avskrivningar	-64,7	-80,6
Årets nedskrivningar	-0,6	0,0
Årets nyinvesteringar*	82,2	209,2
Försäljningar	-18,4	-97,9
Summa maskiner och inventarier*	357,2	358,7
Leasingavtal särredovisas inte utan ingår i summan för maskiner och inventarier		
Not 21 Pågående ny-, till- och ombyggnader		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	4 332,2	4 328,5
Årets nyinvesteringar	-975,3	3,6
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	3 356,9	4 332,1
Not 22 Aktier och andelar		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående aktier och andelar 1/1	3 801,5	3 727,0
Köp av bostadsrätter	31,9	46,7
Köp av aktier och andelar*	2,1	27,8
Försäljning av bostadsrätter	-1,4	0,0
Summa aktier och andelar	3 834,1	3 801,5
*2010 Utökning aktiekap Stockholm Terminal AB; 2009 andelar Storstockholms Brandförsvär		

Aktier i kommunala bolag m m per 2009-12-31			
Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 10-08-31 (tkr)
Stockholms stadhus AB	2 850 000	100,0	3 483 582,0
Mässfastigheter i Stockholm AB	20 000,00	50,4	10 880,0
Stockholm år 2004 AB	500,00	100,0	514,0
Svenska Teknologföreningen Fastighets AB	562,00	100,0	562,0
Stockholm Terminal AB*	1 000,00	50,0	2 300,0
AB Fortum Värme Holding	1 000,00	49,9	800,0
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 498 638,0
*Stockholms stad ökade sin ägarandel från 20% till 50% under året.			
Aktier i övriga företag			
SÖRAB	8 000,00	5,0	400,0
AB ServiData (depositionsbevis)			0,1
Övriga andelar			0,0
Summa aktier i övriga företag			400,1
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvar*			
			27 831,4
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4
* Brand- och räddningsnämndens verksamhet överfördes 2009-01-01 till kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar			
Andelar bostadsrätter			
			307 206,7
Summa andelar bostadsrätter			307 206,7
Totalt summa aktier och andelar			
			3 834 076,2
Not 23 Långfristiga fordringar			
mnkr	2010-08-31	2009-12-31	
Ingående långfristiga fordringar 1/1	1 687,5	1 710,4	
Nyutlåning	0,0	0,0	
Återläggning av föregående års omklassificering	33,0	24,8	
Amorteringar	-0,4	-8,1	
Upp-/Nedskrivningar*	0,0	-6,6	
Kortfristig del av långfristiga fordringar**	-31,8	-33,0	
Summa långfristiga fordringar	1 688,3	1 687,5	
*2009 Nedskrivning p g a avtal träffat med Stadsholmen om reglering ränte- och amorteringsfritt lån.			
**Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.			

Låntagare		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Övriga	1 688,3	1 687,5
Summa långfristiga fordringar	1 688,3	1 687,5
Not 24 Exploateringsfastigheter*		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Exploateringsfastigheter	1 210,0	2 230,0
Summa tomträttsmark	1 210,0	2 230,0
*Samtliga exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.		
Not 25 Varulager och pågående arbete		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Varulager	4,6	9,3
Pågående arbeten	1,1	0,0
Summa varulager och pågående arbeten	5,7	9,3
Förrådet värderas till det lägsta värdet av anskaffningspris och verkligt värde.		
Not 26 Kortfristiga fordringar		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Skatte-/momsfordringar	270,3	605,1
Statsbidragsfordringar	250,5	148,4
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	29 438,7	32 363,4
Övriga kortfristiga fordringar**	432,5	1,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 652,0	1 985,1
Kundfordringar	763,6	768,9
Summa kortfristiga fordringar	32 807,7	35 872,5
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.		
**Här ingår fordran angående premie trygghetsfond kommunalanställda		
Not 27 Kortfristig utlåning		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Kortfristig utlåning	0	0
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	31,8	33,0
Summa kortfristig utlåning	31,8	33,0
*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.		

Not 28 Kortfristiga placeringar		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Kompetenskonto	59,5	58,1
Summa kortfristiga placeringar	59,5	58,1
Not 29 Kassa och bank		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Förskottskassor mm	7,4	7,3
Kassa, bank- och postgiro*	239,1	0,0
Summa kassa och bank	246,6	7,3
* 2009-12-31 hade staden sammanlagt en utnyttjad checkräkningskredit, som redovisas under not Kortfristiga lån.		
Not 30 Eget kapital		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående eget kapital 1/1	48 322,2	48 201,9
<i>varav disposition av 2002 o 2006 års förändring*</i>	<i>99,3</i>	<i>178,4</i>
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	2 705,3	120,4
Summa eget kapital	51 027,5	48 322,3
*Dessa medel avser disposition av Stockholms stads kompetensfond, e-tjänstprogram, vision Söderort, Järvalyftet.		
Not 31 Pensioner och liknande förpliktelser		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående avsatta pensioner 1/1	2 903,5	2 773,9
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare	-26,7	115,0
Avgiftsbestämd chefpension	4,0	8,0
Skuldförändring pensionärer	110,3	43,4
Chefpensioner lyft från ansvarsförbindelsen		32,2
Överfört till Storstockholms brandförbund		-94,3
Avsatt till löneskatt	21,3	25,3
<i>varav ränte- och basbeloppsuppräknig</i>	<i>27,3</i>	<i>113,7</i>
Summa avsatt till pensioner	3 012,4	2 903,5
<i>därav avgiftsbestämd chefpension</i>	<i>73,5</i>	<i>68,6</i>
<i>därav garantipension inklusive löneskatt</i>	<i>8,8</i>	<i>11,7</i>
<i>därav särskild avtalspension inkl löneskatt</i>	<i>428,8</i>	<i>372,0</i>
<i>därav visstidspension förtroendevalda inkl löneskatt</i>	<i>33,4</i>	<i>33,4</i>
Aktualiseringsgrad i procent	79,4	79,4
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad i procent	99,0	99,0
Antal visstidsförordnade tjänstemän	40,0	40,0
Skulden har minskats med bortförsäkrat via tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer m fl med särskilda avtal	0,4	0,7

Not 32 Övriga avsättningar		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Omstruktureringskostnader*		
Ingående balans 1/1	329,1	402,3
lanspråktaget	0,0	-73,2
Utgående balans	329,1	329,1
Boende äldre, funktionshindrade och psykiskt**		
funktionshindrade		
Ingående balans 1/1	315,0	354,9
lanspråktaget	-10,0	-40,0
Utgående balans	304,9	314,9
Renhållningsnämnden		
Ingående balans 1/1	39,4	29,6
Årets avsättning	23,8	9,8
Utgående balans	63,1	39,4
Begravningsavgifter		
Ingående balans 1/1	13,5	5,1
Årets avsättning	5,5	8,5
Utgående balans	19,0	13,6
Infrastrukturella avgifter***		
Ingående balans 1/1	6 969,3	5 589,8
lanspråktaget	-87,2	-83,0
Årets avsättning	0,0	1 462,5
Utgående balans	6 882,1	6 969,3
Förskoleutbyggnad***		
Ingående balans 1/1	199,2	213,6
lanspråktaget	-28,0	-14,4
Utgående balans	171,2	199,2

Miljömiljarden*		
Ingående balans 1/1	136,7	316,9
Ianspråktaget	-21,0	-180,0
Utgående balans	115,7	136,9
Miljömiljarden underhållsåtgärder**		
Ingående balans 1/1	0,2	0,0
Utgående balans	0,2	0,0
Summa ingående balans	8 002,4	6 912,2
Summa ianspråktaget	-146,2	-390,6
Summa årets avsättningar	29,3	1 480,8
Summa utgående balans	7 885,4	8 002,4
*Avser Brand- och räddningsnämndens övergång till kommunalförbund, inrättande av gemensam service mm, ianspråktaget till SSBF 71,8 mnkr, avveckling lokaler 1,4 mnkr. Osäkerhet om belopp föreligger främst beträffande övertalighet. **Dessa avsättningar har inte nuvärdesberäknats, då de är av karaktären stimulansmedel för att snabbast möjligt genomföra utfästelser gentemot kommuninvånarna. När medlen är förbrukade, vidtages åtgärder efter övriga tillgängliga resurser. För samtliga övriga avsättningar gäller att en stor del beräknas förbrukas under perioden 2010-2012. För infrastrukturella åtgärder inträffar merparten efter 2012. ***Avsättning till E18, Norra länken, Citybanan, Förbifart Stockholm, Tvärbanor och Nationalstadsparken. Osäkerhet om belopp föreligger, då en stor del av investeringarna genomförs efter 2012.		
Not 33 Obligationslån		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående obligationslåneskuld	2 995,2	5 403,5
Nyupplåning	0,0	500,0
Periodisering över- och underkurser	2,9	4,5
Återläggning av föregående års omklassificering	2 912,8	3 325,0
Amorteringar	-1 400,0	-3 325,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-3 012,8	-2 912,8
Summa obligationslån	1 498,1	2 995,2
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförd till kortfristiga lån.		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Utländska obligationslån	500,0	1 000,0
Svenska obligationslån	998,1	1 995,2
Summa obligationslån	1 498,1	2 995,2

Not 34 Reverslån		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående reverslåneskuld	1 018,4	526,2
Nyupplåning	0,0	1 000,0
Återläggning av föregående års omklassificering	532,1	402,3
Amorteringar	-0,2	-378,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-531,8	-532,1
Summa reverslån	1 018,4	1 018,4
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Utändska reverslån	1 000,0	1 000,0
Svenska reverslån	18,4	18,4
Upplåning från majoritetsägda bolag	0,0	0,0
Summa reverslån	1 018,4	1 018,4
Not 35 Övriga långfristiga skulder	2010-08-31	2009-12-31
mnkr		
Ingående låneskuld leasing	0,3	0,6
Återläggning av föregående års omklassificering	0,2	0,3
Amorteringar	-0,1	-0,3
Omklassificering	-0,2	-0,2
Summa långfristig skuld leasing	0,2	0,3
Förmedlade medel	0,6	0,6
Skuldfonder	28,3	31,1
Summa övriga långfristiga skulder	29,1	32,0
Not 36 Kortfristiga skulder	2010-08-31	2009-12-31
mnkr		
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 534,6	3 309,9
Skatteskulder/moms	1 012,5	1 200,4
Leverantörsskulder	1 115,6	2 627,1
Förmedlade medel	3,3	5,3
Deponerade medel	3,0	2,6
Skuldfonder	0,0	4,1
Personalskatter	236,0	235,4
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	12 090,6	13 264,6
Övrigt**	572,9	545,2
Summa kortfristiga skulder	18 568,5	21 194,6
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.		
**Här ingår skuld premie trygghetsfond kommunalanställda		

Not 37 Kortfristiga lån	2010-08-31	2009-12-31
mnkr		
Certifikatslån	0,0	428,4
Utnyttjad kredit, övriga kreditinstitut	0,0	85,6
Kortfristig del av långfristiga lån*	3 544,6	3 445,0
Summa kortfristiga lån	3 544,6	3 959,0
*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförs till kortfristiga lån. **2009-12-31 hade staden sammanlagt en utnyttjad checkräkningskredit, som redovisas här		
Not 38 Stadens skuld för semesterlöner och okompenserad övertid		
mnkr	2010-08-31	2009-12-31
Ingående skuld	701,7	690,9
Varav semesterlöner	658,7	650,1
Varav okompenserad övertid	43,0	40,8
Förändring semesterlöneskuld	-39,0	8,6
Förändring okompenserad övertid	5,2	2,2
Summa skuld för semesterlöner o okomp övertid	668,0	701,7
Varav semesterlöner	619,7	658,7
Varav okompenserad övertid	48,3	43,0
Not 39 Ansvars- och borgensförbindelser	2010-08-31	2009-12-31
mnkr		
Stadens majoritetsägda bolag		
Borgen för lån	0,0	0,0
varav		
AB Familjebostäder	0,0	0,0
AB Stockholms hem	0,0	0,0
AB Svenska Bostäder	0,0	0,0
Pensionsutfästelser*	41,6	41,6
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	41,6	41,6
*Pensionsutfästelser har för flera av stadens bolag bortförsäkrats till S.t Erik Liv försäkring AB under 2009		
Övriga juridiska-/privatpersoner		
Borgen för lån	1 117,6	1 143,7
varav		
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	67,8	67,8
Stockholms Kooperativa Bostadsförening	443,0	443,0
Fortum	397,6	397,6
Stockholms Stadsmission	88,6	88,6
SYVAB	112,6	112,6
övriga juridiska personer	34,1	34,1
Pensionsutfästelser	69,6	69,6
Kommunalt förlustansvar för småhus	3,8	3,8
Summa	1 191,0	1 217,1
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	1 232,6	1 258,7

Not 40 Stadens pensionsskuld	2010-08-31	2009-12-31
mnkr		
Ingående pensionsskuld 1/1	12 649,7	12 290,8
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare*	-556,6	33,2
Skuldförändring pensionärer*	397,1	325,6
Summa pensionsskuld	12 490,2	12 649,6
Kalkylerad kostnad pension, avgångsersättning aktiva förtroendevalda**	41,6	41,6
*Pensioner för chefer, som sorterar under nytt chefsavtal, är lyft till balansräkningen 32,2 mnkr. **Beräkning efter pensionsbestämmelser för förtroendevalda, PBF, fr o m 2003-01-01. Medräknat är visstidspension och avgångsersättning för förtroendemän, som omfattas av bestämmelserna. Inga antaganden om eventuella förvärvsinkomster är gjorda utan beloppet visar sämsta möjliga utfall.		
Aktualiseringsgrad (%)	75,2	72,0
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad (%)	99,0	99,0

Not 41 Derivatinstrument					
mnkr					
	Nominellt värde, tillgångar	Nominellt värde, skulder	Netto	Marknadsvärde netto	
Valuta-swappar	1 797	1 788	9,7	11,3	
Ränte-swappar	1 600	1 600	0,0	39,2	
Summa	3 397	3 388	9,7	50,5	
Staden utnyttjar ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Staden marknadsvärderade fordran på swapmotparterna översteg på balansdagen motsvarande skuld med 2,5 mnkr.					
Not 42 Leasingavtal					
mnkr					
	Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter				
	Redovisat värde 09-12-31	Förfallodag <= 1 år	Förfallodag 2-5 år	Förfallodag < 5 år	Summa minimi- leaseavgift
Finansiell leasing	0,4	0,2	0,2	0,0	0,6
	Minimileaseavgifter				
	Redovisat värde 09-12-31	Förfallodag <= 1 år	Förfallodag 2-5 år	Förfallodag < 5 år	
Operationell leasing	479,2	69,2	260,5	149,6	
Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna. Leasingavtal avseende operationell leasing redovisas endast om avtalets längd överstiger 3 år och om avtalet inte är uppsägningsbart. Hyresavtal, som uppfyller dessa villkor ingår. Finansiell leasing ingår i balansräkningen från 2008 på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under lång- och kortfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter					

Not 43 Avskrivningar			
mnr	Procent	2010-08-31	2009-08-31
Im materiella anläggningstillgångar			
Hysesrätter och immateriella tillgångar	20-33	-9,2	-7,5
Goodw ill	20	-1,4	0,0
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och tekniska anläggningar	2-33	-1 545,3	-1 461,3
Maskiner och inventarier	2-33	-268,7	-249,9
Sum ma avskrivningar		-1 824,6	-1 718,7
Not 44 Finansiella intäkter			
		2010-08-31	2009-08-31
mnr			
Ränteintäkter		55,5	101,4
Övriga finansiella intäkter		32,3	32,4
Sum ma finansiella intäkter		87,8	133,8
Not 45 Finansiella kostnader			
		2010-08-31	2009-08-31
mnr			
Räntekostnader		-222,2	-337,6
Övriga finansiella kostnader		-43,5	-28,2
Sum ma finansiella kostnader		-265,7	-365,9
Not 46 Skatt			
		2010-08-31	2009-08-31
mnr			
Aktuell skatt		-1 474,6	-1 364,7
Uppskjuten skatt		0,3	-93,8
Sum ma skatt		-1 474,3	-1 458,5

Not 47 Justering för ej likviditetspåverkande poster		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Skattekostnad	-1 467,7	-302,8
Avskrivningar	1 824,6	2 619,3
Nedskrivningar	0,6	132,8
Realisationsvinster netto	-6 007,1	-9 321,7
Förändring avsättningar	198,8	799,5
Resultat från andelar i intresseföretag	-33,0	-75,2
Summa justering för ej likviditetspåverkande poster	-5 483,8	-6 148,0
Not 48 Immateriella anläggningstillgångar		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Immateriella anläggningstillgångar 1/1	41,2	38,6
Investeringar	8,5	5,7
Omklassificering	3,4	9,5
Försäljningar/utrangeringar	0,0	0,0
Avskrivningar	-10,6	-12,6
Summa immateriella anläggningstillgångar	42,5	41,2
Not 49 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	91 352,8	86 142,1
Investeringar	2 871,0	5 943,2
Omklassificering	1 608,1	5 837,1
Försäljningar/utrangeringar	-1 631,8	-4 269,3
Avskrivningar	-1 539,8	-2 231,8
Nedskrivningar	0,0	-98,6
Ändring i koncernsammanfattning	-23,3	30,0
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	92 636,9	91 352,8
Not 50 Maskiner och inventarier		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Maskiner och inventarier 1/1	5 564,5	4 492,4
Investeringar	202,3	950,1
Omklassificering	217,6	600,0
Försäljningar/utrangeringar	-45,3	-162,1
Avskrivningar	-268,7	-374,8
Nedskrivningar	-0,6	-1,5
Ändring i koncernsammanfattning	-140,3	60,4
Summa maskiner och inventarier	5 529,5	5 564,5

Not 51 Pågående ny-, till- och ombyggnader		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	11 020,0	11 432,0
Investeringar	3 628,8	6 522,8
Omklassificering	-1 829,1	-6 446,2
Försäljningar/utrangeringar	-7,8	-25,1
Nedskrivningar	0,0	-26,2
Ändring i koncernsammansättning	-340,0	-437,4
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	12 471,8	11 020,0
Not 52 Övriga långfristiga skulder		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Lån från kreditinstitut	550,0	510,3
Övrigt	54,5	166,6
Summa övriga långfristiga skulder	604,5	676,9
Not 53 Kortfristiga skulder		
mnkr		
	2010-08-31	2009-12-31
Förskott från kund	0,8	1,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5 092,6	5 194,6
Skatteskulder	0,0	611,4
Leverantörsskulder	2 154,3	4 651,0
Övriga kortfristiga skulder	6 771,3	3 235,5
Summa kortfristiga skulder	14 019,0	13 693,5

Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar

Budgetjusteringar som finansieras ur Central medelsreserv 2. <i>Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov</i>	3
LSS-koloniverksamhet	3
Hemlösa	3
Övrigt	3
Budgetjusteringar som finansieras ur Central medelsreserv 3. <i>Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar</i>	4
Budgetjusteringar som finansieras ur Central medelsreserv 4. <i>Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter</i>	6
Medel budgeterade under Kommunfullmäktige m.m.	7
Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel	8
Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler	9
Tillfälligt bidrag för tomgångshyror i samband med avveckling och vissa omstruktureringar av särskilda boenden för äldre	10
Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling	11
1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar	13
2. Kommunfullmäktige/kommunstyrelsens kansli	13
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	14
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	15
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	16
Stadsdelsnämnd Bromma	17
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	18
Stadsdelsnämnd Norrmalm	18
Stadsdelsnämnd Östermalm	19
Stadsdelsnämnd Södermalm	19
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	20
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	21
Stadsdelsnämnd Farsta	22
Stadsdelsnämnd Älvsjö	23
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	24
Stadsdelsnämnd Skärholmen	25
Exploateringsnämnden	25
Fastighetsnämnden	25
Idrottsnämnden	26

Bilaga 1:2

Kulturnämnden: kulturförvaltningen	26
Kulturnämnden: stadsarkivet	27
Kyrkogårdsnämnden	27
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	27
Servicenämnden	28
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	28
Stadsbyggnadsnämnden	29
Trafik- och renhållningsnämnden - trafik- och gatuverksamhet	29
Utbildningsnämnden	30
Äldrenämnden	31

Budgetjusteringar som finansieras ur Central medelsreserv 2.
Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov

LSS-koloniverksamhet

LSS-koloniverksamhet

Mnkr	CM 2
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	-2,7
Summa	-2,7

Hemlösa

Mnkr	CM 2
Stadsdelsnämnd Farsta	-0,5
Summa	-0,5

Övrigt

Mnkr	CM 2
Ombedömningen av samtliga omsorgsnivåer (socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden)	-0,3
MAR (medicinsk ansvarig för rehabilitering) (stadsdelsnämnd Kungsholmen)	-0,8
Funktionsnedsättning nytt boende (stadsdelsnämnd Norrmalm)	-0,4
Frivilliglösningen (kommunfullmäktige m.m.)	-152,0
Avskrivningar (stadsdelsnämnd Spånga-Tensta)	-0,1
Summa	-153,6
Totalt Central medelsreserv 2	-156,8

Budgetjusteringar som finansieras ur Central medelsreserv 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar

Flyktingmottagning

Mnkr	CM 3
Kostnader	
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	0,6
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-1,6
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	3,6
Stadsdelsnämnd Bromma	1,1
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	0,1
Stadsdelsnämnd Norrmalm	0,1
Stadsdelsnämnd Östermalm	0,1
Stadsdelsnämnd Södermalm	0,2
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	4,5
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	1,4
Stadsdelsnämnd Farsta	-0,3
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-0,3
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	1,5
Stadsdelsnämnd Skärholmen	0,7
Intäkter	
Stadsdelsnämnd Skärholmen (stadsbidragsgruppen)	-19,2
Summa	-7,5

Förskola

Mnkr	CM 3
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	9,1
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-8,7
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	2,3
Stadsdelsnämnd Bromma	7,2
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-20,1
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-9,7
Stadsdelsnämnd Östermalm	-1,1
Stadsdelsnämnd Södermalm	-6,8
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-25,9
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-10,2
Stadsdelsnämnd Farsta	-12,1
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-11,7
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-56,8
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-1,5
Summa	-146,0

Utbildningsnämnden

Mnkr	CM 3
Förskola	-131,8
Skolbarnsomsorg	-83,2
Grundskola	-76,4
Särskola	-9,1
Gymnasieskola	-47,6
Gymnasiesärskola	-29,2
Summa	-377,3

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Mnkr	CM 3
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-25,7
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-7,2
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-4,0
Stadsdelsnämnd Bromma	-12,1
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-5,4
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-20,7
Stadsdelsnämnd Östermalm	1,8
Stadsdelsnämnd Södermalm	-19,3
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-7,8
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-4,0
Stadsdelsnämnd Farsta	-17,5
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-9,5
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-14,5
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-20,2
Summa	-166,1

Svenskundervisning för invandrare (sfi)

Mnkr	CM 3
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	-63,6
Summa	-63,6

Totalt Central medelsreserv 3	-760,5
--------------------------------------	---------------

Budgetjusteringar som finansieras ur Central medelsreserv 4.
Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter

Mnkr	CM 4
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-0,5
Totalt Central medelsreserv 4	-0,5

Medel budgeterade under Kommunfullmäktige m.m.**Avveckling/omstrukturering av lokaler**

	mnkr
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-0,1
Summa	-0,1

Förskolor med hög hyra

	mnkr
Utbildningsnämnden	-7,1
Summa	-7,1

Totalt medel budgeterade under KF m.m.	-7,2
---	-------------

Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel

Projektmedel för att motverka hemlöshet

Utbetalning sker mot begäran/faktura från nämnden. Nämnden beviljas ingen budgetjustering

	mnkr
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-0,5
Totalt disposition av i tidigare bokslut avsatta medel	-0,5

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler

Medlen tillförs finansförvaltning och rekvideras av nedanstående nämnder mot faktura

	mnkr
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör: Ottsjövägen 10-12	-0,8
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör: Ramviksvägen 211	-0,8
Utbildningsnämnden	-35,5
Totalt stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler	-37,1

Specifikation över stimulansbidrag till enskilda utförare som utbetalas via utbildningsnämnden

Enskild utförare	Antal tillkommande platser (Stockholmsbarn)	Belopp (tkr)* (50 tkr per ny plats - minst 10 platser) anges exkl 6% moms
Famnens Förskolor KB, Fsk Månen, Loviselundsvägen 26	10	470 000
Famnens Förskolor KB, Fsk Månen, Loviselundsvägen 26	8	376 000
Filadelfiaförsamlingens Barn- & Ungdomsverk, Fsk Solstrålen, Drottningsholmsv 37	8	376 000
Fritidshemmet Vallhall Ek För, Fsk Filuren, Valhallavägen 179	1	23 500
FSK Riddaren Ek.För, Wittstocksgatan 8	14	658 000
Futuraskolan AB, Brunbärsvägen 7	24	1 128 000
Förskolorna Treklövern AB, Fsk Skogsglädan, Farstavägen 120	2	94 000
Gamla stans förskola, Norra Dryckesgränd 4	14	658 000
International Montessori School Sweden AB, Konradsbergsgatan 24	4	188 000
International Swedish School AB, Beckombergavägen 314	14	658 000
International Swedish School AB, Beckombergavägen 316	30	1 410 000
Jensen Education School AB, Östermalmsgatan 39	4	188 000
Jensen Education School AB, Tulegatan 42 A	24	1 128 000
Joanna Asplund Schools AB, Isafjordsgatan 30 A	40	1 880 000
Moderna Montessori i Stockholm AB, Fyrverkarbacken 38-42	14	658 000
Montessoriförskolan Gitarren AB, Luftskeppsgatan 2	15	705 000
Pysslingen Förskolor och skolor AB, Fsk Bojen, Förskeppsgatan 4	18	846 000
Qvalitetspoolen Stockholm AB, Fsk Kometen, Ellen Keys gata 33	10	470 000
Rösjötorp Utbildning AB/ Vittra, Vittra i Sjöstad, Lugnets alle 60-70	15	705 000
Skogmans Förskolor AB, Fsk Fröet, Herbert Widmans väg 3	15	705 000
Spännande Pedagogik i Rätt Atmosfär i Sthlm, Spira i Bromma, Tunnländsv 91 A	8	376 000
Umma Förskola AB, Elinsborgsbacken 34	15	705 000
Beslutade, ännu ej utbetalade		
Pysslingen Förskolor och skolor AB, Fsk Zinken, Krukmakargatan 47	47	2 209 000
Famnens Förskolor KB, Fsk Månen, Loviselundsvägen 27	7	329 000
Olympen förskolor, Tellusborgsvägen 96	120	5 640 000
Prognos ytterligare ansökningar	274	12 878 000
Totalt (exkl 6% moms)	755	35 461 500

Tillfälligt bidrag för tomgångshyror i samband med avveckling och vissa omstruktureringar av särskilda boenden för äldre

Bidraget regleras via ramhyresavtal mot faktisk kostnad enligt gällande anvisningar

	mnkr
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-2,0
Stadsdelsnämnd Bromma	-0,2
Stadsdelsnämnd Östermalm	-0,2
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-1,4
Totalt tillfälligt bidrag för tomgångshyror m.m.	-3,8

Stimulans för Stockholm – en investering i kvalitetsutveckling

Feriearbeten/sommarjobb

	mnkr
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-2,0
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-1,5
Stadsdelsnämnd Bromma	-0,2
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-0,3
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-0,2
Stadsdelsnämnd Östermalm	-0,2
Stadsdelsnämnd Södermalm	-1,2
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-0,5
Stadsdelsnämnd Farsta	-0,2
Fastighetsnämnden	-0,2
Kyrkogårdsnämnden	-0,4
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	-0,3
Kulturnämnden: stadsarkivet	-0,1
Servicenämnden	-0,1
Stadsbyggnadsnämnden	-0,1
Utbildningsnämnden	-0,5
Summa	-8,0

Äldreomsorg

	mnkr
Kommunfullmäktige m.m.	-23,0
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-3,5
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-0,1
Stadsdelsnämnd Bromma	-0,1
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-3,5
Stadsdelsnämnd Södermalm	-0,1
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-0,1
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-0,1
Äldrenämnden	-4,5
Summa	-35,0

Praktik med anställning

	mnkr
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	-13,0
Summa	-13,0

Förskola

	mnkr
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-0,7
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-0,9
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-0,9
Stadsdelsnämnd Bromma	-1,0
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-0,7
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-0,7
Stadsdelsnämnd Östermalm	-0,7
Stadsdelsnämnd Södermalm	-1,2
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-1,3
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-0,7
Stadsdelsnämnd Farsta	-0,7
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-0,4
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-1,5
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-0,5
Utbildningsnämnden - implementering ny läroplan inom förskolan	-1,2
Utbildningsnämnden - utveckling av it i enskilt driven förskola	-6,7
Summa	-19,8

Grundskola och gymnasieskola

	mnkr
Utbildningsnämnden	-76,2
Summa	-76,2

Utökning av Central medelsreserv 2

	mnkr
Central medelsreserv 2	-82,0
Revidering efter utfall och avläsning	-6,0
Summa	-88,0

Totalt Stimulans för Stockholm	-240,0
---------------------------------------	---------------

1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
Ökade kostnader för frivilliglösningen	-152,0	0,0	0,0	0,0	-152,0
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Handdatorer i äldreomsorgen	-17,0	0,0	0,0	0,0	-17,0
ParaSoL för privata utförare	-6,0	0,0	0,0	0,0	-6,0
<i>Minskade kostnader för:</i>					
Avveckling/aomstrukturerings av lokaler	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Förskolor med hög hyra	7,1	0,0	0,0	0,0	7,1
Summa	-167,8	0,0	0,0	0,0	-167,8

2. Kommunfullmäktige/kommunstyrelsens kansli

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Valnämndens personal	-0,3	-0,3
Summa	-0,3	-0,3

Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
<i>Socialomsorg</i>		
Statsbidrag för ensamkommande flyktingbarn	-2,0	2,0
Projektet Barnets rum samt projekt mot hemlöshet	-1,3	1,3
Summa	-3,3	3,3

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Nyckelfri hemtjänst	-3,5	0,0	0,0	0,0	-3,5
Utveckling av IT i förskolan	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - minskade kostnader/intäkter	9,5	0,4	0,0	0,0	9,1
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-25,7	0,0	0,0	0,0	-25,7
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-19,8	0,4	0,0	0,0	-20,2
Summa	-19,8	0,4	0,0	0,0	-20,2

Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Järvalyftet förskolor och fritid	-0,8	0,8
Förskolelyftet	-0,6	0,6
Flyktingbarn förskola	-0,1	0,1
Ökade föräldrantäkter	-0,2	0,2
Amsbidrag förskolor	-0,2	0,2
Andrahandsuthyrning äldreomsorg	-0,4	0,4
OSA	-0,6	0,6
Placeringar asylsökande barn Migrationsverket	-3,7	3,7
Projekt barngrupper	-0,5	0,5
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Utbildning NTA	1,7	-1,7
Stadsmiljö Järvalyftet	0,1	-0,1
LASS-intäkter funktionshinder	0,1	-0,1
Återbetalning försörjningstöd	1,0	-1,0
Bromstengården	0,5	-0,5
Ersättning för flyktingbarn	0,1	-0,1
Summa	-3,6	3,6

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
Ökade kapitalkostnader för investeringar parker	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,3
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-2,0	0,0	0,0	0,0	-2,0
Interaktiva spel i äldreomsorgen	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Utveckling av IT i förskolan	-0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/minskade intäkter	-7,8	-0,9	0,0	0,0	-8,7
Flyktingsmottagning - ökade kostnader	-1,6	0,0	0,0	0,0	-1,6
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-7,2	0,0	0,0	0,0	-7,2
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-19,6	-0,9	0,0	0,0	-20,5
Summa	-19,6	-0,9	-0,1	-0,2	-20,8

Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Äldreomsorgen	-8,2	8,2
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Individ- och familjeomsorg (socialpsykiatri)	2,7	-2,7
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,2	-0,2
Stadsmiljöverksamhet	0,2	-0,2
Summa	-5,1	5,1

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
<i>Ökade/minskade kostnader för:</i>					
Feriearbetare	-1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Utveckling av IT i förskolan	-0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9
Feriearbeten	-1,5	0,0	0,0	0,0	-1,5
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - minskade kostnader/intäkter	4,2	-1,9	0,0	0,0	2,3
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	3,6	0,0	0,0	0,0	3,6
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-4,0	0,0	0,0	0,0	-4,0
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	1,4	-1,9	0,0	0,0	-0,5
Summa	-0,1	-1,9	0,0	0,0	-0,5

Stadsdelsnämnd Bromma

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Förskolan	-6,0	6,0
Äldreomsorg	-25,0	25,0
Individ och familjeomsorg	-1,7	1,7
Socialpsykiatri	-6,5	6,5
Summa	-39,2	39,2

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
Ökade kostnader för äldreomsorg	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Interaktiva spel i äldreomsorgen	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Utveckling av IT i förskolan	-1,0	0,0	0,0	0,0	-1,0
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - minskade kostnader/intäkter	8,4	-1,2	0,0	0,0	7,2
Flyktmottagning - minskade kostnader	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-12,1	0,0	0,0	0,0	-12,1
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-3,9	-1,2	0,0	0,0	-5,1
Summa	-5,9	-1,2	0,0	0,0	-5,1

Stadsdelsnämnd Kungsholmen

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Politisk verksamhet och administration	-1,2	1,2
Individ och familjeomsorg	-3,3	3,3
Äldreomsorg	-0,9	0,9
Omsorg om funktionshindrade	-2,7	2,7
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Arbetsmarknadsåtgärder	3,0	-3,0
Förskola	0,9	-0,9
Summa	-4,2	4,2

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
MAR (medicinsk ansvarig för rehabilitering)	-0,8	0,0	0,0	0,0	-0,8
Utveckling av IT i förskolan	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/intäkter	-21,1	1,0	0,0	0,0	-20,1
Flyktmottagning - minskade kostnader	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-5,4	0,0	0,0	0,0	-5,4
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-28,2	1,0	0,0	0,0	-27,2
Summa	-28,2	1,0	0,0	0,0	-27,2

Stadsdelsnämnd Norrmalm

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Ersättning för arbetsplatsförlagd praktik	-1,1	1,1
Ökat LASS åtagande	-4,2	4,2
Summa	-5,3	5,3

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Förskola	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Funktionsnedsättning, ökade kostnader nytt boende	-0,4	0,0	0,0	0,0	-0,4
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Nyckelfri hemtjänst	-3,5	0,0	0,0	0,0	-3,5
Utveckling av IT i förskolan	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/intäkter	-11,1	1,4	0,0	0,0	-9,7
Flyktmottagning - minskade kostnader	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-20,7	0,0	0,0	0,0	-20,7
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-36,1	1,4	0,0	0,0	-34,7
Summa	-37,2	1,4	0,0	0,0	-35,1

Stadsdelsnämnd Östermalm

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
Ökade kostnader och intäkter för äldreomsorg	-2,0	2,0
Summa	-2,0	2,0

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Utveckling av IT i förskolan	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - minskade kostnader/intäkter	0,1	-1,2	0,0	0,0	-1,1
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Funktionsnedsättning - minskade kostnader	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	1,1	-1,2	0,0	0,0	-0,1
Summa	1,1	-1,2	0,0	0,0	-0,1

Stadsdelsnämnd Södermalm

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Förskoleverksamheten på grund av försäljning, bidrag, mm	-12,0	12,0
Försäljning av platser inom äldreomsorg	-10,0	10,0
Individ- och familjeomsorg, ensamkommande flyktingbarn samt projekt	-8,0	8,0
Försäljning av platser inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-5,0	5,0
Summa	-35,0	35,0

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-1,2	0,0	0,0	0,0	-1,2
Interaktiva spel i äldreomsorgen	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Utveckling av IT i förskolan	-1,2	0,0	0,0	0,0	-1,2
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/minskade intäkter	-5,7	-1,1	0,0	0,0	-6,8
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-19,3	0,0	0,0	0,0	-19,3
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-27,3	-1,1	0,0	0,0	-28,4
Summa	-27,3	-1,1	0,0	0,0	-28,4

Stadsdelsnämnd Enske-Årsta-Vantör

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Hyror äldreomsorg	-9,9	9,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-10,0	10,0
Individ- och familjeomsorg	-2,0	2,0
Ekonomisk bistånd	-0,3	0,3
Administration	-0,4	0,4
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Förskola	2,0	-2,0
Flykting	0,7	-0,7
Arbetsmarknad	0,9	-0,9
Summa	-19,0	19,0

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,5
Utveckling av IT i förskolan	-1,3	0,0	0,0	0,0	-1,3
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/intäkter	-27,3	1,4	0,0	0,0	-25,9
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	4,5	0,0	0,0	0,0	4,5
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-7,8	0,0	0,0	0,0	-7,8
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-32,4	1,4	0,0	0,0	-31,0
Summa	-32,4	1,4	0,0	0,0	-31,0

Stadsdelsnämnd Skarpnäck

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Nämnd och förvaltningsadministration	-0,2	0,2
Individ- och familjeomsorg	-3,7	3,7
Socialpsykiatri	-0,4	0,4
Arbetsmarknadsåtgärder	-2,8	2,8
Förskola	-3,4	3,4
Äldreomsorg	-0,5	0,5
Kultur- och föreningsverksamhet	-0,7	0,7
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Ekonomiskt bistånd	0,4	-0,4
Summa	-11,3	11,3

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för</i>					
Feriearbetande ungdomar	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avvecklingskostnader för lokaler på Lillåvägen 46	-0,6	0,0	0,0	0,0	-0,1
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Interaktiva spel i äldreomsorgen	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Utveckling av IT i förskolan	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/intäkter	-10,7	0,5	0,0	0,0	-10,2
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	1,4	0,0	0,0	0,0	1,4
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-4,0	0,0	0,0	0,0	-4,0
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-14,1	0,5	0,0	0,0	-13,6
Summa	-15,7	0,5	0,0	0,0	-13,7

Stadsdelsnämnd Farsta

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Äldreomsorg	-5,7	5,7
Förskola, e-tjänstprogrammet	-3,3	3,3
Vårdnadsbidrag	-3,2	3,2
Flyktingmottagande	-0,3	0,3
Start förskola	-2,4	2,4
Barnomsorgsgaranti	-1,8	1,8
Summa	-16,7	16,7

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Stimulansbidrag förskola	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Hemlöshet Hökarängen/komplettering Porten	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,5
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Utveckling av IT i förskolan	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/minskade intäkter	-11,7	-0,4	0,0	0,0	-12,1
Flyktingsmottagning - ökade kostnader	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-17,5	0,0	0,0	0,0	-17,5
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-30,4	-0,4	0,0	0,0	-30,8
Summa	-31,6	-0,4	0,0	0,0	-31,3

Stadsdelsnämnd Älvsjö

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Nämnd- och förvaltningsadministration	-0,1	0,1
Individ- och familjeomsorg	-0,3	0,3
Socialpsykiatri	-1,4	1,4
Flyktingmottagande	-0,1	0,1
Förskoleverksamhet	-1,4	1,4
Äldreomsorg	-18,9	18,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-2,4	2,4
Kultur och fritid	-0,6	0,6
Arbetsmarknadsåtgärder	-0,3	0,3
Ekonomiskt bistånd	-0,5	0,5
Summa	-26,0	26,0

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Utveckling av IT i förskolan	-0,4	0,0	0,0	0,0	-0,4
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/intäkter	-12,0	0,3	0,0	0,0	-11,7
Flyktingsmottagning - ökade kostnader	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-9,5	0,0	0,0	0,0	-9,5
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-22,2	0,3	0,0	0,0	-21,9
Summa	-22,2	0,3	0,0	0,0	-21,9

Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Av nämnden redovisade omslutningsförändringar

Ökade kostnader/intäkter för:

Försäljning till andra nämnder (administration)	-0,1	0,1
Miljömiljards projekt (stadsmiljöverksamhet)	-4,0	4,0

Äldreomsorg

Boendehyror	-5,1	5,1
Försäljning till andra nämnder och kommuner	-5,0	5,0
Stimulansmedel för utvecklingsprojekt	-3,1	3,1
Stimulansmedel för omstruktureringskostnader Ax. s-hus	-3,1	3,1

Förskola

Stimulansbidrag	-5,6	5,6
Försäljning av förskoleplatser till andra förvaltningar	-0,6	0,6
Förskolelyftet, interkommunal ersättning, Vfu	-1,3	1,3
Vårdnadsbidrag	-0,1	0,1
Nystartsjobb	-0,2	0,2

Social omsorg

Försäljning och hyror inom individ- och familjeomsorg	-1,3	1,3
Arbetsmarknadsåtgärder	-0,3	0,3
Återkrav ekonomiskt bistånd	-0,2	0,2
Försäljning och hyror inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-5,0	5,0

Minskade kostnader/intäkter för:

Projekt inom e-tjänstprogrammet (administration)	2,3	-2,3
Miljömiljards projekt (administration)	5,7	-5,7

Summa	-27,0	27,0
--------------	--------------	-------------

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
------	-----------	----------	----------	-------------	------------

Av nämnden begärda budgetjusteringar

Ökade kostnader för:

Projektet från hemlös till bostad	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
-----------------------------------	------	-----	-----	-----	-----

Stadsledningskontorets budgetjusteringar

Ökade kostnader för:

Utveckling av IT i förskolan	-1,5	0,0	0,0	0,0	-1,5
------------------------------	------	-----	-----	-----	------

Prestationsförändringar

Förskola - ökade kostnader/intäkter	-59,9	3,1	0,0	0,0	-56,8
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-14,5	0,0	0,0	0,0	-14,5
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-74,4	3,1	0,0	0,0	-71,3

Summa	-75,1	3,1	0,0	0,0	-71,3
--------------	--------------	------------	------------	------------	--------------

Mnkr	Utgifter	Inkomster	Tillstyrks
------	----------	-----------	------------

Investeringsplan

Av nämnden begärda budgetjusteringar

Ökade investeringsutgifter inom investeringsramen för maskiner och inventarier	-0,5	0,0	-0,5
--	------	-----	------

Summa	-0,5	0,0	-0,5
--------------	-------------	------------	-------------

Stadsdelsnämnd Skärholmen

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
<i>Ökade/minskade kostnader för:</i>					
Kungsåtra gruppbostad (finansieras ur CM 3)	-1,0	0,0	0,0	0,0	-1,0
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Interaktiva spel i äldreomsorgen	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Utveckling av IT i förskolan	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,5
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola - ökade kostnader/minskade intäkter	-1,1	-0,4	0,0	0,0	-1,5
Flyktingsmottagning - minskade kostnader	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7
Flyktingsmottagning - minskade intäkter	0,0	-19,2	0,0	0,0	-19,2
Funktionsnedsättning - ökade kostnader	-19,2	0,0	0,0	0,0	-19,2
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-20,2	-19,6	0,0	0,0	-39,8
Summa	-21,2	-19,6	0,0	0,0	-40,8

Exploateringsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
Ökade kostnader/intäkter för uppdragsverksamhet	-0,8	0,8
Summa	-0,8	0,8

Fastighetsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar			
Ökade kostnader för feriearbeten	-0,2	0,0	-0,2
Summa	-0,2	0,0	-0,2

Idrottsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Driftverksamhet		
<i>Av nämnden redovisade omslutningsförändringar</i>		
Minskade kostnader/intäkter för fritidsomsorg	0,4	-0,4
Summa	0,4	-0,4

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Investeringsplan		
<i>Av nämnden redovisade omslutningsförändringar</i>		
<i>Ökade utgifter och inkomster för:</i>		
Kv Gemaket Hässelby, Sättra bollplan, Sättra ridanläggning	-0,8	0,8
Summa	-0,8	0,8

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Mnkr	Kostnader	Intäkter
<i>Av nämnden redovisade omslutningsförändringar</i>		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Kulturstrategiska avdelningen avseende bidrag	-0,5	0,5
Kulturhuset avseende bidrag och lokaluthyrning	-1,7	1,7
Kulturskolan avseende e-tjänstutveckling och EU bidrag	-2,9	2,9
Stockholms stadsbibliotek avseende statliga projektbidrag	-4,4	4,4
Evenemangsavdelningen avseende LOVE 2010	-50,0	50,0
Summa	-59,5	59,5

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
<i>Stadsledningskontorets budgetjusteringar</i>			
Ökade kostnader för feriearbeten	-0,3	0,0	-0,3
Summa	-0,3	0,0	-0,3

Kulturnämnden: stadsarkivet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Av nämnden redovisade omslutningsförändringar

Minskade kostnader/intäkter för:

Projektet GIF	2,3	-2,3
---------------	-----	------

Summa	2,3	-2,3
--------------	------------	-------------

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
------	-----------	----------	------------

Stadsledningskontorets budgetjusteringar

Ökade kostnader för feriearbeten	-0,1	0,0	-0,1
----------------------------------	------	-----	------

Summa	-0,1	0,0	-0,1
--------------	-------------	------------	-------------

Kyrkogårdsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
------	-----------	----------	------------

Stadsledningskontorets budgetjusteringar

Ökade kostnader för feriearbeten	-0,4	0,0	-0,4
----------------------------------	------	-----	------

Summa	-0,4	0,0	-0,4
--------------	-------------	------------	-------------

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Av nämnden redovisade omslutningsförändringar

Ökade kostnader/intäkter för:

Järvalyftet	-2,7	2,7
-------------	------	-----

Miljöbilar	-2	2
------------	----	---

E-tjänster	-1	1
------------	----	---

Övrigt (netto Sv vatten, WS-miljöhuvudstad, tillsyn, kontroll)	-0,6	0,6
--	------	-----

Minskade kostnader/intäkter för:

Energicentrum	3,3	-3,3
---------------	-----	------

Summa	-3,0	3,0
--------------	-------------	------------

Servicenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Administration	-2,0	2,0
Koncernupphandling	-0,9	0,9
Kontaktcenter	-1,0	1,0
IT och telefoni	-4,4	4,4
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Löneadministration	1,1	-1,1
Ekonomiadministration	1,0	-1,0
Summa	-6,2	6,2

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar			
Ökade kostnader för feriearbeten	-0,1	0,0	-0,1
Summa	-0,1	0,0	-0,1

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
Ökade kostnader/intäkter för barn och ungdom, Orhem	-7,0	7,0
Summa	-7,0	7,0

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar			
Ökade kostnader för LSS-kollo	-2,7	0,0	-2,7
Stadsledningskontorets budgetjusteringar			
<i>Ökade kostnader för:</i>			
Ombedomningen av samtliga omsorgsnivåer	-0,3	0,0	-0,3
Praktik med anställning	-13,0	0,0	-13,0
Svenskundervisning för invandrare	-63,6	0,0	-63,6
Summa	-79,6	0,0	-79,6

Stadsbyggnadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
E-tjänsteprogrammet	1,8	-1,8
Summa	1,8	-1,8

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
Stadsledningskontorets budgetjusteringar			
Ökade kostnader för feriearbeten	-0,1	0,0	-0,1
Summa	-0,1	0,0	-0,1

Trafik- och renhållningsnämnden
- trafik- och gatuverksamhet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Skadeersättningar för påkörningsskador blir osäkra fordringar	-5,9	5,9
Uppdrag åt bl a exploateringsnämnden, Trafikverket och SL	-55,0	55,0
e-tjänster	-2,5	2,5
Summa	-63,4	63,4

Utbildningsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Av nämnden redovisade omslutningsförändringar		
<i>Ökade kostnader/intäkter för:</i>		
Bidrag, försäljning mm grundskolor	-50,1	50,1
Nedskrivning datorer, gymnasieskola	-9,2	9,2
Gymnasieskolor i egen regi	-9,0	9,0
Statsbidrag, gymnasieskola	-1,0	1,0
Försäljning gymnasiesärskola	-0,3	0,3
Projekt "dödligt våld"	-0,2	0,2
Sfi, drift av it-miljö	-0,3	0,3
<i>Minskade kostnader/intäkter för:</i>		
Interkommunala elever, grundskola	24,0	-24,0
ESS gymnasiet (sjukhusunderv grundskola)	1,2	-1,2
Interkommunala elever, gymnasieskola	1,0	-1,0
Summa	-43,9	43,9

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Tillstyrks
Av nämnden begärda budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Hyreskompensation till enskilda anordnare	-7,6	0,0	0,0	0,0	-7,1
Stadsledningskontorets budgetjusteringar					
<i>Ökade kostnader för:</i>					
Feriearbeten	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,5
Implementering av ny läroplan i förskolan	-1,2	0,0	0,0	0,0	-1,2
Utveckling av it i enskilt driven förskola	-6,7	0,0	0,0	0,0	-6,7
It i undervisningen, grundskola	-52,2	0,0	0,0	0,0	-52,2
It i undervisningen, gymnasieskola	-24,0	0,0	0,0	0,0	-24,0
<i>Prestationsförändringar</i>					
Förskola	-131,8	0,0	0,0	0,0	-131,8
Skolbarnsomsorg	-93,4	10,2	0,0	0,0	-83,2
Grundskola	-76,4	0,0	0,0	0,0	-76,4
Särskola	-9,1	0,0	0,0	0,0	-9,1
Gymnasieskola	-47,6	0,0	0,0	0,0	-47,6
Gymnasiesärskola	-29,2	0,0	0,0	0,0	-29,2
Summa stadsledningskontorets budgetjusteringar	-472,1	10,2	0,0	0,0	-461,9
Summa	-479,7	10,2	0,0	0,0	-469,0

Äldrenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Av nämnden redovisade omslutningsförändringar

Ökade kostnader/intäkter för:

Ökad försäljning Äldre- och handikappjouren	-3,0	3,0
---	------	-----

Summa	-3,0	3,0
--------------	-------------	------------

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Tillstyrks
------	-----------	----------	------------

Stadsledningskontorets budgetjusteringar

Ökade kostnader för:

Kultur och idrott inom äldreomsorgen	-1,0	0,0	-1,0
--------------------------------------	------	-----	------

Utbildning av vård- och omsorgspersonal	-3,5	0,0	-3,5
---	------	-----	------

Summa	-4,5	0,0	-4,5
--------------	-------------	------------	-------------

Resultatprognos - Uppföljning av budget 2010 - Tertialrapport 2 per den 31 augusti

Mnkr	KF Budget 2010	KS Justerad budget	Av nämnden redovisade omslutnings- förändringar	Av SLK tillstyrkta budget- justeringar	Budget efter tertiar- rapport 2	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering och före resultat dispositioner	Avvikelse budget/prognos efter korrigeringar och tillstyrkta budgetjusteringar	Resultat- enheter resultat från 2009 Överskott (+) Underskott (-)	Beräknad resultatöver- föring till 2011 Överskott (-) Underskott (+)	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Verksamhetens intäkter	6 700,6	11 030,3	385,3	-8,8	11 406,8	11 555,8	149,0			149,0
Verksamhetens kostnader (-)	-36 764,4	-41 224,5	-385,3	-1 060,4	-42 670,2	-42 742,1	-72,0	415,9	-307,3	36,6
Avskrivningar (-)	-598,6	-613,3	0,0	-0,1	-613,4	-639,0	-25,6			-25,6
Central medelsreserv (-)							0,0			
Oförutsedda behov	-453,6	-331,5		68,8	-262,7	-154,1	108,6			0,0
Prestationsreserv	-932,2	-909,2		760,5	-148,7	-148,7	0,0			0,0
Anslag pensioner/arbetsgivaravgifter (-)	-660,5	-660,5		0,0	-660,5	-504,4	156,1			156,1
Återbetalning medlemsavgift SKL	0,0	0,0		0,0	0,0	40,8	40,8			40,8
Disposition av eget kapital	0,0	0,0		0,0	0,0	-99,3	-99,3			-99,3
Verksamhetens nettokostnader	-32 708,7	-32 708,7	0,0	-240,0	-32 948,7	-32 691,0	257,7	415,9	-307,3	257,7
Skatter	30 347,6	30 347,6		0,0	30 347,6	31 077,4	729,8			729,8
Begravningsavgift	122,1	122,1		0,0	122,1	122,2	0,1			0,1
Inkomstutjämning	-1 585,7	-1 585,7		0,0	-1 585,7	-1 434,0	151,7			151,7
Kostnadsutjämning	1 060,1	1 060,1		240,0	1 300,1	1 280,1	-20,0			-20,0
Regleringspost	211,9	211,9		0,0	211,9	212,3	0,4			0,4
Fastighetsavgift	1 092,1	1 092,1		0,0	1 092,1	1 099,5	7,4			7,4
LSS-utjämning	-531,0	-531,0		0,0	-531,0	-548,6	-17,6			-17,6
Tillfälligt konjunkturstöd	793,9	793,9		0,0	793,9	806,8	12,9			12,9
Finansiellt resultat exklusive utdelning	273,1	273,1		0,0	273,1	362,8	89,7			89,7
Utdelning	550,0	550,0		0,0	550,0	750,0	200,0			200,0
Tillfälligt koncernstöd	375,0	375,0		0,0	375,0	375,0	0,0			0,0
Realisationsvinster	0,0	0,0		0,0	0,0	707,2	707,2			707,2
Realisationsförluster	0,0	0,0		0,0	0,0	-17,4	-17,4			-17,4
Disposition begravnings- och renh.fond	-0,3	-0,3		0,0	-0,3	-7,5	-7,2			-7,2
Summa finansiering nettokostnader	32 708,8	32 708,8	0,0	240,0	32 948,8	34 785,8	1 837,0			1 837,0
Arets resultat	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	2 094,8	2 094,7			2 094,7

Prognos investeringsplan- Uppföljning av budget 2010 - Tertialrapport 2 per den 31 augusti

Mnkr	KF Budget 2010	KS justerad Investerings- plan 2010	Av nämnden redovisade omslutnings- förändringar	Av SLK tillstyrkta budget- justeringar	Investeringsplan efter tertiar- rapport 2	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Avvikelse budget/prognos efter korrigeringar och tillstyrkta budgetjusteringar
Utgifter	-3 426,1	-4 291,6	-0,8	-0,5	-4 292,9	-3 596,2	696,7
Inkomster	65,0	211,0	0,8	0,0	211,8	278,4	66,6
Nettoinvesteringar (-) (exklusive centralt redovisade investeringsmedel)	-3 361,1	-4 080,6	0,0	-0,5	-4 081,1	-3 317,8	763,3
Centralt redovisade investeringsmedel	-300,0	-88,5	0,0	0,5	-88,0	-88,0	0,0
Nettoinvesteringar (-) (inklusive centralt redovisade investeringsmedel)	-3 661,1	-4 169,1	0,0	0,0	-4 169,1	-3 405,8	763,3
Finansiering							
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	2 027,0	2 026,9
Avskrivningar	598,6	613,3	0,0	0,1	613,4	639,0	25,6
Försäljningar	500,0	500,0	0,0	0,0	500,0	2 269,2	1 769,2
Upplåning/amort (-) /extra beting	2 562,4	3 055,7	0,0	- 0,1	3 055,6	-1 529,4	-4 584,9
Summa finansiering	3 661,1	4 169,1	0,0	0,0	4 169,1	3 405,8	- 763,3
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer

Förslag på förändringar samt årsmål för 2010

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål/Förändring
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Elförbrukning	690 gWh
	Elförbrukning per kvadratmeter	85 kWh
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Andel invånare som känner oro för att utsättas för brott.	Mäts ej 2010
2.1 Stockholmare ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Andel personer som anser att stadens webbplats fungerar bra och är användarvänlig	60 %

STADSLEDNINGSKONTORET
FINANSÄVDELNINGEN

BILAGA 4

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

1. Generella principer

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, dvs. Stockholms stad (staden), Stockholms Stadshus AB (Stadshus) och dess majoritetsägda bolag (bolagen) samt stadens övriga helägda bolag.

Finanspolicyn anger även ramar för hur stadsledningskontorets redovisning och finansstrategi i Stockholms stad (finansstrategi) ska agera på externa finansiella marknader. I bilaga A till finanspolicyn, som beslutas av kommunstyrelsen, fastställs ramar och limiter.

Denna policy ersätter finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad som fastställdes av kommunfullmäktige den 24 maj 2010 (Dnr 123-276/2010).

1.1 Syfte med finanspolicyn

Syftet med finanspolicyn är att:

- Ge mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen.
- Ange hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat.
- Identifiera vilka finansiella risker kommunkoncernen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras och följas upp.

1.2 Uppdatering av finanspolicyn

Stadsdirektören i Stockholms stad, eller till av denne delegerad, ansvarar för att finanspolicyn löpande hålls uppdaterad.

Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar.

1.3 Generella principer för finansverksamheten

1.3.1 Målet med finansverksamheten

Målet med finansverksamheten inom kommunkoncernen är att:

- Tillgodose kommunkoncernens behov av kapital.
- Optimera kommunkoncernens finansiella resultat inom givna risklimiter genom en effektiv tillgångs- och skuldförvaltning.
- Utnyttja skalfördelar och dra nytta av kommunkoncernens samlade kassaflöden.

1.3.2 Samordning av finansverksamheten inom kommunkoncernen

Finansstrategi är kommunkoncernens gemensamma finansfunktion och arbetar ur ett kommunkoncernperspektiv. All extern lånefinansiering och placering ska göras av finansstrategi i stadens namn. Om verksamhetsspecifika förutsättningar möjliggör alternativa finansieringsformer ska detta godkännas av kommunstyrelsen eller

styrelsen för Stockholms Stadshus AB (koncernstyrelsen), i samråd med finansstrategi.

Kommunkoncernens kassaflöden ska samlas i ett koncernkontosystem så att likvidflöden kan kvittas mot varandra.

Finansstrategi ska erbjuda staden och samtliga bolag upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. En årlig översyn av villkoren ska genomföras.

Staden och samtliga bolag ska bistå finansstrategi med uppgifter om likviditets-, finansierings- och placeringsbehov.

1.3.3 Ansvar för risk och resultat

Staden och samtliga bolag har ansvar för sitt finansiella resultat inom följande givna ramar.

- Staden och samtliga bolag ansvarar för sina respektive investeringsbeslut och för optimering av sitt respektive rörelsekapital.
- Finansstrategi ansvarar för att hantera den för kommunkoncernen beslutade avvägningen mellan kostnad och risk.

1.4 Riktlinjer beträffande finanspolicys för Stockholms Stadshus AB och S:t Erik Livförsäkring AB

Finanspolicy Stockholms Stadshus AB anger ramarna för Stadshus och bolagen. Av bolagen ska endast S:t Erik Livförsäkring AB (S:t Erik Liv) fastställa en egen finanspolicy.

Finanspolicys för Stadshus respektive S:t Erik Liv ska fastställas årligen och därutöver revideras vid behov.

Samråd ska ske med finansstrategi inför revidering och fastställande av finanspolicy för Stadshus respektive S:t Erik Liv.

Finanspolicyn är överordnad finanspolicys för Stadshus och S:t Erik Liv.

1.5 Ram för upplåning

Kommunfullmäktige fastställer en ram för kommunkoncernens totala externa upplåning. Ramen ska fastställas med utgångspunkt i beslutade investeringar för staden samt planerade investeringar för bolagen i enlighet med budget. Kommunkoncernens ram för extern upplåning är 30 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta.

Upplåning får bara genomföras för att täcka finansierings- eller refinansieringsbehov i någon av kommunkoncernens verksamheter. Upplåning inom ramen för löpande likviditetsbehov eller för att upprätthålla betalningsberedskap är undantaget från detta.

1.6 Ram för placering

I det fall kommunkoncernen får ett externt placeringsbehov, ska placeringen i möjligaste mån matcha kommunkoncernens skuldportfölj och framtida prognostiserade likvidflöden. Placering begränsas till den längsta löptiden av den vid varje tillfälle befintliga skulden.

1.6.1 Tillåtna instrument

Placering får ske i räntebärande instrument, i depositkontrakt och på konto i bank.

1.6.2 Etiska regler

Vid placeringar ska det etiska perspektivet beaktas samt hänsyn tas till internationella konventioner avseende mänskliga rättigheter.

1.7 Utlåning och borgensteckning för bolagen

Kommunfullmäktige fastställer en ram för total utlåning till och borgensteckning för bolagen. Ramen uppgår till 60 000 mnkr.

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att besluta om ramar för utlåning till och borgensteckning för varje enskilt bolag.

Staden tecknar där utöver vid behov borgen för bolagens pensionsutfästelser.

1.8 Generella principer för borgensteckning

Alla borgen och garantier som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. Restriktivitet ska gälla för tecknande av stadens borgen. Godkännande ska endast ske i undantagsfall och enbart om all annan möjlighet till finansiering har beaktats. All borgensteckning ska vara belopps- och tidsbegränsad.

För att en borgensteckning ska tillstyrkas ska:

- Ändamålet stödja stadens mål för verksamheten i enlighet med inriktning angiven i budget för staden.
- Verksamheten ha en långsiktig plan och inriktning som ger staden och dess medborgare ett tydligt mervärde, på både kort och lång sikt.
- Verksamheten vila på realistiska ekonomiska grunder.

För borgen eller garanti utgår en årsavgift om 0,2 %, eller annan avgift beslutad av kommunfullmäktige.

Stadens regressrätt ska utnyttjas. Avskrivning av regresser ska övervägas då gäldenär gått i konkurs eller av annan anledning inte anses kunna kompensera staden.

Aktuella borgensåtaganden ska löpande rapporteras till kommunstyrelsen.

2. Ansvarsfördelning

Stadens ansvarsfördelning fastställs i stadens delegationsordning. Stadshus och bolagens ansvarsfördelning fastställs i finanspolicy för Stockholms Stadshus AB. Ansvarsfördelning i S:t Erik Liv fastställs i finanspolicyn för S:t Erik Livförsäkring AB. Finanspolicyn är överordnad delegationsordningen samt policys för Stadshus och S:t Erik Liv.

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige ska:

- Årligen fastställa kommunkoncernens finanspolicy.
- Årligen fastställa ram för total upplåning på den externa marknaden.
- Årligen fastställa stadens ram för total utlåning till och borgensåtagande för bolagen.

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ska:

- Fastställa limiter för de risker som definieras i finanspolicyn (i bilaga A).
- Fastställa ramar för utlåning till varje enskilt bolag (i bilaga A), inom ramen för total utlåning till bolagen som definieras i finanspolicyn.

- Fastställa den procentuella storleken på omkostnadsersättning vid upplåning och placering för staden och bolagens räkning.

3. Risk

3.1 Riskbegränsande instrument

För att hantera risker i den finansiella verksamheten får valuta- och räntederivat användas. Till derivatinstrument räknas swapar, terminer och optioner.

3.2 Finansieringsrisk

Kommunkoncernens externa skuldportfölj ska vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Limit för begränsad andel kapitalförfall inom ett år anges i bilaga A.

I det fall den externa nettoskuldportföljen är lägre än 15 miljarder kronor ska riskmandat i form av begränsad andel kapitalförfall inom ett år inte anses begränsande. I en sådan situation ska maximal löptid för upplåning gälla. Limit för maximal löptid för upplåning anges i bilaga A.

3.3 Likviditetsrisk

3.3.1 Definition av tillgängliga likvida medel

Tillgängliga likvida medel innefattar följande:

- Kassa och bank.
- Noterade finansiella tillgångar som kan omsättas inom 3 dagar.
- Bekräftade ej utnyttjade kreditlöften, i form av syndikerat låneavtal och ej utnyttjad checkräkningskredit.

3.3.2 Principer för hantering av likviditetsrisk

Fluktuationer i det löpande likviditetsbehovet ska hanteras via en checkräkningskredit.

Därutöver ska en betalningsberedskap finnas upprättad för att säkerställa upplåning när annan finansiering ej är möjlig. Denna beredskap ska vara i form av tillgängliga likvida medel. I bilaga A fastställs hur stor kommunkoncernens betalningsberedskap minst måste vara.

3.4 Valutarisk

Kommunkoncernens exponering i valutarisk ska minimeras. I bilaga A fastställs limiter för valutariskexponeringen.

3.5 Ränterisk

Limit för ränterisk för kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj uttrycks som en målduration, inklusive ett avvikelseintervall kring måldurationen, och i form av maximal andel ränteförfall inom ett år. Måldurationen ska ses som ett mått på genomsnittlig räntebindningstid och ska tillsammans med maximal andel ränteförfall inom ett år sätta ramarna för kommunkoncernens externa räntefallostruktur. Limit för målduration och maximal andel ränteförfall inom ett år anges i bilaga A.

I det fall den externa nettoskuldportföljen är lägre än 15 miljarder kronor ska riskmandat i form av målduration och begränsad andel ränteförfall inom ett år inte anses begränsande. I en sådan situation ska ränterisken reduceras genom att löptider och risktagande vid placering och upplåning i möjligaste mån anpassas till vilken horisont som gäller i förhållande till framtida likvidflöden (d v s. matchningsprincipen), utifrån i finanspolicyn givna ramar.

Positioner på den externa marknaden, i syfte att förbättra resultatet, är inte tillåtna.

3.6 Kreditrisk

Kreditrisk definieras som summan av exponeringen i placeringar och derivat. Kreditrisken delas upp i två delar, dels per motpart eller instrument vilket anges i kronor, dels totalt för hela portföljen och då anges den totala exponeringen som ett samlat kreditvärde.

I bilaga A anges limiter för kreditexponering per motpart eller instrument. Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp inklusive upplupen ränta. Exponeringen i derivat definieras som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde per motpart.

Limit för det maximalt tillåtna kreditvärdet för kommunkoncernen anges i bilaga A. Hänsyn tas till motpartens eller instrumentets kreditvärdighet och den återstående löptiden på kontraktet eller placeringen. De av kommunfullmäktige särskilt beslutade placeringar ingår inte i beräkningen av kreditvärdet.

Motparten eller instrumentet ska innehålla en kreditbedömning (rating) av Standard & Poor's eller Moody's. Vid de fall motparten eller instrumentet har fler än en rating ska den lägsta ratingen gälla.

Finansiella derivatkontrakt får endast ingås med motpart som har tecknat ett internationellt swapavtal (ISDA) med staden eller där undertecknandet av ett sådant avtal är nära förestående.

3.7 Operativa risker

3.7.1 Syfte

Syftet med hanteringen av operativa risker är att:

- Se till att finansverksamheten bedrivs på ett kontrollerat sätt och att finansstrategi vid varje tidpunkt har korrekt information om positioner och risker så att beslut kan fattas på korrekta grunder.
- Minimera förluster på grund av fel i processer, system eller på grund av bristande kontroll.

3.7.2 Riktlinjer för hantering av operativa risker

Det ska finnas en process för löpande identifiering, värdering och hantering av operativa risker inom finansverksamheten.

3.7.3 Hantering av nya finansiella instrument

Innan nya finansiella instrument får användas ska det säkerställas att de kan hanteras i systemen, både redovisnings- och värderingsmässigt.

4. Riskkontroll

Det ska finnas en funktion för riskkontroll som löpande ska följa upp risk utifrån finanspolicyn. Funktionen rapporterar till stadsdirektören i staden, eller till av denne delegerad.

Överträdelser av ramar, limiter och mandat rapporteras till kommunstyrelsen respektive koncernstyrelsen.

4.1 Uppföljning och rapportering

Riskkontrollfunktionen ska löpande ta fram veckovisa riskrapporter.

Riskkontrollfunktionen ska månadsvis ta fram en finansiell rapport innehållande kommunkoncernens ställning, risker och limiter. Den finansiella månadsrapporten rapporteras månadsvis, med undantag av juni, till kommunstyrelsen.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR: 2009-013375-214

SID 1 (7) 2009-11-27
MHN 2009-12-17 p 10

Magnus Sannebro
Telefon 08-508 28 184
magnus.sannebro@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

STOCKHOLMS VATTENPROGRAM – LÄGESRAPPORT TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE

Förslag till beslut

- 1 Godkänna anmälan av rapporten ”Stockholms vattenprogram - Lägesrapport till kommunfullmäktige”.
- 2 Överlämna rapporten till kommunfullmäktige.
- 3 Uppdra åt förvaltningen att återkomma med förslag till förlängd programperiod för vattenprogrammet, reviderad målstruktur samt redaktionella anpassningar av målen i programmet.
- 4 Överlämna lägesrapporten till stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, styrelsen för Stockholm Vatten AB, styrelsen för Stockholms Hamnar AB, kommunstyrelserna i Järfälla, Sollentuna, Sundbyberg, Solna, Lidingö, Nacka, Tyresö, Haninge, Huddinge, Botkyrka och Ekerö, Länsstyrelsen i Stockholms län, Tyresås vattenvårdsförbund, Svealands kustvattenvårdsförbund, Mälarens vattenvårdsförbund, Vattenmyndigheten för Norra Östersjön samt Naturvårdsverket.

Gunnar Söderholm

Ulf Mohlander

Sammanfattning

Stockholms vattenprogram gäller för åren 2006 till 2015. Vattenprogrammet godkändes av kommunfullmäktige den 12 juni 2006. Kommunfullmäktige beslutade samtidigt att en uppföljning av vattenprogrammets mål skulle göras 2009 och 2012. Miljö- och hälsoskyddsnämnden gavs i uppdrag att samordna framtagandet av en lägesrapport. Vattenprogrammet har två målområden: Miljökvalitet och Rekreation. Under varje målområde finns ett antal övergripande mål. Indikatorer har tagits fram för att kunna följa upp de övergripande målen. En bedömning av måluppfyllelsen har gjorts för respektive mål.

Vattenkvaliteten i de flesta sjöarna i Stockholm har förbättrats de senaste 10-20 åren. I ett längre tidsperspektiv, sedan början av 1970-talet, har förbättringen i många sjöar varit mycket stor. Det tillrinnande vattnet har blivit renare genom att avloppsutsläpp har renats eller förts över till de stora reningsverken. Restaureringsåtgärder har också vidtagits i sjöarna vilket varit av stort värde för att åstadkomma en bättre vattenkvalitet. Tillförseln av föroreningar via dagvattnet har minskat, t.ex. från trafikdagvatten. Råvattenkvaliteten vid vattenverken är god. Kvaliteten på Stockholms grundvatten varierar geografiskt men är generellt sett dålig. Många mark- och sedimentområden i Stockholm är förorenade pga. de verksamheter som tidigare har bedrivits där, eller fortfarande pågår.

Åtgärder har genomförts för att förbättra förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv, t.ex. restaureringar av vattendrag, anläggande av våtmarker och dammar för groddjur. Badvattenkvaliteten vid Stockholms strandbad är överlag god. En del avvikelser förekommer från år till år bland annat beroende på vädret under badsäsongen. Sportfisket och kräftfisket i de mindre sjöarna runt Stockholm har varit bra eller mycket bra de senaste 10 åren, liksom fisket i Mälaren.

Lägesrapporten avslutas med en genomgång av vilka förändringar som bör genomföras i vattenprogrammet. Förvaltningen föreslås få i uppdrag att återkomma till miljö- och hälsoskyddsnämnden med förslag till förlängd programperiod för vattenprogrammet, reviderad målstruktur samt redaktionella anpassningar av målen i programmet. Det behövs också en tydligare integration av dagvattenstrategin i vattenprogrammet.

Bakgrund

Stockholms stads program för vattenvårdsarbetet gäller för åren 2006 till 2015. Vattenprogrammet innehåller mål och åtgärder för hur Stockholms sjöar och vattendrag ska bli renare samt hur vattenområdena ska värnas och utvecklas ur rekreationssynpunkt. Vattenprogrammet godkändes av kommunfullmäktige den 12 juni 2006. Kommunfullmäktige beslutade samtidigt att en uppföljning av vattenprogrammets genomförande skulle göras 2009 och 2012. Miljö- och hälsoskyddsnämnden gavs i uppdrag att samordna framtagandet av en lägesrapport. Enligt fullmäktiges beslut ska de två grundläggande målen för Miljökvalitet och Rekreation följas upp.

För att underlätta kommunikationen av vattenprogrammet internt och externt, bland annat via Miljöbarometern, har en anpassning av programmets målformuleringar gjorts. De två grundläggande målen benämns numera **målområden**. Under varje målområde finns ett antal **övergripande mål**. De övergripande målen gäller för samtliga vattenområden.

Samtliga indikatorer redovisas utförligt på webbplatsen Miljöbarometern, miljobarometern.stockholm.se/vatten.

VATTENPROGRAMMETS MÅLSTRUKTUR

Vattenprogrammets två målområden har följande formulering:

1. Miljökvalitet

Stockholm ska ha en god vattenstatus. Senast 2015 ska Stockholms vattenområden uppnå den status som föreskrivs i EU:s vattendirektiv.

2. Rekreation

Stockholms vattenområden ska vara attraktiva rekreationsområden för alla. Vattenvägar och upplevelsevärden ska bibehållas och utvecklas. Vid naturreservatsbildning ska friluftshintressen vägas mot naturvärden. Funktionshindrades behov av rekreation ska beaktas.

Under respektive målområde finns övergripande mål, som gäller för samtliga vattenområden i staden. Den ursprungliga indelningen av de övergripande målen, enligt kommunfullmäktiges beslut om vattenprogrammet 2006, var följande:

Miljökvalitet

- 1.1 Kvaliteten på tillrinnande vatten ska vara sådan att en god vattenstatus uppnås i stadens vattenområden.
- 1.2 Volymen tillrinnande vatten till stadens sjöar och vattendrag ska bibehållas eller ökas.
- 1.3 Mark och vatten ska ge förutsättningar för en rik biologisk mångfald.
- 1.4 Grundvattnets kvalitet ska bevaras eller förbättras.
- 1.5 Grundvattennivåerna ska upprätthållas.
- 1.6 Förorenade mark- och sedimentområden som medför stor påverkan på yt- och grundvatten ska saneras.
- 1.7 Mälaren ska skyddas som dricksvattentäkt.

Rekreation

- 2.1 Fria vattenspeglar och obebyggda stränder ska bevaras.
- 2.2 Befintliga strandbad ska underhållas och ha en god vattenkvalitet. Önskemål om nya strandbad ska beaktas.
- 2.3 Sammanhängande promenadstråk ska utvecklas där så är möjligt med hänsyn till naturvårdsintressen.
- 2.4 Båtsport ska utvecklas med hänsyn till rådande motorbåtsförbud och hastighetsbegränsningar.
- 2.5 Befintliga småbåtshamnar ska bevaras och utrymme för vinteruppläggningsplatser ska så långt möjligt ges.
- 2.6 Fiskemöjligheter ska bevaras och förbättras.
- 2.7 Exploatering av vattenområde ska kompenseras med likvärdiga kvaliteter inom samma vattenområde.

2.8 Det mellankommunala samarbetet ska utvecklas för t.ex. plogning av skridskobanor och etablering av kanotleder.

ORGANISATION

Genomförandet av vattenprogrammet är främst ett ansvar för Stockholms stads förvaltningar och bolag. Vattenprogrammet har gemensamt tagits fram av de berörda förvaltningarna tillsammans med Stockholm Vatten AB. En särskild organisation har införts för stadens vattenvårdsarbete, där Miljöförvaltningen ansvarar för samordningen.

Följande förvaltningar och bolag ingår i vattenprogrammets organisation:

- Miljöförvaltningen
- Stockholm Vatten AB
- Trafikkontoret
- Exploateringskontoret
- Stadsbyggnadskontoret
- Idrottsförvaltningen
- Stadsdelsförvaltningarna

INDIKATORER

Arbetet med uppföljningen av de övergripande målen har inriktats på att, så långt möjligt, utnyttja befintliga indikatorer/nyckeltal som stadens förvaltningar och bolag redan använder. I förra miljöprogrammet 2002-2006 togs flera vattenrelaterade indikatorer fram som har kunnat användas efter viss uppdatering/revidering. De flesta indikatorerna är dock helt nya, vissa är fortfarande under utveckling.

Insamling och bearbetning av data till indikatorerna har genomförts inom ramen för vattenprogrammets ordinarie organisation. Vattenprogrammets samordningsgrupp ansvarar för uppföljning av programmets mål och åtgärder. En projektgrupp har svarat för sammanställningen av själva rapporten. Samtliga mål, beskrivningar, bedömningar och indikatorer redovisas på Miljöbarometern, **miljobarometern.stockholm.se/vatten**.

En grundprincip har varit att inte föreslå indikatorer där det är osäkert om det går att mäta utvecklingen. Tillgången på data har därför styrt arbetet med framtagande av indikatorer. För några indikatorer, som bedöms vara relevanta för uppföljningen, saknas dock data och framtagande av underlag för dessa har påbörjats. Detta arbete beräknas vara klart under 2010. I nuläget är det därför inte möjligt att följa upp målen 1.2 *Volymen tillrinnande vatten till stadens sjöar och vattendrag ska bibehållas eller ökas* samt 1.5 *Grundvattennivåerna ska upprätthållas*.

För några av indikatorerna finns äldre data, medan det saknas uppgifter från den senaste 10-årsperioden. Inventeringar pågår som följer upp äldre undersökningar, t.ex. genomför miljöförvaltningen en strandinventering, där resultat väntas bli klara 2010. I flera fall kan data endast redovisas från ett undersökningstillfälle, vilket innebär att någon trend inte kan bedömas för den indikatorn. Ofta beror detta på resursbrist, miljöövervakning av vatten är som regel kostsamt, t.ex. grundvattenprovtagningar och analyser av miljögifter. Vissa data kommer från externa aktörer,

t.ex. fiskeklubbar där arbetet bedrivs på ideell basis, vilket innebär att kontinuiteten inte alltid kan garanteras.

Förvaltningens synpunkter

Vattenkvaliteten i de flesta sjöarna i Stockholm har förbättrats de senaste 10-20 åren. I ett längre tidsperspektiv, sedan början av 1970-talet, har förbättringen i många sjöar varit mycket stor. Orsaken är främst att det tillrinnande vattnet har blivit renare, bl.a. genom att avloppsutsläpp har renats eller förts över till de stora reningsverken. Åtgärder i sjöarna, som vegetationsröjning, muddring, fastläggning av fosfor och tillsättning av dricksvatten, har också varit av stort värde för att åstadkomma en bättre vattenkvalitet. Tillförseln av föroreningar via dagvattnet minskar, idag renas t.ex. ca 40 % av trafikdagvattnet från högratifierade vägar (mer än 15 000 fordon/dygn).

Mälaren försörjer ca 1,7 miljoner människor med dricksvatten. Vattenkvaliteten vid vattenverken är god och uppfyller väl Livsmedelsverkets krav på råvatten. Grundvattnet i Stockholm är tydligt påverkat av stadsmiljön. Kvaliteten på Stockholms grundvatten varierar geografiskt men är generellt sett dålig. Många mark- och sedimentområden i Stockholm är förorenade p.g.a. de verksamheter som tidigare har bedrivits där, eller fortfarande pågår. Sanering av förorenad mark sker främst i samband med exploatering.

Badvattenkvaliteten vid Stockholms strandbad är överlag god. En del avvikelser förekommer från år till år bland annat beroende på vädret under badsäsongen. Under 2009 års badvattenprovtagning visade 87 % av proverna tjänlig vattenkvalitet, vilket är det högsta värdet under den redovisade perioden 1996-2009.

Sportfisket och kräddfisket i de mindre sjöarna runt Stockholm har varit bra eller mycket bra de senaste 10 åren, liksom fisket i Mälaren. I Strömmen finns ett unikt lax- och havsöringsfiske baserat på årliga utsättningar av tvåårig smolt. Staden har genomfört flera fysiska åtgärder för att förbättra förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv, t.ex. restaureringar av vattendrag, anläggande av våtmarker och dammar för groddjur.

Stockholms dagvattenstrategi antogs av kommunfullmäktige år 2002, fyra år före beslut togs om vattenprogrammet. En utvärdering och revidering av dagvattenstrategin pågår för närvarande. Eftersom kvaliteten på dagvatten har så stor betydelse för vattenstatusen i sjöar och vattendrag är det är önskvärt att dagvattenstrategin på ett tydligare sätt integreras i stadens övergripande vattenvårdsarbete. Revideringen av dagvattenstrategin bör därför ske inom ramen för vattenprogrammet.

BEHOV AV FÖRÄNDRINGAR

Förlängning av vattenprogrammets programperiod

Vattenprogrammets övergripande mål om miljökvalitet har sin grund i ramdirektivet för vatten (vattendirektivet). När vattenprogrammet antogs av kommunfullmäktige 2006 var det fortfarande oklart hur direktivet skulle tillämpas lokalt. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har därefter tagit fram förslag till statusklassningar av vattenförekomster, förslag till miljökvalitetsnormer samt förslag till åtgärdsprogram för hur normerna ska uppnås.

Förslagen var ute på remiss under 2009, beslut kommer att tas av Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt den 22 december 2009.

De fastställda miljökvalitetsnormerna och åtgärdsprogrammet kommer att innebära att det finns behov av anpassningar av vattenprogrammet för att det ska fungera som ett lokalt åtgärdsprogram, i linje med vattendelegationens beslut. Bland annat föreslås tidsundantag till år 2021 för vattenförekomster som idag inte har "God ekologisk status". Av de åtta vattenförekomster som berör Stockholms stad är det enbart en, Östra Mälaren, som idag har god ekologisk status. Vattendelegationens kommande beslut om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram samt eventuella tidsundantag måste därför avvaktas, för att behov av nödvändiga förändringar och justeringar av vattenprogrammet ska kunna analyseras. Sannolikt innebär det att vattenprogrammets tidpunkt för när målet om god ekologisk status ska uppnås behöver förlängas från nuvarande 2015 till 2021. Förvaltningen föreslås därför få i uppdrag att under 2010 återkomma till miljö- och hälsoskyddsnämnden med förslag till förlängd programperiod för vattenprogrammet.

Revidering av vattenprogrammets målstruktur

Under arbetet med uppföljningen av vattenprogrammets mål har det framkommit att det finns behov av vissa förändringar av vattenprogrammets målstruktur. De två nuvarande målområdena kvarstår, men en viss revidering och komplettering behövs av de övergripande målen.

Mål 1.1 Kvaliteten på tillrinnande vatten behöver delas upp

Vissa av de övergripande målen i vattenprogrammet är mycket omfattande, detta gäller framförallt målet 1.1 *Kvaliteten på tillrinnande vatten ska vara sådan att en god vattenstatus uppnås i stadens vattenområden*. Närmare 100 åtgärder är kopplade till detta mål i Miljöbarometern, varav många gäller dagvatten. För att öka tydligheten bör det nuvarande målet delas upp i separata mål för:

- Dagvatten
- Bräddvatten/avlopp
- Vattenkvalitet – kemisk status

Ett nytt mål för Båtliv behövs

De två nuvarande målen för båtlivsfrågor, 2.4 och 2.5 (se sid 4) är relativt snävt formulerade. Det har dessutom visat sig svårt att ta fram lämpliga indikatorer för uppföljning. Målen behöver därför ersättas med ett nytt övergripande mål för Båtliv, vilket också underlättar uppföljningen. Idrottsförvaltningen, som ansvarar för uppföljning av de två målen, har tagit fram följande förslag till ny målformulering: *Ett levande fritidsbåtliv*. Fler indikatorer behöver också tas fram.

Ett mål för klimatanpassning bör tas fram

Nya frågeställningar har tillkommit sedan framtagandet av det nuvarande vattenprogrammet inleddes. Ett sådant område som bör ingå i vattenprogrammet är klimatanpassning. Kommande klimatförändring anses bl.a. innebära ökade regnmängder och risk för översvämning, med negativ påverkan på vattenkvaliteten som följd. Ett nytt övergripande mål för klimatanpassning behöver tas fram, och infogas under målområdet Miljökvalitet.

Målet för mellankommunalt samarbete bör utgå

Det nuvarande målet 2.8 *Det mellankommunala samarbetet ska utvecklas för t.ex. plogning av skridskobanor och etablering av kanotleder* bör utgå, med motiveringen att det är en åtgärd, eller snarare ett arbetssätt. Målet är också svårt att följa upp, lämplig indikator saknas.

Redaktionella anpassningar av vattenprogrammets mål

Under denna första uppföljning av vattenprogrammet har vissa behov av redaktionell anpassning av de övergripande målens formulering noterats:

Målet för kompensation vid exploatering bör anpassas till Miljöprogrammet

För det nuvarande målet 2.7 *Exploatering av vattenområde ska kompenseras med likvärdiga kvaliteter inom samma vattenområde* bör formuleringen ändras, så att det överensstämmer med Stockholms miljöprogram 2008-2011, delmål 4.2 *Exploatering av värdefulla mark- och vattenområden ska kompenseras*. Uppföljningen av målet underlättas väsentligt om det har samma formulering i miljöprogrammet och vattenprogrammet. Målet flyttas också från målområde Rekreation till Miljökvalitet, och får beteckningen 1.8.

Inga egna indikatorer tas fram för mål 1.7 Mälaren som dricksvattentäkt

2008 fattade Länsstyrelsen beslut om vattenskyddsområde för Östra Mälaren med bestämmelser som reglerar verksamheter inom skyddsområdet. För vattenprogrammets mål 1.7 *Mälaren ska skyddas som dricksvattentäkt* tas inga egna indikatorer fram, istället hänvisas till målet 1.1 *Kvaliteten på tillrinnande vatten ska vara sådan att en god vattenstatus uppnås i stadens vattenområden*. Under mål 1.1 redovisas även åtgärder för att säkerställa dricksvattenkvaliteten i Mälaren.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Stockholms vattenprogram - Lägesrapport till kommunfullmäktige (här ej tryckt)
----------	--

ÄLDREFÖRVALTNINGEN
AVDELNINGEN FÖR STRATEGI OCH PLANERING

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 105-228/2008
SID 1 (30)
2009-01-20

Handläggare:
Barbro Karlsson, tfn: 08-508 36 218
Git Skog, tfn: 08-508 36 217

Till
Äldrenämnden
den 10 februari 2009

Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen

Äldreförvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar följande

1. Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att förändringar i Paraplysystemet med anledning av beslut om ändringar av nuvarande avgiftssystem påbörjas med start i början av 2009.
4. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att reservera medel för utvecklingskostnader av Paraplysystemet.
5. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att samtliga förändringar som föreslås i äldreförvaltningens tjänsteutlåtande införs från och med den 1 januari 2010.
6. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att äldrenämnden ges i uppdrag att årligen utarbeta tillämpningsanvisningar för avgifter inom äldreomsorgen.
7. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan beslutspunkt 6, ger äldrenämnden i uppdrag till äldreförvaltningens direktör att årligen utarbeta och besluta om tillämpningsanvisningar för avgifter inom äldreomsorgen.

Gunnel Rohlin

Raili Karlsson

S

direktör

avdelningschef

Sammanfattning av äldreförvaltningens förslag

Nedan sammanfattas äldreförvaltningens förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen och dess förväntade ekonomiska konsekvenser utifrån de beräkningar som genomförts:

1. Vid beräkning av den enskildes avgiftsunderlag tas ingen hänsyn till underskott av kapital.
2. Minimibeloppet beräknas till en tolftedel av 135,46 % av prisbasbeloppet för ensamstående och en tolftedel av 114,46 % av prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar, registrerade partners och sambor. Det innebär att minimibeloppet för makar och sambor i stadens avgiftssystem anpassas till förändringen av lagstiftningen som gäller från och med den 1 januari 2009. (8 kap 7 § SoL).
3. Makar, registrerade partners och sambor har gemensam avgift när insatserna kommer båda till del i deras gemensamma hushåll.
4. I de fall alla måltider serveras i s.k. våningsmatsalar på servicehus uppgår avgiften för kost till maximalt samma summa som avgiften för kost i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg (73,3 % av 1/12 av prisbasbeloppet eller 2 614 kr per månad år 2009).
5. Avgift för näringspreparat i servicehus, fastställs varje år utifrån avgift för kost i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg och våningsmatsalar i servicehus. Hel nutrition i servicehus genererar samma avgift som kost och hel nutrition i vård- och omsorgsboende (2 614 kr per månad år 2009). Halv nutrition uppgår till 25 % och kosttillägg till 10 % av kostnaden för kost och hel nutrition.
6. Reducering av kostavgift på grund av långvariga medicinska eller sociala skäl förändras på så sätt att detta endast omfattar möjlighet till hel reducering under den korta period vid livets slutskede då eventuellt all form av näringstillförsel, efter beslut av läkare, avbryts.
7. Ett individuellt tillägg till minimibeloppet avseende fördyrande kostnader för kost ges till alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende samt till de som äter alla måltider i s.k. våningsmatsal på servicehus. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader för råvaror för kvinnor 75 år och äldre och vad maten kostar för den enskilde (2 614 kr – 1 380 per månad år 2009) (8 kap 8 § SoL).
8. Då den enskilde i vård- och omsorgsboende förbehålls det lagstadgade minimibeloppet och dessutom får inberäkna ett individuellt tillägg för kost, föreslår äldreförvaltningen att staden därmed inte reducerar kostavgiften för den enskilde i de fall denne har ett positivt avgiftsutrymme. Om den enskildes avgiftsutrymme är negativt, föreslår äldreförvaltningen däremot att kostavgiften reduceras med samma summa som det negativa avgiftsutrymmet (8 kap 8 § SoL).

9. Ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. Det individuella avdraget uppgår till 8 % av en tolfedel av prisbasbeloppet (285 kr per månad år 2009) (8 kap 8 § SoL).
10. Personer som beviljats hjälp med matlåda och/eller dagverksamhet har rätt till ett individuellt tillägg vid beräkning av avgiftsunderlag. Detsamma ska gälla för de personer som blir beviljade "hjälp med mat" och där utföraren verkställer beslutet genom att distribuera matlådor (8 kap 8 § SoL).
11. Det individuella tillägget för matlådor och mat på dagverksamhet baseras på att varje huvudmål kostar 0,11 % av prisbasbeloppet (47 kr år 2009).
12. Avgiftsgrupper införs som utgår från beviljad tid i sju intervaller.
13. Avvikelser av utförd tid från timintervallet i aktuell avgiftsgrupp ska generera en reducerad hemtjänstavgift för den enskilde. Reduceringen sker genom en individuellt uträknad timavgift.
14. För personer som bor i vård- och omsorgsboenden sker reduktion av omsorgsavgift och kostavgift på grund av frånvaro genom avdrag av individuellt uträknad avgift per dag.
15. Avgift för avlösning i hemmet debiteras från och med timme 17 per månad.
16. Avgiftsfri ledsagning avser i första hand olika former av kulturella och sociala aktiviteter.
17. Övergångsregler vid beräkning av avgift inom äldreomsorgen för personer som haft insatser innan 65 årsdagen tas bort i de fall de nuvarande olikheterna mellan avgiftssystemen för personer under respektive över 65 år kvarstår.

Generellt kan sägas att förslagen att höja de enskildas minimibelopp till lagstiftningens nivå och till detta lägga individuella tillägg för i första hand fördyrande utgifter för kost, innebär minskade intäkter för staden i form av hemtjänstavgifter och vård- och omsorgsavgifter. För vård- och omsorgsboenden uppgår minskningen av intäkter för vård- och omsorgsavgifter till ca 1,2 mnkr per år. Motsvarande minskning av intäkter för hemtjänstavgifter uppgår, med de antaganden som beräkningen utgått ifrån, till ca 11,7 mnkr per år.

Förslaget att endast reducera avgiften för kost i vård- och omsorgsboenden i de fall den enskilde har ett negativt avgiftsutrymme innebär ökade intäkter för staden för kost om ca 1,1 mnkr.

Vid genomförande av samtliga förslag som presenteras i detta tjänsteutlåtande beräknas stadens intäkter således minska med ca 11,8 mnkr per år. Medel har reserverats i Central medelsreserv i budget för 2009 med anledning av denna nettoförändring.

I en första förstudie som har påbörjats uppskattas utvecklingskostnaderna, för att genomföra de förändringar av Paraplysystemet som krävs, uppgå till ca 2,5 mnkr. Denna kostnad omfattar förändringar för både äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Äldreförvaltningen föreslår att medel reserveras för utvecklingskostnader av Paraplysystemet.

Bakgrund

Avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och omsorg i särskilt boende regleras från och med den 1 juli 2002 i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL). Från och med den 1 januari 2003 infördes bestämmelser kring inkomstberäkning i SoL.

Stockholms stad införde med anledning av de nya bestämmelserna i SoL, ett nytt avgiftssystem inom äldreomsorgen från och med den 1 juli 2002.

Äldreförvaltningen anser att avgiftssystemet bör förändras så att det på ett tydligare sätt följer de bestämmelser som finns i SoL. I samband med översynen av avgiftssystemet föreslår äldreförvaltningen även andra former av förändringar med syfte att göra avgifterna tydligare för den enskilde samt att underlätta administrationen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldreförvaltningen. I beredningen har en arbetsgrupp bestående av representanter från sju stadsdelsförvaltningar samt IT-avdelningen på stadsledningskontoret fungerat som referensgrupp. Då socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen parallellt med detta ärende föreslår förändringar av nuvarande avgiftssystem för personer under 65 år, har ett samarbete även skett mellan äldreförvaltningen och dåvarande socialtjänstförvaltningen. Samråd har skett med juridiska avdelningen samt finansavdelningen på stadsledningskontoret. Äldrenämndens handikappråd och kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 3 februari 2009.

Äldreförvaltningens synpunkter och förslag

I detta tjänsteutlåtande presenteras förslagen till förändringar av nuvarande avgiftssystem samt vilka konsekvenser dessa kan antas få vad gäller stadens intäkter, de enskildas avgifter och krav på förändringar i stadens verksamhetssystem (Paraplysystemet). De beräkningar som genomförts är baserade utifrån räkningskörningen i september 2008. Till tjänsteutlåtandet biläggs ett sammandrag av de viktigaste paragraferna i kap. 8 SoL, vilka ligger till grund för de förändringar som äldreförvaltningen föreslår.

Äldreförvaltningen föreslår att samtliga förändringar som föreslås i detta tjänsteutlåtande införs från och med den 1 januari 2010.

Med anledning av förändrat prisbasbelopp har tidigare stadsledningskontoret och därefter äldreförvaltningen inför varje år tagit fram ”Tillämpningsanvisningar för äldreomsorgens avgiftssystem”. Tillämpningsanvisningarna har undertecknats av stadsdirektören. Äldreförvaltningen föreslår att ansvaret för att årligen ta fram uppdaterade tillämpningsanvisningar delegeras till äldreförvaltningens direktör.

Underskott av kapital

Vid beräkning av den enskildes inkomst ska inkomst av kapital räknas in i avgiftsunderlaget. Från summan dras 30 % skatt och nettosumman fördelas med lika belopp per månad. Detta fungerar idag och stöds av Paraplysystemet.

Uppgift om underskott av kapital som hämtas från Skatteverket innebär att underskottet redan har kvittats mot eventuell kapitalinkomst och om underskottet är större än överskottet blir summan negativ. I dag tas denna uppgift med i beräkningen av avgiftsunderlaget, vilket leder till att den enskildes inkomst minskas med underskottet. I stället bör uppgift om underskott av kapital behandlas som att det inte finns kapitalinkomster (0 kr). I de fall skulderna avser bostadslån tas hänsyn till dessa lån vid uträkning av bostadskostnaden. Äldreförvaltningen anser i övrigt inte att det finns anledning att subventionera avgiften på grund av eventuella lån och andra skulder som enskilda kan ha.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att staden vid beräkning av den enskildes avgiftsunderlag inte tar hänsyn till underskott av kapital.

Konsekvenser

När underskott av kapital beräknas till 0 kr innebär det att avgiftsutrymmet ökar för de personer som har ett underskott, vilket i sin tur kan påverka den enskildes avgift. Antalet personer med ett underskott av kapital uppgår till ca 3 500, vilket motsvarar ca 16 % av den totala gruppen äldre som har insatser genom äldreomsorgen. Underskotten varierar från 1 kr till uppemot 100 tkr per månad, men den största andelen har ett underskott av kapital under 500 kr per månad.

Minimibelopp och avgift för makar, registrerade partners och sambor

I samband med beslut om regeringens budgetproposition för 2009 beslöt riksdagen i december 2008 att höja det lagstadgade minimibeloppet och därmed införa en ändring i socialtjänstlagen från och med den 1 januari 2009 (SFS 2008:1424). Ändringen syftar till att delvis motverka att den skattelättnad som uppkommit genom det förhöjda grundavdraget försämras genom höjda avgifter enligt socialtjänstlagen. Höjningen av minimibeloppet medför att kommunernas avgiftsintäkter minskar. Enligt kommunala finansieringsprincipen ska kommunerna kompenseras för denna tillkommande kostnad.

Från och med den 1 januari 2009 ska minimibeloppet enligt SoL alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller
2. 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Innan höjningen av minimibeloppet trädde i kraft skulle minimibeloppet enligt SoL lägst utgöra en tolftedel av 1,294 gånger prisbasbeloppet för ensamstående eller en tolftedel av 1,084 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor. I stadens avgiftssystem fram till och med den 31 december 2008 tillämpades lagens bestämmelser vad gällde ensamstående (129,4 %). När det gällde makar och registrerade partners hade staden ett högre minimibelopp än vad lagen angav (112 % istället för 108,4 %).

Från och med den 1 januari 2009 tillämpar staden de nya minimibelopp som föreskrivs i SoL för ensamstående och makar.

Sambor räknas i stadens nuvarande avgiftssystem som ensamstående, vilket inte föreskrivs i lagen. Detta leder till att sambor tillsammans får ett högre minimibelopp än vad makar och registrerade partners får (9 662 kr istället för 8 164 kr år 2009).

Äldreförvaltningen anser att staden bör följa lagstiftarens intentioner kring sambor. Minimibeloppet utgörs av utgifter som påverkas av om man bor tillsammans med någon annan, oavsett civilstånd. Äldreförvaltningen anser att staden bör definiera sambor så som sambolagen (2003:376) gör, dvs. två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll. Det innebär att i de fall till exempel två syskon bor tillsammans ska de inte betraktas som sambor. När det gäller inkomster ska dock sambor inte betraktas på samma sätt som makar och registrerade partners.

Makar betalar i staden gemensamt en avgift för insatser upp till och med avgiftsgrupp 3, men detta gäller inte för sambor enligt bestämmelserna i stadens nuvarande avgiftssystem. Äldreförvaltningen anser att detta även bör gälla för sambor. Mot bakgrund av att äldreförvaltningen i detta ärende föreslår avgiftsgrupper i timintervaller, anser äldreförvaltningen att det skulle vara tydligare om regeln istället innebar att makar, registrerade partners och sambor gemensamt betalar en avgift för insatser som kommer båda till del i deras gemensamma hushåll. Med detta avses insatser som inte tar längre tid att utföra till två personer än om de hade utförts till en person.

En bieffekt av nuvarande sätt att registrera sambors insatser i Paraplysystemet är också att det finns ett antal personer som får hjälp av hemtjänsten som inte framkommer i statistiken.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att staden beräknar minimibeloppet till en tolftedel av 135,46 % av prisbasbeloppet för ensamstående och en tolftedel av 114,46 % av prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar, registrerade partners och sambor. Det innebär att minimibeloppet för makar och sambor i stadens avgiftssystem anpassas till förändringen av lagstiftningen som gäller från och med den 1 januari 2009.

Äldreförvaltningen föreslår vidare att bestämmelsen att makar och registrerade partners har gemensam avgift i avgiftsgrupp 1-3 ändras till att de gemensamt betalar en avgift när insatserna kommer båda till del i deras gemensamma hushåll. Detta ska även gälla för sambor.

Äldreförvaltningen föreslår att möjlighet införs i Paraplysystemet att registrera sambo som medsökande där även sambons personnummer registreras så att SCB-statistik m.m. blir korrekta. Däremot ska sambors inkomster, till skillnad från makars, inte läggas ihop och delas med hälften.

Konsekvenser

Det är inte möjligt att ta fram uppgifter om vad denna förändring skulle leda till för de sambor som idag har insatser. Anledningen är att sambor inte registreras i Paraplysystemet som medsökande. Om ett sambopar har gemensamma insatser registreras insatserna på den ena av dem och om de har olika personliga insatser registreras de som två olika ärenden. Ett antal av de sambor som har hemtjänstinsatser kommer att påverkas av detta förslag då de tillsammans kommer att få ett lägre minimibelopp och därmed i vissa fall en högre avgift än vad de har med nuvarande avgiftssystem.

Kostavgift, minimibelopp och individuella tillägg och avdrag i vård- och omsorgsboenden

I staden har personer som bor i vård- och omsorgsboenden ett lägre minimibelopp än personer som bor i servicehus eller ordinärt boende. Mellanskillnaden utgörs av ett så kallat individuellt avdrag på 1 767 kr per månad (år 2009) som avser kost och förbrukningsartiklar. Enligt SoL är det möjligt att göra individuella avdrag om poster som minimibeloppet avser täcka ingår i vård- och omsorgsavgiften eller tillhandahålls avgiftsfritt. Detta är fallet med förbrukningsartiklar i vård- och omsorgsboenden, men inte med kost som staden tar ut avgift för (2 614 kr per månad år 2009). Staden reducerar dock avgiften för kost i de fall den enskilde inte har förbehållsbeloppet kvar, så i de flesta fall har detta inte påverkat den enskilde på ett negativt sätt.

Socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser ger utrymme för några olika tillvägagångssätt för att försäkra att den enskilde förbehålls medel för de poster som minimibeloppet avser täcka, t.ex. kost i vård- och omsorgsboende. Kommunen kan bestämma att kosten ingår i vård- och omsorgsavgiften och därmed minska minimibeloppet för alla som bor i vård- och omsorgsboenden med summan för kost. Kommunen kan istället bestämma att avgift för kost årligen fastställs utifrån konsumentverkets (KO) beräkningar av skäliga kostnader för livsmedel för personer över 61 år, d.v.s. det belopp som ligger till grund för posten livsmedel i det lagstadgade minimibeloppet. Då behöver kommunen varken göra individuella avdrag eller tillägg.

Kommunen kan också välja att ta ut en avgift för kost som överstiger konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader för livsmedel, under förutsättning att den enskilde får ett individuellt tillägg till sitt minimibelopp.

Äldreförvaltningen föreslår att avgift för kost i vård- och omsorgsboenden fastställs som idag (73,3 % av 1/12 av prisbasbeloppet, 2 614 kr per månad år 2009). Då detta innebär att den enskilde får fördyrade levnadsomkostnader för livsmedel, ges alla som bor i vård- och omsorgsboende ett individuellt tillägg till minimibeloppet. Det individuella tillägget ska utgöras av mellanskillnaden av KO:s beräkningar av råvarukostnaden och stadens fastställda kostavgift. Sedan 2006 delar KO in personer över 61 år i fyra grupper avseende kostnader för livsmedel (kön och ålder). Förslagsvis får den lägsta av dessa summor, avseende kvinnor 75 år och äldre (1 380 kr per månad år 2009), utgöra grunden för det individuella tillägget då det gör att ingen enskild påverkas negativt.

En förutsättning för att staden ska kunna ta ut avgift för kost i vård- och omsorgsboenden som överstiger KO:s beräkningar är således att den enskilde ges ett minimibelopp som lägst motsvarar bestämmelserna i SoL. Förutom behov av individuellt tillägg för kost, bör minimibeloppet som grund avgöras av om den enskilde är ensamstående eller make/maka eller sambo, inte i vilken form av boende den enskilde bor.

För personer som bor i servicehus beräknas avgift för hemtjänst på samma sätt som för de som bor i ordinärt boende. På vissa servicehus finns så kallade våningsmatsalar där alla måltider serveras på liknande sätt som i vård- och omsorgsboenden. Äldreförvaltningen anser att avgiften för kost vid sådana lösningar i servicehus, precis som vid vård- och omsorgsboenden, maximalt ska uppgå till en tolfedel av 73,3 % av prisbasbeloppet (2 614 kr per månad år 2009) och att ett individuellt tillägg ges, som utgår från mellanskillnaden av KO:s beräkningar och stadens avgift för kost.

För personer som vistas hel eller del av månad för korttidsvård ska ett individuellt tillägg för kost göras för varje person och period.

När det gäller förbrukningsartiklar bör det fastställas vilka artiklar som ingår och kostnaden för dessa. Då detta ska gälla lika för alla som bor i vård- och omsorgsboenden är det lämpligt att minska minimibeloppet med denna summa genom ett individuellt avdrag. Det skulle innebära att alla som bor i vård- och omsorgsboenden har ett något lägre minimibelopp än de som bor i servicehus eller ordinärt boende.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att avgiften för kost i vård- och omsorgsboenden, samt i förekommande fall våningsmatsalar i servicehus, fastställs varje år till en tolfedel av 73,3 % av prisbasbeloppet (2 614 kr per månad år 2009). För att den enskilde ska förbehållas medel för den fördyrande livsmedelskostnaden, föreslår äldreförvaltningen att alla som bor i vård- och omsorgsboende och de som äter alla måltider gemensamt i s.k. våningsmatsalar i servicehus, ges ett individuellt tillägg till minimibeloppet. Det individuella tillägget, med utgångspunkt från KO:s beräkningar av råvarukostnader för kvinnor 75 år

och äldre, skulle utifrån 2009 års avgifter uppgå till 1 234 kr per månad (2 614 kr – 1 380 kr).

Äldreförvaltningen föreslår således att den enskildes minimibelopp i vård- och omsorgsboende för det första utgår från lagstiftningens lägsta nivå (en tolftedel av 135,46 % av prisbasbeloppet för ensamstående eller 114,46 % av prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor). Med det individuella tillägget för kost (1 234 kr per månad år 2009) utökas minimibeloppet ytterligare.

Äldreförvaltningen föreslår vidare att ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende. Det individuella avdraget föreslås uppgå till 8 % av en tolftedel av prisbasbeloppet (285 kr per månad år 2009). I begreppet förbrukningsartiklar förslås ingå: toalettpapper, hushållspapper, diverse engångsmaterial (ex. tvättlappar, servetter, madrasskydd m.m.), tvättmedel, sköljmedel, diskmedel, glödlampor, städutrustning, diverse rengöringsmedel samt i förekommande fall inkontinenshjälpmedel.

Minimibeloppet för ensamstående boende i vård- och omsorgsboende blir med detta förslag år 2009 således 5 780 kr per månad (4 831+1 234 -285).

När den enskilde i vård- och omsorgsboende förbehålls det lagstadgade minimibeloppet och dessutom får inberäkna ett individuellt tillägg leder det till att förbehållsbeloppet blir större vilket i sin tur gör att avgiftsutrymmet blir mindre. Avgiftsutrymmet avgör vad den enskilde kan betala i hemtjänstavgift respektive vård- och omsorgsavgift. I vård- och omsorgsboende är maxavgiften för vård- och omsorg 1 712 kronor per månad år 2009. Äldreförvaltningen föreslår att staden därmed inte reducerar kostavgiften för den enskilde i de fall denne har ett positivt avgiftsutrymme. Om den enskildes avgiftsutrymme är negativt, föreslår äldreförvaltningen däremot att kostavgiften reduceras med samma summa som det negativa avgiftsutrymmet (se exempel i bilaga 2).

Konsekvenser

I nuvarande avgiftssystem tar staden ut en avgift för kost i vård- och omsorgsboenden som år 2009 uppgår till maximalt 2 614 kr per månad. I de fall den enskilde har ett avgiftsutrymme som är mindre än maxavgiften för vård- och omsorg, reducerar staden även avgiften för kost. Om reducering av kostavgiften endast görs i de fall den enskilde har ett negativt avgiftsutrymme, innebär det att fler kommer att få betala mer för kosten. Då minimibeloppet för personer i vård- och omsorgsboenden höjs till lagstiftningens nivå med ett individuellt tillägg för kost och ett avdrag för förbrukningsartiklar, innebär det att den enskildes avgiftsutrymme ökar, vilket i sin tur kan påverka vård- och omsorgsavgiften.

Olika former av avgifter och andra kostnader för den enskilde utöver vård- och omsorgsavgift

I dag förekommer det i staden att de enskilda utöver hemtjänst- och vård och omsorgsavgift även får betala avgifter för annat. Det kan avse tvättpaket, olika former av egenvårds-

utrustning samt tekniska hjälpmedel. Bestämmelserna i SoL är tydliga kring att maxtaxa innebär ett tak för den totala avgiften för hemtjänst, dagverksamhet, vård- och omsorg samt insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen. Grunden är att alla insatser ingår i hemtjänstavgiften och att inget annat än mat och hyra ska tillkomma utöver detta.

Hjälpmedel

I vård- och omsorgsboenden har staden hälso- och sjukvårdsansvar upp till och med sjuksköterskas nivå. De insatser som ges av stadens legitimerade personal, d.v.s. sjuksköterska och paramedicinare ingår alltid i den enskildes vård- och omsorgsavgift. Ansvaret innebär även att staden bekostar de medicintekniska produkter som staden ansvarar för och som den legitimerade personalen förskriver. Till grund för vilka medicintekniska produkter som kommunen ansvarar för finns en överenskommelse med landstinget där kostnadsansvaret för olika hjälpmedel fördelats.

Landstingsfullmäktige beslutade i juni 2003 att ett antal tidigare bidragsberättigade bashjälpmedel under en kostnad av ca 250 kr från och med den 1 september 2003 ska bekostas av den enskilde. Staden bör så långt det är möjligt tillämpa samma regler som landstinget när det gäller läkemedel och hjälpmedel. Detta för att förutsättningarna i vård- och omsorgsboenden inte ska skilja sig väsentligt från de i ordinärt boende. Det kan därför finnas skäl till att den enskilde även i vård- och omsorgsboenden och servicehus bör bekosta vissa personliga bashjälpmedel själv.

I ”Riktlinjer för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter för äldre”, som kommunfullmäktige antog den 9 juni 2008 (dnr. 327-4754/2007), anges att individbaserade bashjälpmedel under en kostnad av ca 250 kr i regel ska bekostas av den enskilde. De bashjälpmedel som den enskilde således numera själv får bekosta är av personlig karaktär och i regel inte särskilt vanligt förekommande. Det handlar bland annat om speciellt utformade tvättlappar och tvättsvampar, hjälpmedel för manikyr, pedikyr och hårvård samt matlagnings- och diskningshjälpmedel.

I riktlinjerna fastställs även vilken grundutrustning och vilka hjälpmedel som ska finnas och vid behov tillhandahållas i stadens vård- och omsorgsboenden och servicehus.

Kompressionsstrumpor har på senare år blivit ett allt vanligare komplement till läkemedel och förskrivs numera ofta av läkare. Ett par kompressionsstrumpor kostar ca 1 000 kr och det är vanligt med förskrivning av 4-5 par per gång. Kostnaden kan även återkomma ett par gånger per år då de slits ut relativt fort. Äldreförvaltningen anser att kompressionsstrumpor rimligtvis borde ingå i högkostnadsskyddet då de förskrivs av läkare med syfte att utgöra en form av behandling. Så länge de inte gör det finns ett behov av att klargöra vilken part som ska stå för kostnaden för kompressionsstrumpor när de förskrivs till personer som bor i vård- och omsorgsboenden. Äldreförvaltningen anser inte att det är rimligt att staden står för hela kostnaden. Däremot anser äldreförvaltningen att den enskildes kostnad för kompressionsstrumpor bör vara skäl till att bevilja ett individuellt tillägg. För personer som bor i ordinärt boende finns möjlighet att ansöka om särskilt landstingsbidrag

för kompressionsstrumpor med en egenavgift som uppgår till 200 kr per månad för sex månaders förbrukning av fyra strumpor.

Näringspreparat och nedsättning av avgift för kost

När det gäller olika former av näringspreparat finns ett behov av att klargöra vad staden bekostar och vad den enskilde inom ramen för minimibeloppet bör bekosta. I vård- och omsorgsboenden är utgångspunkten att samtliga äter dygnets alla måltider och avgiften för detta är 2 614 kr per månad år 2009. Detta gäller även i de fall en enskild inte alls äter fast föda utan får sitt näringsintag tillgodosett via till exempel sond.

Kommunfullmäktige beslöt år 2001 om kommunala ersättningsregler för näringspreparat för personer boende i servicehus (dnr. 880/00). Syftet var att uppnå ett med landstinget jämförbart ersättningssystem. Detta har sedan dess inneburit en kostnad för den enskilde på 170, 600 eller 1 200 kr per månad beroende på om det gäller kosttillägg, halv eller hel nutrition. I samma fullmäktigebeslut fastslogs också att personer som bor i vård- och omsorgsboende får sitt näringsbehov tillgodosett inom ramen för den avgift för kost som de betalar, dvs. alla former av näringspreparat ingår i kostavgiften.

Detta innebär att personer som bor i vård- och omsorgsboenden med heldygnsomsorg får betala mer för hel nutrition än personer som bor i servicehuslägenhet. Äldreförvaltningen anser att detta bör rättas till då det för hel nutrition måste anses viktigare att staden har enhetliga regler för alla boendeformer som staden ansvarar för, än att servicehusen ska efterlikna ordinärt boende. Äldreförvaltningen föreslår därför att hel nutrition på servicehus för den enskilde ska kosta detsamma som kost och hel nutrition i vård- och omsorgsboenden med heldygnsomsorg, d.v.s. 2 614 kr per månad år 2009.

Vad gäller halv nutrition och kosttillägg (näringsdryck) för personer boende i servicehus anser dock äldreförvaltningen att det finns anledning att dessa avgifter hålls på en nivå som motsvarar landstingets avgifter i ordinärt boende. Anledningen är att halv nutrition och kosttillägg innebär att den enskilde även har ytterligare utgifter för kost. De kommunala avgifterna för näringspreparat för personer boende i servicehuslägenhet bör dock, som andra avgifter, utgå från prisbasbeloppet så att även dessa räknas upp varje år. Förslagsvis kan beräkningen av avgift för halv nutrition och kosttillägg utgå från avgiften för kost och hel nutrition. Om avgiften för halv nutrition uppgår till 25 % av kostavgiften och kosttillägg till 10 %, skulle det för år 2009 innebära en avgift för den enskilde på 654 kr respektive 261 kr per månad. Vid halv nutrition och kosttillägg kan den enskildes utgift för detta vara skäl till att bevilja ett individuellt tillägg som i sin tur kan påverka hemtjänstavgiften.

I vård- och omsorgsboenden finns, i stadens avgiftssystem, även en annan regel om nedsättning av avgift för kost på grund av långvariga medicinska eller sociala skäl. Som exempel på skäl för nedsättning av avgift nämns att den enskilde aldrig äter frukost, medicinsk behandling som ger symptom som illamående eller oförmåga att inta fast föda. Äldreförvaltningen anser att alla vårdgivare ansvarar för att individanpassa maten och därmed se till att samtliga boende får sitt näringsbehov tillgodosett, oavsett i vilken form näringen

ges. Om den enskilde inte vill äta frukosten, kan vårdgivaren behöva komplettera frukostutbudet så att det passar alla. Eventuella biverkningar av medicinering går på olika sätt att motverka. Däremot anser äldreförvaltningen att det finns anledning att ha kvar möjligheten att helt reducera kostavgiften under den korta period vid livets slutskede då eventuellt all form av näringstillförsel, efter beslut av läkare, avbryts. Vid sådana situationer bör avgiften för kost kunna reduceras helt.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att de möjligheter som idag finns i Paraplysystemet att debitera den enskilde för annat än vad som genom detta ärende beslutas tas bort.

Vad gäller avgifter för näringspreparat föreslår äldreförvaltningen att hel nutrition för personer boende på servicehus bör kosta detsamma som kost och hel nutrition i vård- och omsorgsboenden med heldygnsomsorg, d.v.s. 2 614 kr per månad år 2009.

För personer boende i servicehus föreslår äldreförvaltningen att avgift för halv nutrition uppgår till 25 % av hel kostavgift (2 614 kr) eller 654 kr per månad och kosttillägg till 10 % av hel kostavgift eller 261 kr per månad år 2009. Förslaget innebär att kommunfullmäktiges beslut om kommunala ersättningsregler för näringspreparat gällande personer boende i servicehus (dnr. 880/00) upphör att gälla.

Äldreförvaltningen föreslår vidare att nuvarande regel för reducering av kostavgift på grund av långvariga medicinska eller sociala skäl förändras på så sätt att detta endast omfattar möjlighet till hel reducering vid livets slutskede.

Konsekvenser

I den mån det fortfarande förekommer att den enskilde utöver hemtjänst- och vård- och omsorgsavgift även får betala för annat, kommer detta inte längre att vara möjligt då stöd för sådana avgifter tas bort från Paraplysystemet. Det som bör finnas kvar för debitering utöver hemtjänstavgift är olika former av matlådor samt näringspreparat i enlighet med äldreförvaltningens förslag.

De eventuella personer som bor på servicehus och som får hela sitt näringsbehov tillgodosett via näringspreparat, kommer att få en fördubbling av avgiften för hel nutrition. Äldreförvaltningen bedömer att det endast berör ett fåtal personer.

Individuella tillägg

Enligt avgiftsbestämmelserna i SoL kan den enskilde ha rätt till ett individuellt tillägg till minimibeloppet om han eller hon har fördyrande levnadskostnader inom ramen för de poster som minimibeloppet avser täcka. Kostnaderna ska vara av varaktig karaktär och avse ett inte oväsentligt belopp (enl. propositionen, 2000/01:149, några hundra kronor per månad).

Den vanligaste orsaken till individuella tillägg är på grund av fördyrad kost då kosten levereras i form av matlådor eller ges i dagverksamhet, men även specialkost kan vara orsak till individuellt tillägg. I dagens avgiftssystem finns ett behov av att utveckla rutiner för att beräkna individuella tillägg på grund av fördyrade matkostnader.

Äldreförvaltningen anser att det finns ett behov av att införa vissa regler för när enskilda ska få ett individuellt tillägg på grund av fördyrad kost. Det handlar om huruvida det ska gälla alla som har matlådor eller endast de som är hänvisade till matlådor utan eget val. Det finns också ett behov av att ta ställning till hur matlådor som hemtjänsten hämtar från restauranger och livsmedelsbutiker ska betraktas samt huruvida den enskilde aktivt måste ansöka om att få ett individuellt tillägg på grund av fördyrad kost eller inte.

I dagsläget förekommer en mängd olika priser för matlådor då dessa levereras eller hämtas från olika leverantörer, både kommunala och privata. För att beräkning av individuella tillägg administrativt ska kunna stödjas av Paraplysystemet skulle ett enhetligt pris per matlåda över staden underlätta. En försvårande omständighet i nuvarande system är också att många av dessa matlådor debiteras på annat sätt än via Paraplysystemet. Detta innebär att uppgift om vad respektive matlåda kostar för den enskilde inte finns registrerat i Paraplysystemet.

Av de matlådor som debiterades via Paraplysystemet i september 2008 låg snittpriset på drygt 43 kr per matlåda. Ett alternativ skulle därför kunna vara att i Paraplysystemet beräkna det individuella tillägget utifrån att varje matlåda kostar 47 kr (0,11 % av prisbasbeloppet). Enligt KO:s beräkningar ska ett huvudmål kosta mellan 18-23 kr beroende på kön och ålder. Det individuella tillägget ska utgöras av mellanskillnaden av vad ett huvudmål ska kosta och vad matlådan faktiskt kostar. Även här bör den lägsta kostnaden användas, avseende kvinnor 75 år och äldre, så att ingen enskild påverkas negativt, vilket medför ett individuellt tillägg på 29 kr per matlåda år 2009.

Ett annat alternativ är att fastställa avgiften för matlådor utifrån KO:s beräkningar, dvs. 18 kr per matlåda. Då staden inte har ett enhetligt pris för matlådor och många olika leverantörer skulle detta dock vara svårare att genomföra då någon part måste stå för mellanskillnaden.

Mat i dagverksamhet utgår i stadens avgiftssystem från prisbasbeloppet (0,08 %) och ska således gälla lika för alla dagverksamheter i staden. År 2009 uppgår kostnaden för mat i dagverksamhet till 34 kr per dag. I denna avgift ingår förmiddagskaffe, lunch och eftermiddagskaffe. I jämförelse med avgiften för matlådor är kostnaden för den enskilde således lägre på dagverksamheter, där även mer ingår. Äldreförvaltningen anser att detta bör rättas till samt att det är en fördel om matlådor och mat på dagverksamhet administrativt behandlas på ett likartat sätt. Trots att mer ingår på dagverksamheter anser äldreförvaltningen att kosten på dagverksamhet bör uppgå till samma summa som snittpriset för matlådor, dvs. 0,11 % av prisbasbeloppet och ge samma individuella tillägg per dag.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att personer som av biståndshandläggare blir beviljade hjälp med matlåda och/eller dagverksamhet alltid ska ha rätt till ett individuellt tillägg vid beräkning av hemtjänstavgiften, utan att den enskilde först måste ansöka om detta. Det samma ska gälla för de personer som blir beviljade "hjälp med mat" och där utföraren verkställer beslutet genom att distribuera matlådor. Det individuella tillägget för matlådor och mat på dagverksamhet ska baseras på att varje huvudmål kostar 0,11 % av prisbasbeloppet vilket motsvarar 47 kr år 2009. I de fall en matlåda kostar mer, får den enskilde ansöka om ett större individuellt tillägg. En sådan ansökan ska i regel alltid beviljas så länge det handlar om matlådor som levereras genom stadens försorg, dvs. kommunala och privata utförare inom kundvalet.

Äldreförvaltningen föreslår i övrigt att den enskilde aktivt får ansöka om individuella tillägg för annat, såsom kostnader för andra typer av matlådor, kostnader som överstiger 47 kr per matlåda, olika former av specialkost och näringspreparat, kompressionsstrumpor samt kostnader för god man eller förvaltare som överstiger den schablon som staden använder sig av. Det krävs dock att kostnaderna för den enskilde är varaktiga och uppgår till minst 300 kr per månad för att individuella tillägg ska beviljas.

Ansökningar om individuella tillägg ska bedömas individuellt. Äldreförvaltningen föreslår att individuella tillägg för kost dock begränsas på så sätt att detta inte omfattar portionsförpackade maträtter som köps i dagligvaruhandeln samt då den enskilde själv på ett tydligt sätt väljer att köpa färdiglagad mat som är betydligt dyrare än annan mat, som hade varit möjlig att distribuera eller köpa. När det gäller olika former av specialkost ska ett eventuellt individuellt tillägg beviljas med ledning av KO:s beräkningar för sådana kostnader.

Konsekvenser

Då alla de uppgifter som skulle behövas vid en beräkning av kostnaderna för detta förslag inte finns att hämta i Paraplysystemet, måste beräkningen utgå från ett antal antaganden. I beräkningen antas att alla personer som har insatser som motsvarar avgiftsgrupp 4-6 har hjälp med mat varje dag, antingen via matlåda eller via mat på dagverksamhet. Kostnaden per matlåda och mat på dagverksamhet är 47 kr, vilket ger ett individuellt tillägg om 29 kr per dag och 882 kr per månad om matlåda köps varje dag (29 kr multiplicerat med 30,4¹). Det individuella tillägget innebär att avgiftsutrymmet minskar med samma belopp.

För att underlätta administrationen bör Paraplysystemet utvecklas så att individuella tillägg för matlådor och kost vid dagverksamhet kan beräknas. Därutöver bör även andra individuella tillägg kunna registreras i Paraplysystemet.

Avgiftsgrupper

¹ Vid beräkning av avgifter och tillägg per månad används 30,4 som ett snitt av antal dagar per månad.

I de nuvarande avgiftsgrupperna beskrivs nivåerna utifrån hur ofta och under vilka veckodagar och tid på dygnet hjälpen utförs. Detta medför svåra gränsdragningar när det gäller att bestämma avgiftsgrupp för en enskild, vilket kan leda till att biståndshandläggare gör olika bedömningar av avgiftsgrupps tillhörighet trots att insatserna är likartade.

Äldreförvaltningen anser att det tydligaste sättet för biståndshandläggare, utförare och framförallt för de enskilda, är att bestämma avgiftsgrupper utifrån beviljade timmar per månad. Redan idag fastställer biståndshandläggarna en exakt angivelse av den totalt beviljade tiden i Paraplysystemet. Den informationen lämnas till utförarna, men inte till den enskilde. Om den enskilde istället är beviljad ett visst antal timmar kan den utförda tiden jämföras med den beviljade och skulle differensen bli så stor en månad att en annan avgiftsgrupp blir aktuell, kan en lägre avgift debiteras.

Anledningen till att äldreförvaltningen föreslår avgiftsgrupper med timintervaller istället för avgifter som bygger på att den enskilde betalar för exakt antal utförda timmar är att ett sådant system skulle kräva stora administrativa resurser då samtliga hemtjänstfakturer skulle behöva administreras av både beställare och utförare inför varje faktureringsstillfälle. För att timintervallerna inte ska bli för stora föreslår äldreförvaltningen att dagens sex avgiftsgrupper ersätts med sju.

Förslag till nya avgiftsgrupper:

Avgiftsgrupp	1/12 av andel av prisbasbelopp	Maxavgift 2009	Nuvarande beskrivning	Förslag
1	0,032	114 kr/månad	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus.	Ingen förändring
2	0,11	392 kr/månad	Utdelning av matlåda, hemtjänst upp till 2 timmar per månad.	1 ² - 4,9 timmar per månad
3	0,201	717 kr/månad	Hemtjänst vardagar 1-2 gånger per vecka. Dagverksamhet 1-2 dagar per vecka.	5-10,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka
4	0,268	956 kr/månad	Hemtjänst 3-5 vardagar i veckan dagtid. Dagverksamhet 3-5 dagar per vecka.	11-25,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka
5	0,37	1 320 kr/månad	Hemtjänst alla dagar och/eller kvällar. Dagverksamhet 6-7 dagar per vecka.	26-40,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka
6	0,42	1 498 kr/månad		41-55,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka
7	0,48	1 712 kr/månad	Hemtjänst regelbundet dygnet runt. Korttidsvård samt vård- och omsorgsboende med heldygnssorg	56- > timmar per månad. Korttidsvård samt vård- och omsorgsboende med heldygnssorg

Avgiftsgrupperna är i första hand till för att bestämma avgiftstaket. Den enskilde blir precis som tidigare beviljad olika former av insatser. Efter att en bedömning gjorts av den

² Upp till maximalt 2 timmar per månad debiteras timtaxa (197 kr år 2009) om det blir förmånligare för den enskilde.

ungefärliga tid insatserna beräknas ta, bestäms vilken avgiftsgrupp den enskilde tillhör, vilket även ska framgå i beslutet.

Insatserna avser både hjälp i hemmet och dagverksamhet. I de fall den enskilde är beviljad både hemtjänst och dagverksamhet är det den högsta nivån av dessa insatser som avgör vilken avgiftsgrupp som blir aktuell.

När insatser påbörjas i slutet av månaden ska särskilt beaktas att den enskildes avgift inte överstiger stadens självkostnadspris. Vid installation av trygghetslarm efter den 20:e i månaden bör ingen avgift för trygghetslarm utgå för den månaden.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att staden inför avgiftsgrupper som utgår från beviljad tid i sju intervaller i enlighet med förslaget.

Konsekvenser

I samtliga nuvarande sex avgiftsgrupper finns idag personer som är beviljade allt ifrån 0 till minst 130 timmar per månad. När de beviljade timmarna översätts till de föreslagna avgiftsgrupperna slår det därför olika för olika personer. Majoriteten hamnar dock i samma avgiftsgrupp som de tillhör idag. Den största spridningen finns bland de som idag har avgiftsgrupp 5, som med det nya förslaget kommer att tillhöra avgiftsgrupperna 4-7.

I Paraplysystemet bör det införas en möjlighet till jämförelse mellan beviljade och utförda timmar samt att systemet ger en signal i de fall differensen av den utförda tiden avviker från timintervall i aktuell avgiftsgrupp (se vidare under "Frånvaro och olika typer av reducering av avgift").

Frånvaro och olika typer av reducering av avgift

I stadens nuvarande avgiftssystem finns en regel i Paraplysystemet som ser till att för de personer som inte betalar maxavgift i aktuell avgiftsgrupp, sker reducering av avgiften först när avgiften per frånvarodag är lika med summan som maxavgiften minskats med. Regeln gäller både för avgift för hemtjänst och avgift för omsorg samt kost i vård- och omsorgsboende. Regeln innebär en relativ reducering baserad på vad den enskilde betalar och utgår från att de som inte betalar maxavgift i respektive avgiftsgrupp har en reducerad avgift.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att framhålla att den enskildes avgiftsutrymme är den summa som just den personen kan betala i avgift. Om avgiftsutrymmet är lägre än aktuell avgiftsgrupp är det inte samma sak som att personen fått en reducering av avgiften. Denna markering är viktig då även personer som inte betalar full avgift bör få avdrag på sin faktura om de till exempel varit inlagda på sjukhus en stor del av månaden. För hemtjänstens del skulle detta förenklas om staden införde avgiftsnivåer i timintervaller. Den enskilde skulle då få en reducerad avgift i de fall hemtjänsten utfört mindre tid än aktuellt intervall, oavsett orsaken till detta.

Reducering på grund av frånvaro eller andra orsaker skulle kunna ske med hjälp av ett individuellt uträknat timpris. Timpriset tas fram genom att den enskildes hemtjänstavgift divideras med antalet beviljade timmar per månad. För att detta ska kunna fungera krävs dock att det införs en uträkningssnurra i Paraplysystemet.

I nuvarande avgiftssystem finns också en bestämmelse att den enskilde inte behöver betala avgift vid oplanerad frånvaro samt frånvaro som meddelats minst 5 vardagar i förväg. I och med förslaget om att införa avgiftsgrupper i form av timintervall, anser äldreförvaltningen att det inte är möjligt att samtidigt behålla denna bestämmelse.

När det gäller vård- och omsorgsboenden tillkommer ännu en variabel. Den enskildes avgiftsutrymme avgör vad den enskilde kan betala i omsorgsavgift. I de fall den enskilde har ett negativt avgiftsutrymme och därmed inte kan betala något i omsorgsavgift reduceras dock även avgiften för kost i nuvarande avgiftssystem. Förslaget att endast reducera kostavgiften i de fall den enskilde har ett negativt avgiftsutrymme innebär att färre personer kommer att få en reduktion av kostavgiften då avgiften avser en hel månad. Äldreförvaltningen anser dock att reduktion av kostavgiften bör ske vid frånvaro.

I bilaga 2 framkommer hur förslaget påverkar den enskildes avgift i jämförelse med nuvarande regler för reduktion.

Förslag

Vad gäller hemtjänsten föreslår äldreförvaltningen att avvikelser av utförd tid från timintervallet i aktuell avgiftsgrupp ska generera en reducerad avgift för den enskilde. Reduceringen sker genom en individuellt uträknad timavgift. Så länge avvikelserna inte understiger aktuellt timintervall sker ingen reduktion.

I avgiftsgrupp 1 som enbart avser trygghetslarm eller grundavgift i servicehus, beviljas ingen tid och således kan inte heller avvikelser bli aktuella. Äldreförvaltningen föreslår därför att reduktion av avgift för larm inte görs vid eventuell frånvaro. I de fall den enskilde har trygghetslarm i kombination med hemtjänstinsatser, kan reduktion ske avseende hemtjänsten men inte för trygghetslarmet.

För personer som bor i vård- och omsorgsboenden föreslår äldreförvaltningen att reduktion av omsorgsavgift och kostavgift på grund av frånvaro sker genom avdrag av individuellt uträknad avgift per dag.

Konsekvenser

Då frånvaro varierar från månad till månad är det inte möjligt att beräkna de ekonomiska konsekvenserna av detta förslag. Förslaget innebär att personer som idag inte får reduktion, i vissa fall kommer att få det och detta kommer att leda till ökade kostnader för staden.

Förslaget innebär att Paraplysystemet måste förändras så att det administrativt stödjer dessa förslag.

Avgiftsfria insatser

Enligt stadens riktlinjer finns ett antal insatser som är avgiftsfria. En av dessa är avlösning i hemmet upp till 4 timmar i veckan. I Paraplysystemet är insatsen ”avlösning i hemmet” avgiftsfri vilket innebär att även om en enskild är beviljad 40 timmar avlösning per månad kan ingen avgift tas ut så länge insatsen registrerats som avlösning i hemmet.

Äldreförvaltningen anser inte att det är rimligt i förhållande till andra insatser att avlösning i hemmet är helt avgiftsfri oavsett antal beviljade timmar. I de vanligare fallen där avlösning istället sker genom korttidsvård, får den enskilde betala vård- och omsorgsavgift.

En annan insats som också är avgiftsfri är ledsagning som inte ingår i övrig hemtjänst. Denna formulering ger ofta upphov till olika tolkningar och bör därför förtydligas.

Förslag

I enlighet med gällande fullmäktigebeslut är avlösning i hemmet upp till 4 timmar per vecka avgiftsfritt. Det innebär att 16 timmar avlösning i hemmet per månad inte genererar någon avgift. Äldreförvaltningen föreslår att avgift ska tas ut från och med timme 17 per månad.

Äldreförvaltningen föreslår vidare att avgiftsfri ledsagning i första hand bör avse olika former av kulturella och sociala aktiviteter såsom besök på teater, konsert och kyrkogård.

Konsekvenser

Det är förhållandevis få personer som idag är registrerade i Paraplysystemet under insatsen ”avlösning i hemmet”. En anledning till det kan vara att biståndshandläggarna istället registrerar sådana insatser under hemtjänst. Av denna anledning är det inte möjligt att beräkna vad detta förslag skulle innebära för de enskildas avgifter. Det kan dock hända att ett antal personer som idag inte betalar någon avgift för denna insats kommer att få göra det.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem och övergångsregler för personer som fyller 65 år

I stadens nuvarande avgiftssystem för insatser enligt SoL är maxavgiften för personer under 65 år 717 kr per månad medan maxavgiften för personer över 65 år är 1 712 kr per månad år 2009. För att överbrygga skillnaden finns en övergångsregel för personer som haft insatser innan de fyllde 65 år och som efter 65 årsdagen ska betala enligt äldreomsorgens avgiftssystem. Tanken med övergångsregeln är att de etappvis, under en femårsperiod, ”vänjs in” i äldreomsorgens högre avgifter.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har parallellt med äldreförvaltningen skrivit fram ett förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem för insatser enligt SoL för personer under 65 år. Detta ärende kommer att tas upp för beslut i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden i februari 2009.

Efter att lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) tillkom 1993 där samtliga insatser är avgiftsfria och att det i SoL numera finns bestämmelser som fastslår att yngre personer har rätt till ett högre minimibelopp, finns således ett ekonomiskt skydd för yngre personer med funktionsnedsättning. Socialtjänstförvaltningen föreslår mot denna bakgrund att maxavgiften för personer under 65 år höjs från 717 kr till 1 712 kr per månad utifrån aktuella avgifter år 2009. Vidare föreslås samma avgiftsgrupper inom hemtjänsten som de som äldreförvaltningen föreslår i detta ärende.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att anta socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag, kommer övergångsbestämmelsen för personer som fyller 65 år per automatik att upphöra. I de fall staden anser att det ändå finns anledning att ha olika avgifter för insatser enligt SoL beroende på ålder, och därmed inte antar socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag i denna del, bör detta gälla lika för alla. Äldreförvaltningen anser i sådana fall därför inte att det finns anledning att ha kvar den nuvarande övergångsregeln.

Förslag

Äldreförvaltningen föreslår att övergångsreglerna vid beräkning av avgift inom äldreomsorgen för personer som haft insatser innan 65 årsdagen tas bort.

Konsekvenser

Det är i dag drygt 300 personer som berörs av övergångsbestämmelsen.

Avrundningsregler

Fram till och med år 2008 fanns i stadens avgiftssystem en bestämmelse om att avgifter skulle avrundas till närmsta 5 kr vid den årliga beräkningen utifrån prisbasbeloppet. I samband med beslut om budget för 2009 beslöts att denna avrundningsregel tas bort från 1 januari 2009 och att avgifterna istället ska avrundas till närmsta krona.

Förändringar av Paraplysystemet, tidsplan och utvecklingskostnader

En direkt följd av de flesta av de förändringar som föreslås i detta tjänsteutlåtande är att Paraplysystemet måste förändras och utvecklas så att det administrativt stödjer avgiftssystemet. En del av dessa förändringar är relativt omfattande. Det finns också ett behov av att gå igenom och förändra samtliga blanketter som finns i Paraplysystemet så att de blir relevanta. I arbetet med att ta fram förslag om förändringar av avgiftssystemet har också framkommit ett övergripande behov av förändringar av Paraplysystemet som bör genomföras oavsett detta ärende.

Representanter för Tieto Enator och systemförvaltare har varit delaktiga i processen att ta fram detta förslag och dessa har bedömt att det krävs en förberedelsestid på minst 4 månader från att beslut är fattat till att förändringarna kan vara genomförda i Paraplysystemet. I en första förstudie som har påbörjats uppskattas utvecklingskostnaderna, för att genomföra de förändringar av Paraplysystemet som krävs, uppgå till ca 2,5 mnkr. Denna kostnad omfattar förändringar för både äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Äldreförvaltningen föreslår att medel reserveras för utvecklingskostnader av Paraplysystemet.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att förändringar i Paraplysystemet till följd av beslut om förändringar av nuvarande avgiftssystem prioriteras med start i början av 2009. Äldreförvaltningen föreslår att samtliga förändringar som föreslås i detta tjänsteutlåtande införs från och med den 1 januari 2010.

Ekonomiska konsekvenser

De beräkningar som genomförts i detta ärende har utgått från faktiska omständigheter utifrån uppgifter från Paraplysystemets räkningsskörning i september 2008, vilket omfattar 21 994 personer.

Generellt kan sägas att förslagen att höja de enskildas minimibelopp till lagstiftningens nivå och till detta lägga individuella tillägg för i första hand fördyrande utgifter för kost, innebär minskade intäkter för staden i form av hemtjänstavgifter och vård- och omsorgsavgifter. För vård- och omsorgsboenden uppgår minskningen av intäkter för vård- och omsorgsavgifter till ca 1,2 mnkr per år. Motsvarande minskning av intäkter för hemtjänstavgifter uppgår, med de antaganden som beräkningen utgått ifrån, till ca 11,7 mnkr per år.

Förslaget att endast reducera avgiften för kost i vård- och omsorgsboenden i de fall den enskilde har ett negativt avgiftsutrymme innebär ökade intäkter för staden för kost om ca 1,1 mnkr.

Vid genomförande av samtliga förslag som presenteras i detta tjänsteutlåtande beräknas stadens intäkter således minska med ca 11,8 mnkr per år. Medel har reserverats i Central medelsreserv för 2009 med anledning av denna nettoförändring.

Bilagor

1. Sammandrag av avgiftsbestämmelserna i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL)
2. Avgifter och olika avgiftsreduceringar vid vård- och omsorgsboende och hemtjänstinsatser, exempel 1-6

Bilaga I**Sammandrag av avgiftsbestämmelserna i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL)**

- Infördes den 1 juli 2002 (inkomstberäkning den 1 januari 2003)
- Baseras på prisbasbeloppet som fastställs av regeringen varje år (enl. lagen om allmän försäkring)
- **4 §**
”Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.
Inkomsten skall beräknas med tillämpning av 21 § första stycket 1-3 och 5 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. Som inkomst skall även räknas särskilt bostadstillägg enligt 20 § samma lag och bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten skall beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.
I fråga om makar skall den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster.”
- **5 §**
”Den enskildes avgifter får
 1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet,
 2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet.”
- **6 §**
”Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga skall avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §.”
- **7 §**
”Kommunen skall bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden skall beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § skall dock inget förbehåll göras.
Minimibeloppet skall, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra en tolfedel av
 1. 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller

2. 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket skall täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidningar, telefon, TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.”

- **8 §**

”Kommunen skall höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,
2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller
3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.”

- **9 §**

”Kommunen skall ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med en månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela månaden.”

Bilaga 2**Exempel I****Avgifter vid maxavgift i vård- och omsorgsboende****Nuvarande regler**

Avgiftsgrupp 6
 Maxavgift: 1 712 per månad
 Avgift för kost: 2 614 kr per månad

Inkomst	14 000
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	1 000
Avgiftsunderlag	15 000

Minimibelopp 3 064

Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	8 564

Summa inkomster	15 000
Summa förbehållsbelopp	- 8 564
Avgiftsutrymme	6 436

Omsorgsavgift	1 712 kr
Avgift kost	2 614 kr

Förslag till förändring

Avgiftsgrupp 7
 Maxavgift: 1 712 kr per månad
 Avgift för kost: 2 614 kr per månad

Inkomst	14 000
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	1 000
Avgiftsunderlag	15 000

Minimibelopp	4 831
Individuellt avdrag ³	- 285
Individuellt tillägg ⁴	1 234
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	11 280

Summa inkomster	15 000
Summa förbehållsbelopp	-11 280
Avgiftsutrymme	3 720

Omsorgsavgift	1 712 kr
Avgift kost	2 614 kr

³ Individuellt avdrag avseende förbrukningsvaror

⁴ Individuellt tillägg avseende kost (mellanskillnaden av KO:s beräkningar och kostavgiften)

Exempel 2**Avgifter och avgiftsreducering i vård- och omsorgsboende****Nuvarande regler**

Avgiftsgrupp 6
 Maxavgift: 1 712 kr per månad
 Avgift för kost: 2 614 kr per månad

Inkomst	10 000
Bostadstillägg	500
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10 500

Minimibelopp 3 064

Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	8 564

Summa inkomster	10 500
<u>Summa förbehållsbelopp</u>	<u>- 8 564</u>
Avgiftsutrymme	1 936

Omsorgsavgift 0 kr
Avgift kost 1 936 kr

Förslag till förändring

Avgiftsgrupp 7
 Maxavgift: 1 712 kr per månad
 Avgift för kost: 2 614 kr per månad

Inkomst	10 000
Bostadstillägg	500
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10 500

Minimibelopp	4 831
Individuellt avdrag ⁵	- 285
Individuellt tillägg ⁶	1 234
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	11 280

Summa inkomster	10 500
<u>Summa förbehållsbelopp</u>	<u>-11 280</u>
Avgiftsutrymme	-780

Kostavgift = 2 614 - 780 = 1 834

Omsorgsavgift 0 kr
Avgift kost 1 834 kr

⁵ Individuellt avdrag avseende förbrukningsvaror

⁶ Individuellt tillägg avseende kost (mellanskillnaden av KO:s beräkningar och kostavgiften)

Exempel 3**Avgifter och avgiftsreducering vid frånvaro i vård- och omsorgsboende****Nuvarande regler**

Avgiftsgrupp 6
 Maxavgift: 1 712 kr per månad
 Avgift för kost: 2 614 kr per månad

Inkomst	9 500
Bostadstillägg	2 000
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	11 500

Minimibelopp 3 064

Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	8 564

Summa inkomster	11 500
Summa förbehållsbelopp	-8 564
Avgiftsutrymme	2 936

Omsorgsavgift	322 kr
Avgift kost	2 614 kr

Sjukhusvistelse i 10 dagar
 Omsorgsavgift per dag: $1\,712/30,4=56,32$
 Kostavgift per dag: $2\,614/30,4=85,99$

20 dagar att betala avgift för:
 $20 \cdot 56,32 = 1\,126,40$ (vid maxavgift)
 $20 \cdot 85,99 = 1\,719,80$ (vid maxavgift)

Omsorgsavgift = 1 126 kr
Avgift kost = 1 720 kr

Förslag till förändring

Avgiftsgrupp 7
 Maxavgift: 1 712 kr per månad
 Avgift för kost: 2 614 kr per månad

Inkomst	9 500
Bostadstillägg	2 000
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	11 500

Minimibelopp 4 831

Individuellt avdrag ⁷	- 285
Individuellt tillägg ⁸	1 234
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	11 280

Summa inkomster	11 500
Summa förbehållsbelopp	-11 280
Avgiftsutrymme	220

Omsorgsavgift	220 kr
Avgift kost	2 614 kr

Sjukhusvistelse i 10 dagar
 Omsorgsavgift per dag: $220/30,4=7,24$
 Kostavgift per dag: $2\,614/30,4=85,99$

20 dagar att betala avgift för:
 $20 \cdot 7,24 = 144,80$
 $20 \cdot 85,99 = 1\,719,80$

Omsorgsavgift = 145 kr
Avgift kost = 1 720 kr

Vid sjukhusvistelse tillkommer avgift för sjukhusvård från landstinget för den enskilde.

⁷ Individuellt avdrag avseende förbrukningsvaror

⁸ Individuellt tillägg avseende kost (mellanskillnaden av KO:s beräkningar och kostavgiften)

Exempel 4**Avgifter för hemtjänstinsatser och individuellt tillägg för matlådor****Nuvarande regler**

Hemtjänst enligt avgiftsgrupp 3
1-2 gånger per vecka

Maxavgift: 717 per månad

Inkomst	15 000
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	15 000

Minimibelopp	4 831
<u>Bostadskostnad</u>	<u>5 500</u>
Förbehållsbelopp	10 331

Summa inkomster	15 000
<u>Summa förbehållsbelopp</u>	<u>-10 331</u>
Avgiftsutrymme	4 669

Matlåda à 47 kr * 31 = 1 457 kr

Hemtjänstavgift	717 kr
Kostnad för matlådor	1 457 kr

Förslag till förändring

Hemtjänst enligt avgiftsgrupp 3
5-10,9 timmar per månad, bedömd tid 6 timmar per månad

Maxavgift: 717 kr per månad

Inkomst	15 000
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	15 000

Minimibelopp	4 831
Individuellt tillägg ⁹	882
<u>Bostadskostnad</u>	<u>5 500</u>
Förbehållsbelopp	11 213

Summa inkomster	15 000
<u>Summa förbehållsbelopp</u>	<u>-11 213</u>
Avgiftsutrymme	3 787

Matlåda à 47 kr * 31 = 1 457 kr
Individuellt tillägg: 29 * 30,4¹⁰ = 882 kr

Hemtjänstavgift	717 kr
Kostnad för matlådor	1 457 kr

⁹ Individuellt tillägg avseende kost (mellanskillnaden av KO:s beräkningar för huvudmål och kostnaden för matlådor)

¹⁰ Vid beräkning av avgifter och tillägg per månad används 30,4 som ett snitt av antal dagar per månad.

Exempel 5**Avgifter för hemtjänstinsatser och individuellt tillägg för matlådor****Nuvarande regler**

Hemtjänst enligt avgiftsgrupp 3
1-2 gånger per vecka

Maxavgift: 717 per månad

Inkomst	10 500
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10 500

Minimibelopp	4 831
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	10 331

Summa inkomster	10 500
Summa förbehållsbelopp	-10 331
Avgiftsutrymme	169

Matlåda à 47 kr * 31 = 1 457 kr

Hemtjänstavgift	169 kr
Kostnad för matlådor	1 457 kr

Förslag till förändring

Hemtjänst enligt avgiftsgrupp 3
5-10,9 timmar per månad, bedömd tid 6 timmar per månad

Maxavgift: 717 kr per månad

Inkomst	10 500
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10 500

Minimibelopp	4 831
Individuellt tillägg ¹¹	882
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	11 213

Summa inkomster	10 500
Summa förbehållsbelopp	-11 213
Avgiftsutrymme	-713

Matlåda à 47 kr * 31 = 1 457 kr
Individuellt tillägg: 29 * 30,4¹² = 882 kr

Hemtjänstavgift	0 kr
Kostnad för matlådor	1 457 kr

¹¹ Individuellt tillägg avseende kost (mellanskillnaden av KO:s beräkningar för huvudmål och kostnaden för matlådor)

¹² Vid beräkning av avgifter och tillägg per månad används 30,4 som ett snitt av antal dagar per månad.

Exempel 6**Avgifter och avgiftsreducering vid frånvaro med hemtjänstinsatser****Nuvarande regler**

Hemtjänst enligt avgiftsgrupp 3
1-2 gånger per vecka

Maxavgift: 717 per månad

Inkomst	10 500
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10 500

Minimibelopp	4 831
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	10 331

Summa inkomster	10 500
<u>Summa förbehållsbelopp</u>	<u>-10 331</u>
Avgiftsutrymme	169

Hemtjänstavgift 169 kr

Sjukhusvistelse i 10 dagar
Avgift per dag: $717/30,4=23,59$

20 dagar att betala avgift för:
 $20 \cdot 23,59 = 471,80$

Eftersom den enskildes avgift, 169 kr, understiger maxavgiften för 20 dagar, 471,80, görs inget avdrag.

Reducering av avgift = 0 kr

Avgift vid frånvaro = 169 kr

Förslag till förändring

Hemtjänst enligt avgiftsgrupp 3
5-10,9 timmar per månad, bedömd tid 6 timmar per månad

Maxavgift: 717 kr per månad

Inkomst	10 500
Bostadstillägg	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10 500

Minimibelopp	4 831
Bostadskostnad	5 500
Förbehållsbelopp	10 331

Summa inkomster	10 500
<u>Summa förbehållsbelopp</u>	<u>-10 331</u>
Avgiftsutrymme	169

Hemtjänstavgift 169 kr

Sjukhusvistelse i 10 dagar
Avgift per timme: $169/6=28,17$

4 timmar har utförts:
 $4 \cdot 28,17 = 112,68$

Avgiften reduceras till 113 kr

Reducering av avgift = 56 kr

Avgift vid frånvaro = 113 kr

Vid sjukhusvistelse tillkommer avgift för sjukhusvård från landstinget för den enskilde.

SOCIALTJÄNST-
OCH ARBETSMARKNADSFÖRVALTNINGEN
STABEN

BILAGA 7

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 3.1-0091/2009
SAN 2009-03-19
SID 1 (27)
2009-02-23

Handläggare: Pia Ludvigsen Ehnhage
Telefon: 08-508 25 911

Till
Socialtjänst- och
arbetsmarknadsnämnden

Återremitterat förslag till förändringar i avgiftssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner förslaget till förändringar i nuvarande avgiftssystem inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.
3. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att förändringar i Paraplysystemet med anledning av beslut om ändringar av nuvarande avgiftssystem påbörjas med start i början av 2009.
4. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att reservera medel för utvecklingskostnader av Paraplysystemet.
5. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att samtliga förändringar som föreslås i socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande införs från och med den 1 januari 2010.
6. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ges fortsatt uppdrag att årligen utarbeta tillämpningsanvisningar för avgifter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Ansvaret delegeras till förvaltningschef.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning av Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag

Föreliggande förslag till förändringar i avgiftssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år behandlades i Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden den 12 februari 2009. Efter beslut om återremiss har Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen på nämndens begäran kompletterat ärendet avseende ekonomiska och praktiska konsekvenser för målgruppen, hur många som kommer att omfattas av dessa samt ekonomiska konsekvenser för staden.

Stockholms stad utformade nuvarande avgiftssystem i samband med att nya regler om avgifter infördes i Socialtjänstlagen (SoL) den 1 juli 2002 och den 1 januari 2003. De nya bestämmelserna innebär ett lagstadgat högkostnadsskydd vid uttag av avgifter för insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning. Två nya avgiftssystem utformades, ett för äldreomsorg och ett för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år.

Mot bakgrund av förtydliganden och domar efter att de nya bestämmelserna infördes föreslår Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen förändringar i avgiftssystemet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år. Syftet är att anpassa avgiftssystemet så att staden följer lagstiftarens intention om likställighet såväl över landet som inom kommunen. För att likställighet mellan stadens medborgare ska uppnås måste hänsyn tas till att personer med funktionsnedsättning under 65 år som regel har högre levnadskostnader än äldre. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att sådana hänsyn som huvudregel ska tas genom att personer under 65 år förbehålls ett högre minimibelopp och genom individuella tillägg, inte genom lägre avgifter. Insatserna ledsagning och avlösning enligt SoL föreslås dock vara fortsatt kostnadsfria. Barnperspektivet ska beaktas i stadens avgiftssystem, t.ex. när den enskilde har minderåriga barn. Avgifterna ska vara tydliga för den enskilde.

De föreslagna förändringarna rör främst beräkning av inkomst vid underskott av kapital, nivån på minimibeloppet för personer med funktionsnedsättning under 65 år, minimibeloppet vid särskilt boende med heldygnsomsorg, höjd maxavgift vid uttag av omsorgsavgift och förändrade avgiftsgrupper.

Som mest bedöms 53 personer med hemtjänst i eget boende och 27 personer i särskilt boende med heldygnsomsorg inom stadens funktionshinderomsorg få betala maxavgift med de föreslagna förändringarna. Dessa totalt 80 personer utgör 5 procent av alla personer med avgiftsbelagda insatser enligt SoL exklusive socialpsykiatri. Förvaltningen bedömer dock att handikappersättning från

försäkringskassan bör kunna kompensera för den merkostnad som avgiftshöjningen medför för den enskilde, och att det därmed endast är ett fåtal som i praktiken kommer att få betala maxavgift.

Utifrån tillgängligt underlag (TietoEnator, september 2008) beräknas förändringarna ge ett överskott till staden på ca 3 mnkr. Det beräknade överskottet bedöms dock i praktiken minska avsevärt när hänsyn tas till de höjda minimibeloppen i SoL fr.o.m. den 1 januari 2009 och till merkostnader för personer som är yngre än 65 år.

De nya reglerna föreslås träda ikraft den 1 januari 2010.

I förslaget har beaktats en höjning av förbehållsbeloppet i socialtjänstlagen fr.o.m. den 1 januari 2009.

En motsvarande översyn av avgiftssystemet har genomförts av Äldreförvaltningen i ett ärende som antogs av Äldrenämnden den 10 februari 2009. Äldrenämndens ärende beaktade även utvecklingskostnaderna för att genomföra nödvändiga förändringar av Paraplysystemet. Kostnaden uppskattas till ca 2,5 mnkr och omfattar förändringar för både äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Förberedelsetiden för att genomföra förändringarna i Paraplysystemet beräknas till 3 – 4 månader efter att beslut är fattat.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslås få i uppdrag att årligen utarbeta tillämpningsanvisningar för avgifter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Ansvaret delegeras till förvaltningschef.

Förvaltningen kommer att erbjuda utbildning i samband med att det ändrade avgiftssystemet träder i kraft.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens stab för stadsövergripande sociala frågor. Samråd har skett med äldreförvaltningen samt juridiska avdelningen och finansavdelningen på stadsledningskontoret. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens handikappråd har informerats om ärendet den 17 november 2008, samt tagit del av ärendet den 9 februari och den 16 mars 2009.

Bakgrund

Föreslagna förändringar i avgiftssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år behandlades i Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden den 12 februari 2009. Nämnden fattade beslut om återremiss av ärendet till Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen för komplettering avseende ekonomiska och praktiska konsekvenser för målgruppen, hur många som kommer att omfattas av dessa samt ekonomiska konsekvenser för staden.

Stockholms stad införde nuvarande avgiftssystem i samband med att nya regler om avgifter infördes i Socialtjänstlagen (SoL) den 1 juli 2002 och den 1 januari 2003. De nya bestämmelserna innebar ett lagstadgat högkostnadsskydd vid uttag av avgifter för insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning. Två nya avgiftssystem utformades, ett för äldreomsorg och ett för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år.

I SoL anges ett högsta belopp (maxavgift) som kommunerna får ta ut i avgift för hemtjänst, dagverksamhet, kommunal hälso- och sjukvård samt en högsta avgift för bostäder som inte omfattas av hyreslagens bestämmelser. Vidare anges ett förbehållsbelopp som kommunerna ska använda då de beräknar vilken avgift den enskilde har möjlighet att betala. Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp och faktisk boendekostnad. Om den enskilde har en varaktig merkostnad, t.ex. på grund av färdiglagad mat som levereras via hemtjänsten, ska kommunen höja förbehållsbeloppet. Den 1 januari 2009 infördes en ändring i Socialtjänstlagen som innebar en höjning av det lagstadgade minimibeloppet.

I lagen anges även hur den enskildes avgiftsgrundande inkomst skall beräknas. Den enskilde kan överklaga ett avgiftsbeslut genom förvaltningsbesvär.

Socialstyrelsen har i lägesrapporter, senast från 2005, redovisat uppföljningar av kommunernas tillämpning av bestämmelserna och återkommit med förtydliganden i Meddelandeblad från bl.a. december 2004 och december 2007, om hur avgiftsreglerna ska tillämpas. Vidare har Stockholms stad och andra kommuner fått domar i avgiftsärenden där tillämpningen av lagreglerna prövats.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har efter en ingående granskning funnit att avgiftssystemet behöver förändras med hänsyn till lagstiftningen och de förtydliganden som kommit. Även andra behov av förändringar i syfte att göra avgifterna tydliga för den enskilde har uppmärksammats, liksom behov av åtgärder i Paraplysystemet, stadens verksamhetssystem.

En motsvarande översyn av avgiftssystemet har genomförts inom Äldreförvaltningen. Förslaget behandlades och antogs av Äldrenämnden den 10 februari 2009.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag och synpunkter

I detta tjänsteutlåtande presenteras förslag till förändringar av nuvarande avgiftssystem samt en beskrivning av vilka konsekvenser dessa kan antas få för den enskildes avgift och för staden. En kompletterad konsekvensbeskrivning avseende ekonomiska och praktiska konsekvenser för målgruppen, hur många som kommer att omfattas av dessa samt ekonomiska konsekvenser för staden återfinns under avsnitten "Konsekvenser av förändrade minimibelopp och avgiftsgrupper" och "Konsekvenser för stadens ekonomi" (sid. 21-24). Kompletteringen är ett svar på Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens återremiss av ärendet den 12 februari 2009.

Anpassningar i Paraplysystemet föreslås som en nödvändig följd av de föreslagna förändringarna. Till tjänsteutlåtandet biläggs också avgiftsbestämmelserna i kap. 8 SoL (bilaga 1) och exempel på beräkning av avgifter (bilaga 2).

Utgångspunkter för föreslagna förändringar

Utgångspunkter för de förändringar som Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår har varit att:

- Avgiftssystemet behöver anpassas till gällande lagstiftning.
- Avgiftssystemet ska beakta likställighetsprincipen mellan stadens medborgare, såväl äldre som yngre, och lagstiftningens intention om likställighet mellan landets kommuner.
- Högre levnadskostnader för personer med funktionsnedsättning under 65 år jämfört med äldre ska som huvudregel beaktas när förbehållsbelopp och minimibelopp fastställs, inte genom lägre avgifter.
- Det behöver tydliggöras att avgift enligt SoL alltid ska fastställas efter en individuell bedömning där hänsyn tas till merkostnader som den enskilde kan ha och som kan påverka dennes avgift.
- Detta görs genom individuellt tillägg på minimibeloppet, eller genom individuellt avdrag om sådana poster som minimibeloppet ska täcka tillhandahålls genom stadens insatser till den enskilde.
- I de fall beslut om avgift rör personer med funktionsnedsättning som har försörjningsplikt gentemot minderåriga barn ska barnperspektivet beaktas.
- Det ska vara enkelt för den enskilde att förstå på vilka grunder den egna avgiften har bestämts och att kunna kontrollera att avgiften stämmer.

Om kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget kommer socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen att noggrant följa vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna får för enskilda.

Vilka berörs av de föreslagna förändringarna?

De föreslagna förändringarna i avgiftssystemet berör personer med funktionsnedsättning under 65 år som har avgiftsbelagda insatser enligt SoL. Kommunen kan enligt SoL ta ut avgift för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård samt för bostad i särskilt boende.

I september 2008 hade 4 999 personer med funktionsnedsättning under 65 år i staden en eller flera insatser enligt SoL, varav 2 564 personer inom funktionshinderomsorgen (FH) och 2 512 personer inom socialpsykiatri (PS). Av ovanstående 4 999 personer med SoL-insatser hade 1 710 personer hemtjänst. 237 personer hade särskilt boende med heldygnsoomsorg, 3 personer hade korttidsboende för vuxna och 45 personer hade dagverksamhet.

1 223 personer inom socialpsykiatri hade boendestöd enligt SoL och berörs inte av de föreslagna förändringarna eftersom de inte debiteras omsorgsavgift.

Därutöver hade 3 367 personer en eller flera insatser enligt LSS. Dessa betalar inte någon avgift för LSS-insatser, däremot avgift för kost i bl.a. daglig verksamhet och korttidsvistelse enligt LSS. Ibland får även personer som tillhör personkretsen för LSS SoL-insatser. De betalar då avgift enligt avgiftsreglerna för insatser enligt SoL, med undantag för de insatser som anges i detta ärende.

Beräkning av inkomst

Underskott av kapital

Vid beräkning av den enskildes inkomst ska inkomst av kapital räknas in i avgiftsunderlaget. Från summan dras 30 % skatt och nettosumman fördelas med lika belopp per månad.

I uppgift om underskott av kapital som hämtas från Skatteverket har underskottet redan kvittats mot eventuell kapitalinkomst och om underskottet är större än överskottet blir summan negativ. I dag är Paraplysystemet programmerat så att denna uppgift tas med i beräkningen av avgiftsunderlaget, vilket leder till att den enskildes inkomst minskas med underskottet. I stället bör uppgift om underskott av kapital behandlas som att det inte finns kapitalinkomster (0 kr). I de fall

skulderna avser bostadslån tas hänsyn till dessa lån vid uträkning av bostadskostnaden. När underskott av kapital beräknas till 0 kr innebär det att avgiftsutrymmet ökar för de personer som har ett underskott.

Vårdbidrag

Vårdbidrag från försäkringskassan kan dels utgöra ersättning för merutgifter till följd av ett barns funktionsnedsättning, dels kompensation för inkomstbortfall om barnets omvårdnad medför att en förälder måste avstå från förvärvsarbete. Enligt Socialstyrelsens Meddelandeblad november 2002 ska vårdbidrag räknas som inkomst i de fall bidraget utgör skattepliktig ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- att staden vid beräkning av den enskildes avgiftsunderlag inte tar hänsyn till underskott av kapital.
- att skattepliktig del av vårdbidrag som utgör kompensation för inkomstbortfall ska behandlas på samma sätt som inkomst av förvärvsarbete och därmed ingå i avgiftsunderlaget.

Minimibelopp och förbehållsbelopp

I socialtjänstlagen anges ett lägsta belopp (minimibelopp) som den enskilde ska ha rätt att förbehålla sig av egna medel innan avgift får tas ut. Beloppet ska täcka den enskildes normala levnadskostnader, förutom boendekostnaden. Minimibeloppet och den faktiska boendekostnaden utgör den enskildes förbehållsbelopp.

Minimibeloppet omfattar följande poster: livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

Det lagstadgade minimibeloppet

I samband med beslut om regeringens budgetproposition för 2009 i december 2008 beslutade riksdagen om en höjning av det lagstadgade minimibeloppet i Socialtjänstlagen från och med den 1 januari 2009 (SFS 2008:1424).

Fr.o.m. den 1 januari 2009 ska minimibeloppet enligt SoL alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

- 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående eller
- 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Innan höjningen av minimibeloppet trädde i kraft skulle minimibeloppet enligt SoL utgöra lägst en tolfedel av 1,294 gånger prisbasbeloppet för ensamstående och lägst en tolfedel av 1,084 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Prisbasbeloppet justeras årligen och uppgår 42 800 kronor år 2009.

Minimibelopp för äldre i staden

För personer 65 år och äldre tillämpar staden från och med den 1 januari de nya minimibelopp som föreskrivs i socialtjänstlagen, dvs. en tolfedel av 135,46 procent av prisbasbeloppet (4 831 kronor) för ensamstående och en tolfedel av 114,46 procent av prisbasbeloppet (4 082 kronor) för var och en sammanlevande makar och sambor.

Minimibelopp för personer med funktionsnedsättning under 65 år

I stadens nuvarande avgiftssystem för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år tillämpas idag ett högre minimibelopp än vad lagen anger, en tolfedel av 150 procent av prisbasbeloppet (5 350 kronor 2009) för såväl ensamstående som för sammanlevande makar, registrerade partners och sambor.

Yngre personer med funktionsnedsättning har enligt propositionen till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser (prop. 2000/01:149) i vissa fall särskilda kostnader för bosättning och familjebildning (mindre hushållsinvesteringar av olika slag samt inköp av olika artiklar som normalt behövs i en familj med barn). Enligt propositionen bör minimibeloppet för yngre personer med funktionsnedsättning därför, efter en individuell prövning, räknas upp till en nivå som överstiger minimibeloppet för äldre med *upp till 10 procent*.

I minimibeloppet ska även beaktas att yngre personer med funktionsnedsättning ofta har högre normala levnadskostnader än äldre (prop. 2001/01:149). De schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade

för personer 61 år och äldre. Eftersom normalkonsumtionen för personer under 61 år är högre, och därmed kostnaden, ska kommunerna beakta denna merkostnad så att personer 60 år och yngre med funktionsnedsättning förbehålls ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre. Vägledande för beräkningen bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnaden för olika åldersgrupper. Denna beräknas exempelvis till 2 050 kronor per månad för män 18-30 år (2009). Att jämföra med schabloniserade livsmedelskostnaden för personer 61 år och äldre som beräknas till 1 525 kronor per månad (2009).

Därutöver ska individuella prövningar av minimibeloppet göras som på ett tydligare sätt tar hänsyn till människors olika förutsättningar och normala levnadskostnader.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår följande:

- att minimibeloppet för ensamstående och för var och en av sammanlevande makar, registrerade partners och sambor anpassas till förändringen i lagstiftningen från och med den 1 januari 2009.
- att minimibeloppet för ensamstående personer med funktionsnedsättning under 65 år därmed fastställs till en tolfedel av 149 procent av prisbasbeloppet, vilket motsvarar 5 315 kronor i 2009 års nivå. Minimibeloppet för hamnar då på en nivå 10 procent över minimibeloppet för ensamstående äldre i staden.
- att minimibeloppet för sammanlevande makar, registrerade partners och sambor på motsvarande sätt fastställs till en tolfedel av 125,92 procent av prisbasbeloppet, vilket motsvarar 4 492 kronor i 2009 års nivå.
- att ett individuellt tillägg görs på minimibeloppet för personer 60 år och yngre så att dessa förbehålls ett högre belopp för sina livsmedelskostnader med vägledning av Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnad för olika åldersgrupper 18-60 år.
- att möjlighet införs i Paraplysystemet att registrera sambo som medsökande med personnummer så att SCB-statistik mm blir korrekt. Däremot ska sambors inkomster, till skillnad från makars, *inte* läggas ihop och delas med hälften.

Tabell över nuvarande och föreslagna minimibelopp

(beräknat på en tolfedel av procent på prisbasbeloppet (42 800 kr) i 2009 års nivå

	Lägsta belopp i SoL fr.o.m. 1 jan. 2009	ÄO	FH	FH
			Nuvarande	Förslag
Ensamstående	135,46 % 4 832 kr	135,46 % 4 832 kr	150 % 5 350 kr	149,00 % 5 315 kr
Sammanlevande makar/ sambor	114,46 % 4 083 kr	114,46 % 4 083 kr	150 % 5 350 kr	125,92 % 4 492 kr

Kommentar

Med de föreslagna förändringarna anser Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen att en ökad samstämmighet med lagstiftningens intention, med andra kommuner i landet samt mellan yngre och äldre personer i staden uppnås i avgiftssystemet. Samtidigt skapas utrymme för att i den individuella prövningen av minimibeloppet ta större hänsyn till individuella omständigheter som kan ha betydelse för minimibeloppet jämfört med idag.

Med de individuella tillägg för merkostnader för kost som beskrivs längre fram i ärendet kommer de allra flesta ensamstående yngre personer med funktionsnedsättning, enligt Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens bedömning, inte att drabbas negativt av de förändrade minimibelopp som föreslås. Sammanlevande makar, registrerade partners och sambor kommer dock trots individuella tillägg för kost att förbehållas ett lägre minimibelopp jämfört med idag. För en del kan avgiften följaktligen komma att öka.

Förbehållsbelopp och minimibelopp för sammanlevande makar, registrerade partners och sambor

I propositionen uttalas att makar och registrerade partners ska garanteras möjlighet till försörjning även om den ena parten bor i särskilt boende.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att

- att den nuvarande modellen med ett eget minimibelopp för den kvarboende motsvarande det föreslagna minimibeloppet för ensamstående i eget boende (5 315 kronor i 2009 års nivå) behålls.

- att nuvarande möjlighet att enbart den egna inkomsten beaktas som underlag för avgiftsberäkning i särskilda boendeformer, i de fall det är fördelaktigare för den enskilde, kvarstår.
- att staden följer lagstiftarens intentioner kring sambor. Minimibeloppet omfattar kostnadsposter som påverkas av om man bor tillsammans med någon annan, oavsett civilstånd. Förvaltningen föreslår att staden definierar sambor så som sambolagen (2003:376) gör, dvs. två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll. När det gäller inkomster ska dock sambor inte betraktas på samma sätt som makar och registrerade partners.
- att makar, registrerade partners och sambor gemensamt betalar *en* avgift för insatser som kommer båda till del i deras gemensamma hushåll. Med detta avses insatser som inte tar längre tid att utföra till två personer än om de hade utförts till en person.

Minimibelopp, kostavgift och individuellt tillägg och avdrag i särskilt boende enligt SoL med heldygnssomsorg

I staden har personer som bor i särskilda boenden med heldygnssomsorg enligt SoL ett lägre minimibelopp än personer som bor i servicehus eller ordinärt boende. Mellanskillnaden utgörs av ett så kallat individuellt avdrag på 1 552 kronor år 2009 som avser kost och förbrukningsartiklar. Enligt SoL är det möjligt att göra individuella avdrag om poster som minimibeloppet avser täcka ingår i vård- och omsorgsavgiften eller tillhandahålls avgiftsfritt. Detta är fallet med förbrukningsartiklar i vård- och omsorgsboenden, men inte för kost där staden tar ut en avgift på 2 614 kr (2009).

Det har i domar till staden påpekats att den enskilde har rätt till samma minimibelopp som personer i ordinärt boende och därutöver ett individuellt tillägg på minimibeloppet för den merkostnad som stadens kostavgift innebär.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen anser det rimligt att staden ska kunna ta ut en avgift för kost som tillhandahålls i boende med heldygnssomsorg enligt SoL. Därför bör den enskilde förbehållas utrymme för matkostnaden i sitt minimibelopp, på samma sätt som ensamstående i ordinärt boende. Dessutom bör ett individuellt tillägg göras för den varaktiga merkostnad som kostavgiften medför för den enskilde. I och med att den enskilde på detta sätt förbehålls ekonomiskt utrymme för sin kost så bör nuvarande möjlighet till reduktion av kostavgift tas bort, med undantag av om den enskildes avgiftsutrymme är negativt,

dvs. den enskildes inkomst är så låg att den hamnar på minus vid beräkning av omsorgsavgift. I sådana fall debiteras den enskilde ingen omsorgsavgift alls och kostavgiften minskas tills avgiftsutrymmet hamnar på 0 kronor (se exempel 4-6, bilaga 2).

När det gäller förbrukningsartiklar bör det fastställas vilka artiklar som ingår och kostnaden för dessa. Minimibeloppet bör minskas med denna summa genom ett individuellt avdrag. Det skulle innebära att alla som bor i särskilt boende enligt SoL har ett något lägre minimibelopp än de som bor i ordinärt boende eller i servicehus.

Vuxna personer som vistas hel eller del av månad på korttidsboende enligt SoL bör få ett individuellt tillägg på minimibeloppet för den merkostnad som kostavgiften medför. Avgiften för kost i korttidsboende bör fastställas utifrån en beräknad dygnskostnad för kost i heldygnsomsorg. Det individuella tillägget bör på samma sätt utgå från en beräknad merkostnad per dygn.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- att minimibeloppet för personer med funktionsnedsättning under 65 år som stadigvarande bor i servicehus och boende med heldygnsomsorg enligt SoL fastställs till samma belopp som för personer i ordinärt boende, dvs. en tolftedel av 149 procent av prisbasbeloppet (5 315 kronor i 2009 års nivå).
- att avgiften för kost i särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL fastställs varje år till en tolftedel av 73,3 procent av prisbasbeloppet (2 614 kronor per månad år 2009). Kostavgiften fastställs med ledning av det lägsta beloppet enligt konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader för livsmedel avseende kvinnor 61 år (1 420 kr 2009) och en beräknad skälig kostnad för tillredning (1 194 kronor i 2009 års nivå).
- att ett individuellt tillägg på minimibeloppet för merkostnaden i kostavgiften (tillredningsdelen) görs för alla som bor permanent i särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL.
- att nuvarande möjlighet till reduktion av kostavgift tas bort, med undantag av om den enskildes uträknade avgiftsutrymme blir negativt. I dessa fall ska kostavgiften minskas tills avgiftsutrymmet är 0 kronor.
- att ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i särskilda boenden enligt SoL. Det individuella avdraget föreslås

uppgå till en tolfte del av 8 procent av prisbasbeloppet (285 kronor 2009). Med förbrukningsartiklar avses toalettpapper, diverse engångsmaterial (tvättlappar, servetter, madrasskydd mm.), tvättmedel, sköljmedel, diskmedel, glödlampor, städutrustning, diverse rengöringsmedel samt i förekommande fall inkontinenshjälpmedel.

- att vuxna personer som vistas hel eller del av månad på korttidsboende enligt SoL får ett individuellt tillägg för merkostnaden för kost. Kostavgiften och det individuella tillägget fastställs utifrån en beräknad dygnskostnad för kost i heldygnssorg.

Minimibelopp vid bostad med särskild service enligt LSS

För personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS fastställs också ett minimibelopp, trots att de inte betalar någon avgift för insatsen. Orsaken är att kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina behov utifrån målet om goda levnadsvillkor. En prövning av att så sker aktualiseras bland annat i samband med att den enskildes boendekostnad fastställs.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- att minimibeloppet för personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS för vuxna fastställs till samma som föreslaget minimibelopp för ensamstående i eget boende, dvs. en tolfte del av 149 procent av prisbasbeloppet (5 315 kronor 2009).
- att ett individuellt tillägg för högre normala livsmedelskostnader görs för personer 60 år och yngre med vägledning av Konsumentverkets beräkningar (den enskilde står själv för alla inköp av livsmedel och förbrukningsartiklar i sitt boende).

Andra avgifter och kostnader för den enskilde

I dag förekommer det att den enskilde utöver avgift för hemtjänst och omsorgsavgift även får betala avgifter för annat, t.ex. tvättpaket, olika former av egenvårdsutrustning samt tekniska hjälpmedel. Bestämmelserna i SoL är tydliga i att maxtaxa innebär ett tak för den totala avgiften för hemtjänst, dagverksamhet, vård och omsorg samt insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen. Grunden är att alla insatser ingår i hemtjänstavgiften och att inget annat än mat och hyra ska tillkomma utöver detta.

Hjälpmedel

Individuella s.k. bashjälpmedel under en kostnad av ca 250 kr bekostas numera vanligen av den enskilde själv. De bashjälpmedel som den enskilde således själv får bekosta är av personlig karaktär och i regel inte särskilt vanligt förekommande. Detta bör även gälla personer som bor i servicehus och i särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL samt i bostad med särskild service enligt LSS.

Ett förslag rörande bashjälpmedel och grundutrustning kommer att presenteras i ett särskilt ärende gällande riktlinjer för stadens hälso- och sjukvård för personer med funktionsnedsättning under 65 år.

Kompressionsstrumpor har på senare år blivit ett allt vanligare komplement till läkemedel och förskrivs numera ofta av läkare. Ett par kompressionsstrumpor kostar ca 1000 kr och det förekommer att läkare förskriver 4-5 par per gång i behandlingssyfte. För personer som bor i ordinärt boende finns möjlighet att ansöka om särskilt landstingsbidrag för kompressionsstrumpor med en egenavgift som uppgår till 200 kr per månad för sex månaders förbrukning av fyra strumpor. Socialtjänstförvaltningen anser att den enskildes kostnad för kompressionsstrumpor bör utgöra skäl till individuellt tillägg.

Näringspreparat och nedsättning av avgift för kost

I särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL är utgångspunkten att samtliga äter dygnets alla måltider. Avgiften är 2 614 kr per månad år 2009. Det gäller även i de fall en enskild inte alls äter fast föda utan får sitt näringsintag tillgodosett via till exempel sond. Den enskilde får hela sitt näringsbehov tillgodosett inom ramen för den avgift för kost som denne betalar, dvs. alla former av näringspreparat ingår i avgiften.

Enligt ett beslut i kommunfullmäktige 2001 (dnr 880/00) är avgiften för näringspreparat i servicehus 170, 600 eller 1200 kronor per månad beroende på om det gäller kosttillskott, halv eller hel nutrition. Det betyder att personer som bor i särskilda boenden med heldygnsomsorg får betala mer för hel nutrition än personer som bor i servicehus. Socialtjänstförvaltningen anser att detta bör rättas till.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- att de möjligheter som idag finns i Paraplysystemet att debitera den enskilde för annat än vad som genom detta ärende beslutas tas bort. Det betyder att utöver hemtjänst- och omsorgsavgift kommer endast olika avgifter för kost och matlådor samt näringspreparat att finnas kvar för debitering.

- att bashjälpmedel av personlig karaktär under 250 kronor bekostas av den enskilde i särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL och i bostad med särskild service enligt LSS.
- att avgiften för näringspreparat vid hel nutrition för personer som bor i särskilda boenden med heldygnsomsorg och på servicehus årligen fastställs till densamma som avgiften för kost i heldygnsomsorg enligt SoL, vilket motsvarar 2 614 kronor per månad i 2009 års nivå. Avgiften för halv nutrition föreslås till 25 procent av avgiften för kost i heldygnsomsorg enligt SoL eller 654 kronor och kosttillägg till 10 procent eller 261 kronor per månad.

Individuella tillägg

Det kan finnas situationer när den enskilde har fördyrade levnadskostnader inom ramen för de poster som minimibeloppet omfattar. Det kan också förekomma att den enskilde därutöver har andra levnadskostnader än dessa. I bägge dessa fall ska kommunen höja nivån på minimibeloppet i skälig omfattning, under förutsättning att kostnaderna är av den karaktären att de bör tillgodoses inom ramen för förbehållsbeloppet, att de är varaktiga och att de inte avser ett oväsentligt belopp (prop. 2000/01:149).

Det kan gälla följande kostnader:

- fördyrad kost, t.ex. på grund av att maten erhålls via hemtjänsten i ordinärt eller särskilt boende eller i dagverksamhet eller på grund av att personen är yngre och därför normalt har en högre kostnad för sin mat.
- familje- och arbetssituationen, t.ex. underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader för en familjs underhåll
- kostnader till följd av funktionsnedsättning, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor
- rätten för yngre personer med funktionsnedsättning till fritidsaktiviteter som är naturliga för andra yngre personer
- medel för bosättning, familjebildning etc. för yngre personer med funktionsnedsättning
- god man

Därutöver bör kommunen även beakta kostnader som följer av andra aktiviteter eller ändamål som den enskilde av olika anledningar inte kan eller bör avstå ifrån.

Förvaltningen ser det som angeläget att Paraplysystemet anpassas för att understödja arbetet med individuella bedömningar som rör fördyrade normala och andra levnadskostnader.

Individuella tillägg för fördyrad kost, god man mm

En vanlig orsak till individuella tillägg är bl.a. merkostnader för fördyrad kost då kosten levereras i form av matlådor eller ges i dagverksamhet, men även specialkost kan vara orsak till individuellt tillägg. I dagens avgiftssystem finns ett behov av att utveckla rutiner för att beräkna individuella tillägg på grund av fördyrade matkostnader.

Det individuella tillägget för fördyrad kost när kosten levereras i matlådor bör utgöras av mellanskillnaden av vad ett huvudmål ska kosta enligt Konsumentverkets beräkningar och vad matlådan faktiskt kostar. Med en beräknad kostnad för kost i matlåda eller i dagverksamhet på 47 kronor i 2009 års nivå blir merkostnaden i dessa fall 29 kr per måltid år 2009.

Mat i dagverksamhet utgår i stadens avgiftssystem från prisbasbeloppet (0,08 procent) och ska således gälla lika för alla dagverksamheter i staden. År 2009 uppgår maten i dagverksamhet till 34 kr per dag. I denna avgift ingår förmiddagskaffe, lunch och eftermiddagskaffe. I jämförelse med avgiften för matlådor är kostnaden för den enskilde således lägre på dagverksamheter samtidigt som mer ingår. Socialtjänst och arbetsmarknadsförvaltningen anser att matlådor och mat i dagverksamhet administrativt bör behandlas på ett likartat sätt. Förvaltningen anser att kosten i dagverksamhet bör uppgå till samma summa som för matlådor, dvs. 0,11 procent av prisbasbeloppet och ge samma individuella tillägg per dag.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- att personer som av biståndshandläggare blir beviljade hjälp med matlåda och/eller dagverksamhet alltid ska ha rätt till ett individuellt tillägg vid beräkning av hemtjänstavgiften. Samma ska gälla för de personer som blir beviljade "hjälp med mat" och där utföraren verkställer beslutet genom att distribuera matlådor. Det individuella tillägget för matlådor och mat på dagverksamhet ska baseras på att varje huvudmål kostar 0,11 procent av prisbasbeloppet vilket motsvarar 47 kr år 2009. I de fall en matlåda kostar mer, får den enskilde ansöka om ett större individuellt tillägg. En sådan ansökan ska i regel alltid beviljas så länge det handlar om matlådor som levereras genom stadens försorg, dvs. kommunala och privata utförare inom kundvalet.

- att den enskilde även ska kunna ansöka om individuella tillägg för andra merkostnader, t.ex. för andra typer av matlådor, kostnader som överstiger 47 kr per matlåda, olika former av specialkost och näringspreparat, kompressionsstrumpor samt kostnader för god man eller förvaltare som överstiger den schablon som staden använder sig av.
- Ansökningar om individuella tillägg ska bedömas individuellt. Förvaltningen föreslår dock att individuella tillägg för kost begränsas på så sätt att detta inte omfattar portionsförpackade maträtter som köps i dagligvaruhandeln samt då den enskilde själv på ett tydligt sätt väljer att köpa färdiglagad mat som är betydligt dyrare än annan mat, som hade varit möjlig att distribuera eller köpa. När det gäller olika former av specialkost ska ett eventuellt individuellt tillägg beviljas med ledning av KO:s beräkningar för sådana kostnader.

För att underlätta administrationen bör Paraplysystemet utvecklas så att individuella tillägg för matlådor och kost i dagverksamhet kan beräknas. Därutöver bör även andra individuella tillägg kunna registreras i systemet på ett enkelt sätt.

Högekostnadsskydd med maxavgift

I socialtjänstlagen finns ett högekostnadsskydd i form av en högsta avgift för insatser inom hemtjänst och särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Avgiften får per månad uppgå till högst en tolftedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet, vilket motsvarar 1 712 kronor (2009 års nivå).

Maxavgiften för personer med funktionsnedsättning under 65 år i Stockholm är en tolftedel av 0,201 gånger prisbasbeloppet, vilket motsvarar 717 kronor (2009).

Inom staden tillämpas det lagstadgade maxbeloppet 1 712 kronor (2009) för äldre. Andra kommuner som förvaltningen har jämfört med, bl.a. Göteborg och Malmö samt kranskommuner såsom Huddinge, Järfälla, Solna och Sollentuna, tillämpar samtliga det lagstadgade maxbeloppet även för personer med funktionsnedsättning under 65 år.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen anser att avgifterna som huvudregel bör vara desamma för äldre och för personer med funktionsnedsättning under 65 år i staden. Högre levnadskostnader för yngre jämfört med äldre bör i stället beaktas vid fastställandet av förbehållsbeloppet och minimibeloppet.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- att maxavgiften för personer med funktionsnedsättning under 65 år fastställs till en tolftedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet, vilket motsvarar 1 712 kronor (2009), och att nya avgiftsgrupper utarbetas.

Avgiftsgrupper

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen anser att nuvarande avgiftsgrupper för personer under 65 år behöver omarbetas. Det huvudsakliga motivet är att åstadkomma en likställighet mellan olika medborgare i staden vad gäller avgifter.

Förvaltningen anser att avgiftsgrupperna bör bestämmas utifrån beviljade timmar per månad. På så sätt blir avgifterna tydliga för biståndshandläggare, utförare och för den enskilde. Om den enskilde beviljas ett visst antal timmar kan den utförda tiden jämföras med den beviljade. Skulle differensen bli så stor en månad att en annan avgiftsgrupp blir aktuell, kan en lägre avgift debiteras.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att nuvarande tre avgiftsgrupper ersätts med följande avgiftsgrupper som utgår från beviljad tid i sju intervaller:

Avgifts-grupp	1/12 av andel av pris-basbelopp	Maxavgift 2009	Nuvarande beskrivning	Förslag
1	0,032	114 kr/månad	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus.	Ingen förändring
2*	0,11	392 kr/månad	Utdelning av matlåda, hemtjänst upp till 2 timmar per månad.	1- 4,9 timmar per månad
3	0,201	717 kr/månad	Utdelning av matlåda och hemtjänst. Hemtjänst, korttidsboende och boende med heldygnssorg (hjälp mer än 3,5 timmar per månad)	5-10,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka
4	0,268	956 kr/månad		11-25,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka
5	0,37	1 320 kr/månad		26-40,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka
6	0,42	1 498 kr/månad		41-55,9 timmar per månad och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka
7	0,48	1 712 kr/månad		56- > timmar per månad. Särskilt boende med heldygnssorg

*Upp till maximalt 2 timmar per månad debiteras timtaxa (197 kronor år 2009) om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgiftsgrupperna är i första hand till för att bestämma avgiftstaket. Den enskilde blir precis som tidigare beviljad olika former av insatser. Efter att en bedömning gjorts av den ungefärliga tid insatserna beräknas ta, bestäms vilken avgiftsgrupp den enskilde tillhör, vilket även ska framgå i beslutet.

Insatserna avser både hjälp i hemmet och dagverksamhet samt heldygnsomsorg i särskilt boende och korttidsboende. I de fall den enskilde är beviljad både hemtjänst och dagverksamhet är det den högsta nivån av dessa insatser som avgör vilken avgiftsgrupp som blir aktuell.

När insatser påbörjas i slutet av månaden ska särskilt beaktas att den enskildes avgift inte överstiger stadens självkostnadspris. Vid installation av trygghetslarm efter den 20:e i månaden bör ingen avgift för trygghetslarm utgå för den månaden.

Frånvaro och olika typer av reducering av avgift

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen vill lyfta fram att den enskildes avgiftsutrymme är den summa som just den personen kan betala i avgift. Även personer som inte betalar full avgift bör få avdrag på sin faktura om de till exempel varit inlagda på sjukhus en stor del av månaden. Med avgiftsnivåer i timintervaller förenklas förfaringssättet vid reducering av avgift avsevärt. Den enskilde kan då få sin avgift minskad i de fall hemtjänsten utfört mindre tid än aktuellt intervall, oavsett orsaken till detta, och kan på ett enkelt sätt kontrollera uppgifterna i sin faktura.

Vad gäller hemtjänst anser förvaltningen att en reducering av avgiften på grund av frånvaro bör kunna ske med hjälp av ett individuellt uträknat timpris. Timpriset tas fram genom att den enskildes hemtjänstavgift divideras med antalet beviljade timmar per månad. För att detta ska kunna fungera krävs att det införs en uträkningssnurra i Paraplysystemet.

När det gäller särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL tillkommer ännu en variabel, då förutom omsorgsavgiften även avgiften för kost bör kunna reduceras vid frånvaro.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår

- vad gäller hemtjänsten att avvikelser i utförd tid från timintervallet i aktuell avgiftsgrupp ska ge en reducerad avgift för den enskilde. Reduceringen sker genom en individuellt uträknad timavgift. Så länge avvikelserna inte understiger aktuellt timintervall sker ingen reducering.

- att avgiftsgrupp 1 som avser trygghetslarm eller grundavgift i servicehus undantas från möjlighet till reducering av avgift. Eftersom ingen tid beviljas i denna avgiftsgrupp kan avvikelser inte heller bli aktuella. I de fall den enskilde har trygghetslarm i kombination med hemtjänstinsatser kan reducering ske för hemtjänsten men inte för trygghetslarmet.
- att för personer som bor i särskilda boenden med heldygnsomsorg enligt SoL sker reducering av omsorgsavgift och kostavgift på grund av frånvaro genom avdrag av en individuellt uträknad avgift per dag.

Konsekvenser av förändrade minimibelopp och avgiftsgrupper

Möjligheten att via stadens uppföljningssystem få en heltäckande kunskap om hur nuvarande avgiftssystem och de föreslagna förändringarna påverkar de berörda ekonomi är begränsad. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen bedömer dock utifrån tillgängligt underlag att majoriteten av de närmare 2 000 personer som erhåller avgiftsbelagda insatser enligt SoL inte kommer att drabbas negativt av de föreslagna förändringarna. En stor andel kommer att gynnas genom den individuella bedömning som ska ligga till grund för den enskildes minimibelopp med möjlighet till individuella tillägg för merkostnader.

Som mest bedöms 53 personer med hemtjänst i eget boende och 27 personer i särskilt boende med heldygnsomsorg inom stadens funktionshinderomsorg få betala maxavgift med de föreslagna förändringarna, vilket framgår nedan av TietoEnators underlag avseende september 2008. Dessa 80 personer utgör 5 procent av alla personer med avgiftsbelagda insatser enligt SoL exklusive socialpsykiatri. Viktigt att notera är samtidigt att dessa personer bör ha rätt till handikappersättning från försäkringskassan för merkostnaden som avgiftshöjningen innebär (sid. 23 i detta ärende).

Av TietoEnators underlag framkommer att en stor andel personer under 65 år inte betalar någon omsorgsavgift alls enligt nuvarande avgiftsregler, alternativt har en reducerad omsorgsavgift. Förvaltningens kartläggning omfattar personer med funktionsnedsättning exklusive socialpsykiatri. Beräkningarna baseras på uppgifter från september 2008 och det minimibelopp som var aktuellt att föreslå innan ändringen i socialtjänstlagen blev känd. Ändringen i SoL innebär att negativa konsekvenser som de föreslagna förändringarna kan medföra reduceras avsevärt.

Personer med hemtjänst i eget boende

I september 2008 hade totalt 1 710 personer under 65 år i staden hemtjänst enligt SoL, varav 1 285 inom FH.

Enligt TietoEnators uppföljning inom FH (exkl. socialpsykiatri) hade

- 622 personer 0 kr i avgift
- 638 personer betalade 685 kr (maxavgift 2008).

Med det nya förslaget och med ett minimibelopp på 4 864 kr beräknas

- 364 kronor få 0 kr i avgift
- 53 personer få betala 1 640 kr (föreslagen maxavgift i 2008 års nivå).

Med hänsyn till det högre minimibelopp som föreslås i detta ärende där förvaltningen beaktat ändrade minimibelopp i SoL fr.o.m. den 1 januari 2009 och med individuellt tillägg för högre livsmedelskostnader för personer 60 år och yngre bedömer förvaltningen att andelen som får 0 kronor i avgift kommer att vara ungefär densamma som med nuvarande avgiftsregler.

I bilaga 2, exempel 1-3 har hemtjänstavgiften beräknats vid tre olika inkomster, med nuvarande respektive föreslagna avgiftsregler, och med hänsyn till de ändrade minimibeloppen i SoL fr.o.m. den 1 januari 2009.

Personer i särskilt boende enligt SoL med heldygnsvård

I september 2008 hade 237 personer särskilt boende med heldygnsvård enligt SoL (inkl. socialpsykiatri), varav 199 personer inom FH.

Enligt TietoEnators uppföljning inom FH (199 personer) exkl. socialpsykiatri betalade

- 147 personer med särskilt boende 0 kronor i omsorgsavgift
- 27 personer betalade maxavgiften på 685 kr
- 42 personer betalade 0 kr i kostavgift
- 48 personer betalade hel kostavgift på 2 500 kr.

Med det nya förslaget och med ett minimibelopp på 4 864 kr minus ett individuellt avdrag på 273 kr för förbrukningsartiklar plus ett individuellt tillägg för merkostnader för kost på 1 170 kr (2008 års nivå) beräknas

- 134 personer få betala 0 kr i avgift
- 27 personer få betala maxavgiften på 1 640 kr
- 27 personer få betala 0 kr i kostavgift
- 64 personer få betala hel kostavgift på 2 500 kr.

Med hänsyn till det högre minimibelopp som föreslås i detta ärende där ändrade minimibelopp i SoL fr.o.m. den 1 januari 2009 beaktats bedömer förvaltningen att andelen som får betala hela maxavgiften kommer att minska. Merparten av alla personer som får höjda omsorgsavgifter kommer dessutom att kunna få kompensation genom handikappersättning (se nedan).

I bilaga 2, exempel 4-6 har avgiften vid särskilt boende enligt SoL med heldygnsoomsorg beräknats vid tre olika inkomster, med nuvarande respektive föreslagna avgiftsregler, och med hänsyn till de ändrade minimibeloppen i SoL fr.o.m. den 1 januari 2009.

Såsom tidigare beskrivits föreslås att nuvarande möjlighet till reducerad kostavgift tas bort till förmån för ett högre minimibelopp med individuellt tillägg. I det avseendet blir villkoren för personer som bor i boende med heldygnsoomsorg enligt SoL desamma som för personer med hemtjänst i eget boende eller i bostad med särskild service enligt LSS. Undantagna är personer med ett s.k. negativt avgiftsutrymme, där kostavgiften föreslås reduceras tills att avgiftsutrymmet hamnar på 0, såsom i exempel 4, bilaga 2.

Handikappersättning

Förvaltningen vill komplettera konsekvensbeskrivningen gällande förslag om höjd maxavgift med att vuxna personer som har behov av hjälp och merkostnader till följd av en varaktig funktionsnedsättning normalt har rätt till handikappersättning (HE) från försäkringskassan. Avgift för hemtjänst i eget boende eller särskilt boende (omsorgsavgift) utgör en merkostnad som handikappersättning kan kompensera för. Handikappersättningen är en skattefri ersättning på 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet. En ersättning på 36 procent motsvarar 15 408 kronor per år 2009, eller 1 284 kronor per månad. Merkostnaden ska överstiga 12 198 kronor per år (2009) vilket motsvarar i genomsnitt 1 016 kronor per månad.

Med nuvarande avgiftsregler tillämpar staden en maxavgift på 717 kronor (2009), vilket innebär att den enskilde aldrig hamnar över minimigränsen för handikappersättning för merkostnader avseende hemtjänst- och omsorgsavgift. Det innebär samtidigt att staden idag finansierar en merkostnad för den enskilde som egentligen åligger en annan myndighet att bekosta.

Konsekvenser för stadens ekonomi

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har i återremissen till förvaltningen begärt kompletterande information om vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna kan antas få för stadens ekonomi.

Till grund för förvaltningens förslag om förändringar i avgiftssystemet ligger uteslutande juridiska skäl. Konsekvenser för stadens ekonomi har därför inte beaktats vid översynen av avgiftssystemet. En ekonomisk beräkning av tänkbara konsekvenser har ändå gjorts. Utifrån tillgängligt underlag (TietoEnator, september 2008) beräknas förändringarna ge ett överskott till staden på ca 3 mnkr kronor.

Återigen måste dock poängteras att beräkningarna är baserade på ett minimibelopp som understiger det som föreslås i ärendet och utan individuella tillägg för högre livsmedelskostnader och andra merkostnader för personer som bor i eget boende. Förvaltningen bedömer att det beräknade överskottet till staden kommer att reduceras avsevärt när dessa förutsättningar beaktas.

Andra avgifter för kost och boende

Förslag

- Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna är idag 0,2 procent av prisbasbeloppet vilket motsvarar 86 kronor per dygn i 2009 års nivå. Förvaltningen föreslår oförändrad avgift.
- Avgiften för kost vid korttidsvistelse enligt SoL för barn är idag 0,12 procent av prisbasbeloppet för heldag vilket motsvarar 51 kronor för heldag i 2009 års prisnivå. Förvaltningen föreslår oförändrad avgift.
- Avgiften för korttidsvistelse enligt LSS för barn och vuxna är idag 0,12 procent av prisbasbeloppet för heldag, vilket motsvarar 51 kronor för heldag i 2009 års prisnivå. Förvaltningen föreslår oförändrad avgift.
- För kost vid insats i form av kontaktfamilj enligt SoL utgår idag ingen avgift. Förvaltningen föreslår ingen förändring.
- Avgiften för kost i daglig verksamhet enligt LSS är idag 0,06 procent av prisbasbeloppet, 26 kronor i 2009 års nivå. Förvaltningen föreslår att avgiften behålls oförändrad.

- Avgiften för kost och boende för personer som fyllt 19 år och har aktivitetsersättning eller motsvarande pensionsförmån och som stadigvarande bor i familjehem och i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar, uppgår idag till 10 procent av prisbasbeloppet varav 6 procent utgör avgift för boende och 4 procent avgift för kost. Det motsvarar 2 568 kronor (boende) respektive 1 712 kronor (kost) per månad.

Boendeavgiften för boendeformer som inte omfattas av hyreslagen får enligt avgiftsbestämmelserna i SoL uppgå till högst en tolfedel av 50 procent av prisbasbeloppet, vilket motsvarar 1 783 kronor i 2009 års nivå.

Därför föreslås att avgiften för boende i familjehem och i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar fastställs till en tolfedel av 50 procent av prisbasbeloppet och att nuvarande avgift för kost på 4 procent av prisbasbeloppet behålls. Kostavgiften ligger då något under Konsumentverkets beräknade genomsnittliga livsmedelskostnad för personer 18-30 år. Samma regler som vid fastställande av minimibelopp för personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS för vuxna ska tillämpas.

Avgiftsfria insatser

Enligt stadens riktlinjer finns ett antal insatser som idag är avgiftsfria för personer under 65 år. Insatserna är:

- Avlösning i hemmet
- Boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning
- Öppen verksamhet såsom träfflokaler mm. inom socialpsykiatri
- Sysselsättning/ arbetsträning inom socialpsykiatri
- Ledsagarservice som inte ingår i annan hemtjänst
- Den som får sitt behov av hemhjälp tillgodosett endast genom hemvårdsbidrag
- Hemsjukvård och rehabilitering som är kommunens ansvar
- Trygghetslarm för personer som tillhör LSS personkrets
- Grundavgift vid servicehusboende för personer som tillhör LSS personkrets
- Särskilt boende med heldygnsomsorg enligt SoL för personer som tillhör LSS personkrets

Avlösning i hemmet fyller en viktig funktion för anhöriga, som till övervägande del utgörs av föräldrar till barn med funktionsnedsättning där föräldrarna behöver tillfällig avlastning i omvårdnaden om barnet för att kunna genomföra egna aktiviteter eller kunna ägna sig åt barnets syskon. Insatsens betydelse kan därför

också betraktas ur ett barnperspektiv. Ledsagarservice är en insats som har stor betydelse för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet, utöva fritids- och kulturaktiviteter, besöka vänner eller bara promenera. Insatsen ska även tillgodose behov av ledsagning vid t.ex. läkarbesök. Boendestöd, öppen verksamhet och sysselsättning/ arbetsträning för personer med psykisk funktionsnedsättning bör vara avgiftsfria för att lättare kunna motivera till insatserna. Personer som omfattas av LSS och som av särskilda skäl måste bo i boende med heldygnsomsorg enligt SoL, t.ex. på sjukhem bör även i fortsättningen befrias från omsorgsavgift, enligt förvaltningens uppfattning.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att ovanstående insatser för personer med funktionsnedsättning under 65 år ska vara helt avgiftsfria även i det nya avgiftssystemet.

Förändringar av Paraplysystemet och tidsplan

En direkt följd av de förändringar som föreslås är att Paraplysystemet måste anpassas och utvecklas så att det administrativt stödjer avgiftssystemet. Det finns också ett behov av att gå igenom och anpassa samtliga blanketter som finns i Paraplysystemet. Representanter för TietoEnator och systemförvaltare har bedömt att det krävs en förberedelsestid på ca 3-4 månader från att beslut är fattat till att förändringarna kan vara genomförda i Paraplysystemet. Äldreförvaltningen har ansvarat för en första förstudie som uppskattar utvecklingskostnaderna för att genomföra de förändringar av Paraplysystemet som krävs. Kostnaden beräknas uppgå till ca 2,5 mnkr och omfattar förändringar för både äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att samtliga föreslagna förändringar införs från och med den 1 januari 2010, samt att kommunfullmäktige reserverar medel för utvecklingskostnaderna.

Tillämpningsanvisningar

I samband med kommunfullmäktiges beslut om nuvarande avgiftssystem den 13 maj 2002 gavs direktören för dåvarande socialtjänstförvaltningen i uppdrag att utarbeta tillämpningsanvisningar. Dessa tas fram varje år i samband med att prisbasbeloppet justeras.

Förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att årligen utarbeta tillämpningsanvisningar för avgifter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Ansvaret delegeras till förvaltningschef.

Förvaltningen kommer att erbjuda utbildning i samband med att det ändrade avgiftssystemet träder i kraft.

Bilagor

1. Sammandrag av avgiftsbestämmelserna i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL)
2. Exempel 1-3: Beräkningar av avgift vid hemtjänst i eget boende.
Exempel 4-6: Beräkningar av avgift vid särskilt boende enligt SoL med heldygnsvård

Sammandrag av 8 kap. socialtjänstlagen (SoL) om avgifter

- Infördes den 1 juli 2002 (inkomstberäkning den 1 januari 2003)
- Baseras på prisbasbeloppet som fastställs av regeringen varje år (enl. lagen om allmän försäkring, AFL)
- **4 §**
”Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten skall beräknas med tillämpning av 21 § första stycket 1-3 och 5 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. Som inkomst skall även räknas särskilt bostadstillägg enligt 20 § samma lag och bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten skall beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar skall den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. *Lag (2001:847)*”
- **5 §**
”Den enskildes avgifter får
 1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet,
 2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet.”
- **6 §**
”Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga skall avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §. *Lag (2001:847)*”

- **7 §**

”Kommunen skall bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden skall beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § skall dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet skall, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller
2. 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket skall täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidningar, telefon, TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. *Lag (2001:847)*”

- **8 §**

”Kommunen skall höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,
2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller
3. posten tillhandahålls kostnadsfritt. *Lag (2001:847)*”

- **9 §**

”Kommunen skall ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela månaden. *Lag (2001:847)*”

**Avgift vid hemtjänst FH
i eget boende
Exempel 1**

Nuvarande regler

Maxavgift **717** kr per månad (2009)
Minimibelopp **5 350** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	9000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	9000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5350
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	0
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	10850

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	9000
Summa förbehållsbelopp	-10850
Avgiftsutrymme	-1850

AVGIFT

Hemtjänstavgift	717
Avgiftsutrymme	-1850
Avgift	0

Förslag till ändring

Maxavgift **1 712** kr per månad (2009)
Minimibelopp **5 315** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	9000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	9000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5315
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	200
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	11015

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	9000
Summa förbehållsbelopp	-11005
Avgiftsutrymme	-2015

AVGIFT

Hemtjänstavgift	1712
Avgiftsutrymme	-2015
Avgift	0

Avgift vid hemtjänst FH i eget boende

Exempel 2

Nuvarande regler

Maxavgift **717** kr per månad (2009)
Minimibelopp **5 350** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	11000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	11000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5350
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	0
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	10850

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	11000
Summa förbehållsbelopp	-10850
Avgiftsutrymme	150

AVGIFT

Hemtjänstavgift	717
Avgiftsutrymme	150
Avgift	150

Förslag till ändring

Maxavgift **1 712** kr per månad (2009)
Minimibelopp **5 315** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	11000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	11000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5315
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	200
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	11015

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	11000
Summa förbehållsbelopp	-11015
Avgiftsutrymme	-15

AVGIFT

Hemtjänstavgift	1712
Avgiftsutrymme	-15
Avgift	0

Avgift vid hemtjänst FH
i eget boende
Exempel 3

Nuvarande regler

Maxavgift **717** kr per månad (2009)
 Minimibelopp **5 350** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	13000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	13000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5350
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	0
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	10850

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	13000
Summa förbehållsbelopp	-10850
Avgiftsutrymme	2150

AVGIFT

Hemtjänstavgift	717
Avgiftsutrymme	2150
Avgift	717

Förslag till ändring

Maxavgift **1 712** kr per månad (2009)
 Minimibelopp **5 315** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	13000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	13000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5315
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	200
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	11015

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	13000
Summa förbehållsbelopp	-11015
Avgiftsutrymme	1985

AVGIFT

Hemtjänstavgift	1712
Avgiftsutrymme	1985
Avgift	1712

Avgifter vid särskilt boende med heldygnsomsorg FH

Exempel 4

Nuvarande regler

Maxavgift **717** kr per månad (2009)
 Minimibelopp **3 798** kr per månad
 Kostavgift **2 614** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	10000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	3798
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	0
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	9298

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	10000
Summa förbehållsbelopp	-9298
Avgiftsutrymme	702

AVGIFT

Avgiftsutrymme	702
Kostavgift	702
Omsorgsavgift	0
Avgift	702

Förslag till ändring

Maxavgift **1 712** kr per månad (2009)
 Minimibelopp **5 315** kr per månad
 Kostavgift **2 614** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	10000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	10000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5315
Individuellt avdrag	-285
Individuellt tillägg kost	1194
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	11724

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	10000
Summa förbehållsbelopp	-11724
Avgiftsutrymme	-1724

AVGIFT

Avgiftsutrymme	-1724
Kostavgift	890
Omsorgsavgift	0
Avgift	890

Före
red.

2614
717

Före
red.

2614
1712

Avgifter vid särskilt boende med heldygnsomsorg FH

Exempel 5

Nuvarande regler

Maxavgift **717** kr per månad
 Minimibelopp **3 798** kr per månad
 Kostavgift **2 614** kr per månad

Förslag till ändring

Maxavgift **1 712** kr per månad
 Minimibelopp **5 315** kr per månad
 Kostavgift **2 614** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	12000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	12000

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	12000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	12000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	3798
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	0
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	9298

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5315
Individuellt avdrag	-285
Individuellt tillägg kost	1194
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	11724

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	12000
Summa förbehållsbelopp	-9298
Avgiftsutrymme	2702

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	12000
Summa förbehållsbelopp	-11724
Avgiftsutrymme	276

AVGIFT

Avgiftsutrymme	2702
Kostavgift	2614
Omsorgsavgift	88
Avgift	2702

Före
red.

2614
717

AVGIFT

Avgiftsutrymme	276
Kostavgift	2614
Omsorgsavgift	276
Avgift	2890

Före red.

2614
1712

Avgifter vid särskilt boende med heldygnsomsorg FH

Exempel 6

Nuvarande regler

Maxavgift **717** kr per månad
 Minimibelopp **3 798** kr per månad
 Kostavgift **2 614** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	14000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	14000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	3798
Individuellt avdrag	0
Individuellt tillägg kost	0
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	9298

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	14000
Summa förbehållsbelopp	-9298
Avgiftsutrymme	4702

AVGIFT

Avgiftsutrymme	4702
Kostavgift	2614
Omsorgsavgift	717
Avgift	3331

Förslag till ändring

Maxavgift **1 712** kr per månad
 Minimibelopp **5 315** kr per månad
 Kostavgift **2 614** kr per månad

INKOMSTER PER MÅNAD

Nettoinkomst (efter skatt)	14000
Bostadstillägg	0
KBH	0
Kapitalinkomst	0
Avgiftsunderlag	14000

FÖRBEHÅLLSBELOPP

Minimibelopp	5315
Individuellt avdrag	-285
Individuellt tillägg kost	1194
Hyra/ Bostadskostnad	5500
Förbehållsbelopp	11724

AVGIFTSUTRYMME

Summa inkomster	14000
Summa förbehållsbelopp	-11724
Avgiftsutrymme	2276

AVGIFT

Avgiftsutrymme	2276
Kostavgift	2614
Omsorgsavgift	1712
Avgift	4326

Före
red.

2614
717

Före red.

2614
1712